

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران روزهای پررونقی را سپری می‌کند

دیدار با دوست خردمند

هم در شرایطی که هنوز بسیاری از ناشران چیدمان نهایی غرفه‌شان را به پایان نرسانده بودند، به اثبات رساندند. نمایشگاه امسال نیز با شوری فراوان در مصالای بزرگ امام خمینی (ره) با حجم گسترده‌ای از ناشران عمومی، کودک و نوجوان و دانشگاهی فعالیتش را آغاز کرد.

بیست و سومین نمایشگاه کتاب در نیمه اردیبهشت ماه خوان گسترده خود را با انبوهی از کتاب‌های رنگین در غرفه‌های کوچک و بزرگ در حالی گشوده که مشتاقان این عرصه روزشماری گشایش آن را داشتند. این موضوع را خیل عظیم بازدیدکنندگان در نخستین روز نمایشگاه، آن

کتابخانه

شنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۹
۲۳ جمادی الاول ۱۴۳۱ هجری قمری
شماره ۲۳۰، پیاپی ۸۸۱
صفحه ۲۰، تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سرمدیر: علی آقا غفار
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: شرکت افست

www.ketabehafteh.ir

نوشتن
از مرگ را
دوست ندارم
۲۲

انقلاب اسلامی
افق گسترده‌ای
برای پژوهشگران
۲۰

فروزانفر
مرکز ثقل ادبیات
نوین فارسی
۱۸

در گفت و گو با مدیر عامل خانه کتاب مطرح شد

برنامه‌های خانه کتاب در نمایشگاه کتاب امسال

ترتیب که قرار است نشست با حضور دکتر پرویز درباره تحولات چهار - پنج سال اخیر نشر ایران متکی بر آمار و ارقامی که در سایت خانه کتاب موجود است برگزار شود.

شجاعی صائین افزود: «از دیگر برنامه‌های سرای اصلی اهل قلم، نشست‌هایی درباره بررسی سرانه مطالعه در کشور و تحلیل پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، ارائه گزارشی از مصوبه جدید شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره ضوابط نشر با حضور دکتر محسن پرویز، دکتر منوچهر دزفولی و علی اکبر اشعری و همچنین برپایی نشست‌هایی با موضوعات مناسبی از جمله درباره فرهنگ و تمدن ایران و اسلام و بزرگداشت روز ملی کشورهای عضو اگو، خواهد بود.»

به گفته مدیر عامل موسسه خانه کتاب، نقد و بررسی ۱۱ کتاب از آثار برگزیده جشنواره‌های کتاب در حوزه کودک و نوجوان و برپایی بیش از ۲۰ نشست در حوزه نظری ادبیات کودک و نوجوان از جمله برنامه‌های سرای کودک و نوجوان نمایشگاه کتاب خواهد بود. شجاعی درباره برنامه‌های سرای کارنامه نشر و غرفه دیدار نیز یادآور شد: «در سرای کارنامه نشر علاوه بر برگزاری نشست، کارگاه‌های آموزشی خواهیم داشت که تعداد نشست‌های این سران نیز حدود ۳۵ نشست خواهد بود و عمدتاً هم در حوزه کتابداری و مسائل کلی حوزه نشر خواهد بود.»

ادامه در صفحه ۲

برگزاری بیش از ۲۲۰ نشست در نمایشگاه کتاب، مدیریت و اجرای برنامه‌های بخش جنبی نمایشگاه، برپایی غرفه ویژه حضرت زهرا (س) و غرفه ویژه خانه کتاب از جمله فعالیت‌های موسسه فرهنگی خانه کتاب در بیست و سومین دوره از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است.

علی شجاعی صائین، مدیر عامل موسسه خانه کتاب و مدیر کمیته جنبی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در گفت و گو با کتاب هفته با اعلام این خبر، از افزایش حدوداً ۱۰ درصدی تعداد نشست‌ها در نمایشگاه کتاب امسال خبر داد. وی در تشریح برنامه‌هایی که امسال از سوی خانه کتاب برای نمایشگاه کتاب تدارک دیده شده است اظهار داشت: «امسال هم مطابق سال‌های قبل، سرای اصلی اهل قلم، سرای کودک و نوجوان، سرای کارنامه نشر و غرفه دیدار، میزبان نشست‌هایی با موضوعات تخصصی مختلف با حضور کارشناسان و صاحب‌نظران خواهد بود.»

مدیر عامل موسسه خانه کتاب درباره برنامه‌های تدارک دیده شده برای سرای اصلی اهل قلم یادآور شد: «در سرای اصلی اهل قلم ۶۶ نشست خواهیم داشت و با توجه به بازخوردی که از تجربه سالیان قبل داشته‌ایم، امسال علاوه بر بحث رونمایی و نقد کتاب، برخی موضوعات مهم راجع به صنعت نشر و مسائل اصلی نشر در شرایط کنونی به بحث گذاشته خواهد شد. برای این کار دعوت‌نامه را اول از معاونت فرهنگی شروع کردیم، به این

سرآغاز

هر گلی

رایحه‌ای خوش دارد!

تهران، این روزها قلب فرهنگی ایران است. به سیل جمعیت که نگاه می‌کنی، انگار ایران را یکجا می‌بینی؛ از همه ایران آمده‌اند، با هر زبان و با هر لهجه اما با یک هدف؛ حضور پر شور در جشنی فرهنگی، بهاری کتابی و اردیبهشتی به یادماندنی در فضایی که همیشه، از گلدسته‌هایش، نور می‌بارد و کلام حق. همان کلامی که به خواندن، به دانستن و به قلم، سفارش کرده است.

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، دیدنی و به یادماندنی است؛ دیگر تا ۲۵ اردیبهشت، زمان زیادی باقی نمانده. فرصت خوبی است تا مثل همه ایرانیان، عشق و علاقه ذاتی و دیرینه خود را به کتاب و کتابخوانی بروز دهیم. شما هم به گلستان کتاب در مصالای امام خمینی (ره) تهران بیایید. هر گلی رایحه‌ای خوش دارد!

۲

درهای نمایشگاه
تا ۲۵ اردیبهشت
باز است

تشکیل
کارگروه کتاب
در هیات دولت

۳

زندگی و آثار
داستایفسکی از نگاه
ماتسکه ویچ
به نمایشگاه رسید

۴

تدوین زندگی‌نامه
کامل مهرداد اوستا
ادامه دارد

من می خواهم خواهشی از مردم بکنم و آن این است؛ کسانی که وقت های ضایع شونده ای دارند؛ مثلاً به اتوبوس یا تاکسی سوار می شوند، یا سوار وسیله نقلیه خودشان هستند و دیگری ماشین را می راند، یا در جاهایی مثل مطب پزشک در حال انتظار به سر می برند و به هر حال اوقاتی را در حال انتظار به بیکاری می گذرانند، در تمام این ساعات، کتاب بخوانند. کتاب در کیف یا جیب خود داشته باشند و در اتوبوس که نشستند، کتاب را باز کنند و بخوانند. وقتی هم به مقصد رسیدند، نشانی لای کتاب بگذارند و باز در فرصت یا فرصت های بعدی آن را باز کنند و از همان جا بخوانند.

بنده خودم چند جلد قطور از یک عنوان کتاب را در اتوبوس خواندم! قضیه مربوط به قبل از انقلاب است که چند روزی برای انجام کاری از مشهد به تهران آمده بودم... وضعیت و فضای اتوبوس های آن روزگار برای ما خیلی آزار دهنده بود و نمی توانستیم تحمل کنیم. دلم می خواست سرم پایین باشد و خواندن کتاب در چنین وضعیتی بهترین کار بود. ساعتی را که به این حالت می گذراندم احساس نمی کردم ضایع می شود. آن وقت ها تقریباً یک ساعت طول می کشید تا آدم با اتوبوس از جایی به جای دیگر می رفت. بعضی وقت ها این جابجایی کمتر یا بیشتر هم طول می کشید. به هر حال چنین یک ساعت هایی را احساس نمی کردم که ضایع می شود؛ چون کتاب می خواندم.

بیانات مقام معظم رهبری در پایان بازدید از نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۳۷۵/۲/۲۲

برنامه های خانه کتاب در نمایشگاه کتاب امسال

ادامه از صفحه اول

وی در ادامه در تشریح برنامه های غرفه دیدار نیز اظهار داشت: «غرفه دیدار سال گذشته برای نخستین بار برپا شد و امسال نیز با برگزاری ۳۰ نشست پذیرای علاقه مندان حوزه نقد و ارزیابی آثار برتر خواهد بود. نشست های غرفه دیدار به نقد و ارزیابی تعدادی از آثار برگزیده در جشنواره هایی نظیر کتاب سال، جایزه جلال، جایزه گام اول و کتاب فصل اختصاص دارد که این نشست ها با حضور پدید آورنده اثر و چند تن از صاحب نظران و منتقدان حوزه مربوطه برگزار می شود.»

شجاعی درباره برنامه های بخش جنبی نمایشگاه کتاب نیز توضیح داد: «در بخش جنبی ۸ سالن تدارک دیده شده که از آن میان، سالن چاپ و نشر شاید از جمله بخش های دیدنی برای مراجعان باشد، چرا که می تواند از نزدیک با بعضی از بخش های فنی صنعت چاپ آشنا شوند. در این بخش غرفه هایی با مشارکت برخی نهادها تدارک دیده شده که همان جا تهیه کاغذ به شیوه سنتی، صحافی سنتی، مرمت نسخه های خطی به شیوه سنتی و ... به نمایش گذاشته می شود که در این بخش در مجموع بیش از ۴۰ کارگاه در حوزه صنعت چاپ و مسائل مرتبط با صنعت نشر را خواهیم داشت.» به گفته شجاعی، برپایی غرفه ویژه حضرت زهرا(س) و فروش آثار مرتبط با این موضوع با تخفیف ۵۰ درصدی و حضور شخصیت ها و کارشناسان مذهبی در این غرفه برای دیدار رودررو با مراجعان و همچنین برپایی غرفه ویژه خانه کتاب برای معرفی این موسسه و نیز ارائه خدمات اطلاع رسانی نمایشگاه کتاب در دو بخش اطلاع رسانی رایانه ای و اطلاع رسانی محیطی در فضای نمایشگاه، از دیگر فعالیت های موسسه خانه کتاب در بیست و سومین دوره برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خواهد بود.

درهای نمایشگاه تا ۲۵ اردیبهشت باز است

این تخلف می تواند به ناظر و مدیر سالن یا به کمیته ناشران داخلی نمایشگاه مراجعه کرده و موضوع را گزارش دهند.»

خدمات ویژه شرکت پست در نمایشگاه کتاب
مدیر کل منطقه ۱۵ پستی تهران از ایجاد سه پایگاه پستی در نمایشگاه کتاب تهران و استقرار شش دستگاه کامیون و سه دستگاه وانت بار برای حمل محموله های پستی از نمایشگاه کتاب خبر داد. به گفته محمد حسن بیگی، پایگاه پستی بخش های بین الملل و مرجع در مدخل ورودی خیابان بهشتی و پایگاه پستی ویژه سالن کودک و نوجوان در ضلع شمال شرقی مصلا مستقر هستند. غرفه مرکزی پست نیز که بخش عمده ای از فعالیت های پستی نمایشگاه را انجام می دهد مقابل شیبستان واقع شده است. همچنین یک سرویس پیک موتوری برای انتقال بار در شهر تهران فعال خواهد بود. حسن بیگی حداکثر زمان سرویس دهی به شهرستان ها را با توجه به دوری و نزدیکی مسافت بین ۲۴ تا ۳۶ ساعت اعلام کرد. وی تصریح کرد: «امسال هیچ گونه افزایش نرخ برای ارائه خدمات پستی نسبت به سال گذشته اعمال نشده است.»

نیروهای امدادی در نمایشگاه کتاب
گروه های اورژانس و سازمان آتش نشانی تهران بزرگ در محل برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران مستقر شده اند. نیروهای امدادی با هدف ارائه خدمات به ناشران، انبارداری و ایمنی سازی غرفه ها در محل مصلا حضور دارند و خدمات خود را در مناطق مختلف مصلا ای امام خمینی (ره) به بازدید کنندگان ارائه می دهند.

تسهیلات ویژه

برای جانبازان و معلولان در نمایشگاه
مدیر کمیته رفاهی بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران اعلام کرد: «خودرو های ون ویژه معلولان با همکاری سازمان بهزیستی در صحن ورودی مصلا (ورودی شهید بهشتی) مستقرند و کار جابه جایی جانبازان را از ورودی مصلا ای امام خمینی (ره) تا شیبستان انجام می دهند.» به گفته موسوی با همکاری انجمن معلولان، خودرو های این انجمن، جانبازان و معلولان علاقه مند به بازدید از نمایشگاه کتاب را از سطح شهر به صحن ورودی مصلا ای امام خمینی (ره) منتقل می کنند. بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۵ تا ۲۵ اردیبهشت ماه سال جاری در مصلا ای امام خمینی (ره) برگزار می شود.

ارزی ناشران خارجی (لاتین و عرب) به شمار می آیند. همچنین درهای شماره ۱۷، ۱۸ و ۱۹ و ایستگاه مترو مصلا ای امام خمینی (ره) در شمال مصلا، نزدیک ترین مسیر به سالن های ناشران آموزشی، ناشران کودک و نوجوان، سالن سازمان ها و نهادها و سالن سرگرمی کودک و نوجوان هستند. در شماره ۱۲ واقع در شرق مصلا نیز از خیابان شهید قنبرزاده رو به روی خیابان خرمشهر نزدیک ترین مسیر ورود به سالن ناشران عمومی، دانشگاهی و همچنین ناشران خارجی در بخش ارزی نمایشگاه هستند. وی همچنین تصریح کرد: «درهای شماره ۱۴، ۱۵ و ۱۶ در خیابان شهید قنبرزاده نیز مسیرهای منتهی به سالن های ناشران دانشگاهی و کودک و نوجوان هستند.»

ناشران موظف به داشتن

دستگاه کارتخوان هستند

به گفته مدیر کمیته داخلی نمایشگاه کتاب تهران، تمامی ناشران حاضر در نمایشگاه کتاب موظفند غرفه های خود را به دستگاه کارتخوان مجهز کنند و بن خرید کتاب را بپذیرند.

به گفته محمود سالاری تمامی ناشران و غرفه های حاضر در نمایشگاه موظف به رعایت همه ضوابط اند و هیچ ناشری نمی تواند به بهانه وابسته بودن به نهاد های دولتی و عمومی، این ضوابط را نادیده بگیرد. وی با بیان اینکه رعایت نکردن این ضوابط از مصادیق تخلف ناشران در نمایشگاه محسوب می شود، تأکید کرد: «بازدید کنندگان از نمایشگاه در صورت مشاهده

بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، سه شنبه هفته گذشته در حالی افتتاح شد که نمایندگان رسانه های خبری در تب و تاب انعکاس جدیدترین اخبار مربوط به نمایشگاه بودند تا مردم را در جریان کم و کیف این رویداد فرهنگی و نحوه برگزاری آن قرار دهند. آنچه در پی می آید گزیده ای از اخبار مربوط به بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران و به ویژه آن دسته از اخباری است که مرتبط با نحوه ارائه خدمات به بازدید کنندگان است.

آغاز کار نمایشگاه کتاب

بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۴ اردیبهشت با حضور محمدرضا رحیمی، معاون اول رییس جمهور به نیابت از رییس جمهور که در سفر نیویورک بود و همچنین حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی، رییس دفتر مقام معظم رهبری، دکتر محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رییس نمایشگاه کتاب و جمعی از مسؤولان و شخصیت های فرهنگی افتتاح شد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی طی سخنانی در این مراسم درباره عملی نشدن وعده شهرداری تهران در خصوص آماده شدن شهر آفتاب برای برگزاری نمایشگاه کتاب گفت: «چنانچه شهرداری به وعده شهر آفتاب عمل کند فیه المراد و چنانچه از انجام این کار معذور باشد با همت رییس جمهور وارد عمل می شویم و مشکل را حل می کنیم.»

محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر ارشاد نیز استقبال ناشران داخلی و خارجی را از این رویداد فرهنگی بسیار قابل توجه برشمرد و تلاش برخی افراد را برای القاء اخبار منفی در این باره بی ثمر توصیف کرد.

اما درهای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران چهارشنبه ۱۵ اردیبهشت به طور رسمی به روی بازدید کنندگان و علاقه مندان گشایش یافت و ساعات بازدید از نمایشگاه از سوی مسؤولان، ۱۰ صبح تا ۸ شب اعلام شد.

مسیرهای ورودی به نمایشگاه کتاب

به گفته مدیر کمیته رفاهی بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، درهای شماره یک، دو، سه (پایانه تاکسیرانی) و شماره چهار (پایانه اتوبوسرانی) و همچنین ایستگاه مترو شهید بهشتی در جنوب مصلا ای امام خمینی (ره)، نزدیک ترین مسیر به سالن ناشران عمومی، ناشران دانشگاهی و بخش ریالی و

یادی از استاد علی محمد حق شناس

حق شناسان را چه حال افتاد، یاران را چه شد

خدمات زیادی به رشد و گسترش زبان شناسی در ایران کرد. او زبان شناسی را عمیقاً می شناخت و در انتقال دانسته هایش به دانشجویان نیز بسیار خوب عمل می کرد.

محمود فتوحی، نویسنده و منتقد ادبی: مرحوم حق شناس با آگاهی از نظریه های جدید ادبیات و نقد ادبی، دغدغه پیوند میان ادبیات بومی و کلاسیک و نظریه های جدید را داشت. او برخلاف خیلی ها، بزرگ ترین و بی پرواترین منتقد خودش بود.

ابراهیم خدیاری، عضو انجمن علمی نقد ایران: مرحوم حق شناس غیر از تالیفات و نوشته های تأثیرگذار در حوزه زبان شناسی و ادبیات، بنیانی محکم را در لغت نامه نویسی بنا نهاد. «فرهنگ معاصر هزاره انگلیسی، فارسی» ایشان که در عرض ۱۳ سال ۲۵ بار تجدید چاپ شد، راهگشای بسیاری از پژوهشگران و مترجمان بزرگ بود.

پیکر این استاد زبان شناس ۱۳ اردیبهشت ماه پس از برگزاری مراسمی با حضور دانشگاهیان و دوستان وی در دانشگاه تهران به کلاردشت منتقل و به خاک سپرده شد.

در پی درگذشت علی محمد حق شناس، نویسنده و استاد حوزه نقد ادبی و زبان شناسی، بار دیگر جامعه ادبی ایران به سوگ نشست.

حق شناس که از چهره های ماندگار نقد ادبی و زبان شناسی بود، جمعه دهم اردیبهشت به دلیل عارضه قلبی در سن ۷۰ سالگی در بیمارستان آراد تهران دار فانی را وداع گفت. در پی درگذشت این پژوهشگر عرصه نقد ادبی و زبان شناسی، برخی از چهره های علمی به اظهار نظر هایی درباره شخصیت و جایگاه علمی وی پرداختند که در ادامه به برخی از این اظهار نظر ها اشاره می شود.

حسن ذوالفقاری، عضو هیأت ریسه انجمن نقد و ادب ایران: حق شناس یک چهره بی بدیل و از استادان برجسته زبان شناسی در ایران بود. او هم یک چهره منتقد بود و ادبیات را به خوبی می شناخت و هم یک زبان شناس برجسته بود که آشنایی او با این دو حوزه سبب آشتی بیشتر زبان شناسی و ادبیات در فضای آکادمیک جامعه ما شد.

ژاله آموزگار، استاد دانشگاه تهران و متخصص زبان های باستانی: زنده یاد علی محمد حق شناس

تشکیل کارگروه کتاب با حضور سه وزیر و معاون رییس جمهور

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از تشکیل کارگروه کتاب در دولت با حضور خودش، وزیر بازرگانی، وزیر صنایع و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری خبر داد.

دکتر سید محمد حسینی، چهارشنبه، ۱۵ اردیبهشت در حاشیه بازدید از بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران درباره افزایش قیمت کاغذ و در پی آن، گران شدن کتاب و تمهیدات وزارت ارشاد برای این مسأله، به خبرنگاری ایسنا گفت: «امروز در دولت، کارگروه کتاب را به تصویب رساندیم که در این کارگروه، با سیاست های راهبردی در پی گره گشایی از مشکلات بخش کتاب هستیم.»

وی در ادامه متذکر شد: «در کارگروه کتاب، بحث واردات کاغذ، مرغوبیت این کالا و همچنین قیمت آن مورد بررسی قرار می گیرد تا مشکلاتی که صنعت چاپ کشور با آنها مواجه است، برطرف شود.» وزیر ارشاد افزود: «همچنین بحث درباره محل برگزاری نمایشگاه کتاب تهران از جمله مباحثی است که در کارگروه کتاب مورد بررسی قرار خواهد گرفت.»

در «ایبنا» بخوانید

بامراجعه به سایت خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، به نشانی اینترنتی «www.ibna.ir»، به این مطالب دسترسی خواهید داشت. امکان «جستجو» و «جستجوی پیشرفته» در وب سایت «ایبنا» به شما امکان دست‌یابی به مطالب بیشتر را هم می‌دهد.

همه نشست‌های اهل قلم

هر روز در طول برگزاری نمایشگاه کتاب تهران، پنج تالار مختلف میزبان نشست‌های تخصصی در حوزه‌های مربوط به کتاب و کتابخوانی هستند.

«ایبنا» از نخستین روز نمایشگاه کتاب، گزارش تمام جلسه‌های برگزار شده در تالار اصلی سرای اهل قلم، سرای کودک و نوجوان، غرفه دیدار با پدید آورندگان برگزیده کتاب، سرای بین الملل و غرفه کارنامه نشر را منتشر کرده است.

گزارش و اخباری از سایر اتفاقات نمایشگاه کتاب، حضور هنرمندان و نویسندگان در این نمایشگاه، برنامه غرفه ناشران مختلف و گفت‌وگوهایی درباره نمایشگاه کتاب با مسوولان، ناشران و نویسندگان، از دیگر مطالبی است که می‌توانید در «ایبنا» بخوانید.

خبرگزاری کتاب ایران با استقرار در محل برپایی نمایشگاه، به پوشش خبری و تصویری این رویداد فرهنگی می‌پردازد. برای بازدید هدفمند از نمایشگاه کتاب تهران و اطلاع از این که در این نمایشگاه، که آن را مهم‌ترین رویداد فرهنگی سال می‌دانند، چه می‌گذرد، خبرگزاری کتاب ایران را دنبال کنید.

اگر هم فرصت داشتید، هنگام بازدید از نمایشگاه کتاب می‌توانید به یکی از تالارهای فعالیت‌های جنبی در پشت بام مصلاهی تهران بروید و از نزدیک با فعالیت‌های خبرگزاری کتاب آشنا شوید. واحد روابط عمومی خبرگزاری کتاب با استقرار در این محل، از حضور شما استقبال خواهد کرد.

عکس‌ها و کتاب‌ها

گزارش تصویری از آخرین مراحل آماده‌سازی نمایشگاه کتاب تهران، عکس‌هایی از آموزش مدیریت بحران به ناشران شرکت‌کننده در نمایشگاه در روزهای واپسین قبل از آغاز نمایشگاه کتاب، گزارش تصویری مراسم افتتاح بخش آنلاین کودک و نوجوان کتابخانه ملی، گزارش تصویری تشییع پیکر دکتر علی محمد حق شناس، نویسنده و منتقد فقید، گزارش تصویری نشست رسانه‌ای نمایشگاه کتاب و در نهایت عکس‌هایی از آیین افتتاح این نمایشگاه با حضور معاون اول رئیس جمهور، از تصاویری است که این هفته در صفحه «گزارش تصویری» خبرگزاری کتاب منتشر شده است. این عکس‌ها را می‌توانید در «ایبنا» ببینید.

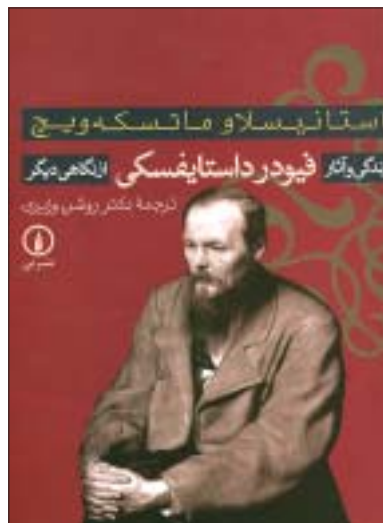
نقد و معرفی جدیدترین کتاب‌ها

خبر انتشار جدیدترین آثار از سوی ناشران مختلف، معرفی کتاب‌هایی که به زودی قدم به کتابفروشی‌ها می‌گذارند، گفت‌وگوهایی با پدید آورندگان آثار، شاعران، نویسندگان، ناشران و مترجمان، تازه‌ترین خبرها و گزارش‌ها از کتاب و ادبیات و نقد و تحلیل‌هایی بر کتاب‌های جدید، از دیگر مطالبی است که می‌توان در پایگاه اینترنتی خبرگزاری کتاب ایران یافت.

اخبار ایران در دید جهانیان

صفحات عربی و انگلیسی خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، اخبار مربوط به بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تحولات کتابی و اخبار آمار انتشار کتاب در حوزه‌های مختلف در ایران، مهم‌ترین عناوین مربوط به کتاب در نشریات فارسی زبان و اخباری از انتشار تازه‌ترین کتاب‌های ترجمه شده به فارسی از نویسندگان غیر ایرانی را منتشر کرده‌اند.

زندگی و آثار داستایفسکی از نگاه ماتسکه ویچ به نمایشگاه رسید

حقوقدان لهستانی در سال ۱۸۹۶ متولد شد اما در زمان تولد او، لهستان کشور مستقلی نبود و خاک این کشور در اشغال اتریش، آلمان و روسیه بود. وی به عنوان حقوقدان، نماینده مجلس شد و نوشتن را با روزنامه‌نگاری آغاز کرد. این نویسنده در آغاز جنگ

کتاب «زندگی و آثار فیودر داستایفسکی از نگاه دیگر» به قلم استانیسلاو ماتسکه ویچ، نویسنده لهستانی، به فارسی ترجمه و در ایران منتشر شد. این کتاب برای نخستین بار در نمایشگاه کتاب تهران توزیع می‌شود.

کتاب حاضر را روشن وزیری به فارسی ترجمه کرده و ترجمه او از سوی نشر نی روانه بازار کتاب ایران شده است.

ماتسکه ویچ در این کتاب در ۲۳ فصل، به زندگی و آثار داستایفسکی، نویسنده اهل روسیه پرداخته است. فصل‌های این کتاب به صورت ترکیبی، هریک به بخشی از زندگی یا به یکی از آثار داستایفسکی اختصاص یافته است. نکته قابل توجه در این اثر نویسنده لهستانی این است که داستایفسکی، نویسنده ملی‌گرای روس، از لهستانی‌ها نفرت داشت. خود نویسنده در فصل‌های آغازین این کتاب به این نکته اشاره می‌کند و می‌نویسد: «نویسنده روس، لهستانی‌ها را خوار می‌شمرد، از یهودیان بیزار بود و از کل اروپای غربی نفرت داشت.»

«زندگی و آثار فیودر داستایفسکی» اولین اثر ماتسکه ویچ است که به فارسی ترجمه و در ایران منتشر شده است. این نویسنده، روزنامه‌نگار و

شاعر سوری از انتشار اشعارش به فارسی می‌گوید

نوری الجراح، شاعر سوری مقیم انگلستان که چندی پیش برای نخستین بار ترجمه فارسی اشعارش در ایران منتشر شد، در گفت‌وگو با روزنامه کویته «القبس»، انتشار ترجمه فارسی اشعارش را فرصتی برای آشنایی زبان‌های شرقی با یکدیگر دانسته است. اشعار نوری الجراح شاعر سوری با ترجمه حمزه کوتی توسط انتشارات افراز در تهران منتشر شد. کتاب منتشر شده شامل چهار مجموعه از اشعار کوتی است که شامل «کودکی مرگ»، «باغ‌های هملت» و «باغ فارسی» می‌شود.

الجراح درباره ترجمه اشعارش به زبان فارسی به القبس گفت: «این فرصتی است که زبان‌های شرقی با یکدیگر بیشتر آشنا شوند. ما در حالی که اهتمام بسیاری به شعر غربی داریم، توجه چندانی به شعر شرقی نمی‌کنیم، در حالی که شعر شرقی بسیار به مانزدیک تر است تا شعر غربی و این موضوع ضرورت کار و ترجمه اشعار شرقی را برای ما ایجاب می‌کند.» ترجمه اشعار الجراح در راستای پروژه ترجمه اشعار یک صد شاعر عربی عصر مدرن به زبان فارسی صورت گرفته است. نوری الجراح، شاعر سوری مقیم انگلستان است که در سال ۱۹۵۶ در دمشق متولد شده است. او در ابتدای دهه هشتاد به بیروت مهاجرت کرد و حرفه روزنامه‌نگاری در بخش ادبیات را برگزید. وی دبیر تحریریه مجله ادبی «فکر» که «هنری حاماتی» و «نصری الصایغ» موسسان آن بودند، بود. او پس از مدتی از لبنان خارج شد و دو سال در قبرس ماند، سپس به لندن مهاجرت کرد و از سال ۱۹۸۶ ساکن لندن شد. وی سال‌ها در مجله «الحوادث» و روزنامه «الحیات» مشغول به کار بوده است. الجراح، مدیر جایزه «ابن بطوطه» برای ادبیات جغرافیایی و «مرکز عربی برای ادبیات جغرافیایی - ارتیاد الأفاق» نیز هست.

خاطرات ژاک شیراک ترجمه می‌شود

یک مترجم آثار فرانسوی از ترجمه کتاب دو جلدی خاطرات ژاک شیراک، رئیس جمهور سابق فرانسه به زبان فارسی خبر داد. سجاد تبریزی که به تازگی ترجمه مشترکش با رضا داودی از کتاب «دیاری دیگر» ژان ماری گوستاو لکلزیو، برنده فرانسوی نوبل ادبیات منتشر شده است، با اعلام این خبر گفت: «حدود ۳۰ درصد کار ترجمه جلد اول خاطرات ژاک شیراک را انجام داده‌ام.»

به گفته این مترجم «هر قدم خود یک هدف است» عنوان این کتاب است و با اینکه خاطرات خودنوشت شیراک است، ژان لوک باره ویراستار مشهور فرانسوی آن را ویرایش کرده و جلد نخست آن حدود چهار ماه پیش (ژانویه ۲۰۱۰) در بازار کتاب فرانسه منتشر شده است.

تبریزی افزود: «شیراک در این کتاب خاطراتش را از قبل از دوران دبستان بازگو کرده، اما حجم مطالب مربوط به این دوره کم است و در واقع می‌توان گفت خاطرات اصلی او از بعد از دوره تحصیلی‌اش در دبیرستان شروع می‌شود.» وی اضافه کرد: «رئیس جمهور سابق فرانسه در جلد اول این کتاب خاطراتش را از دوران سربازی‌اش که در الجزایر سپری شده، بازگو کرده است و مطالب این جلد تا دوره قبل از انتخاب شیراک به عنوان رئیس جمهور فرانسه ادامه می‌یابد.»

این مترجم و روزنامه‌نگار افزود: «از جمله نکات مهمی که شیراک به آن پرداخته، مخالفتش با استقلال الجزایر است و تاکید می‌کند که اشتباه کرده که در یک دوره‌ای، استقلال این کشور را از فرانسه پذیرفته است.»

آخرین اثر محمود حکیمی رونمایی شد

همزمان با روز معلم و گرامیداشت مقام شهید آیت‌الله مرتضی مطهری، شهرداری منطقه ۱۸ و فرهنگسرای خاتم از محمود حکیمی، نویسنده تقدیر کردند و در این مراسم از آخرین اثر وی «علی (ع)، امیر مومنان عدالت جاوید» در حوزه کودک و نوجوان رونمایی شد.

در این نشست که یکشنبه، ۱۲ اردیبهشت در مجتمع فرهنگی، ورزشی شهید مختار سلیمانی منطقه ۱۸ برگزار شد، ابراهیم مداحی، شهردار منطقه ۱۸، فتح‌الله توحیدلو، رئیس گنجینه اسناد و کتابخانه دارالفنون و جمعی از معلمان منطقه ۱۸ و شاگردان محمود حکیمی حضور داشتند. محمود حکیمی نیز در این نشست عنوان کرد: «علت نوشتنم برای کودکان و نوجوانان، تأثیر این کتاب‌ها برای این گروه است.» وی ضمن تشکر از حامیان این برنامه گفت: «از

عواملی که باعث شد بتوانم در حوزه‌های گوناگون دین، تاریخ، روان‌شناسی و... نویسم، در درجه نخست باید از پدرم و مادرم نام ببرم و سپس فداکاری‌های همسرم. همچنین از جمله کتاب‌هایی که در من ایجاد تحول کردند و مرا در این مسیر هدایت کردند، می‌توانم به کتاب «راه طی شده» اثر مهندس بازرگان و کتاب «الغدیر» علامه امینی اشاره کنم.»

معرفی برندگان امسال جایزه ادبی «بروکه - برلین»

همکاری انستیتو گوته، کنفرانس ادبی برلین و بنیاد میراث فرهنگی پروس اهدا می‌شود. با اهدای این جایزه از یک اثر ادبی منحصر به فرد معاصر متعلق به اروپای میانه یا اروپای شرقی و یک ترجمه استثنایی از آن به زبان آلمانی، تقدیر به عمل می‌آید. کراسناهورکای سال ۱۹۴۵ در مجارستان دیده به جهان گشود و اکنون در برلین زندگی می‌کند. کتاب داستان او با عنوان «سایوبو روی زمین» امسال با ترجمه فلمینگ از سوی انتشارات «اس فیشر» منتشر شد. موضوع این کتاب درباره تعالی روی کره خاکی و اشتیاق انسان برای دست یافتن به آن است.

لسلو کراسناهورکای، نویسنده مجارستانی و هایکه فلمینگ، مترجم آثار او، به عنوان برندگان امسال جایزه ادبی «بروکه - برلین» معرفی شدند. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از خبرگزاری آلمان، این نویسنده و مترجم وی این جایزه ۲۰ هزار یورویی را برای داستان «سایوبو روی زمین» دریافت می‌کنند. مراسم اهدای این جایزه ۹ ژوئن (۱۹ خرداد) در موزه قدیمی برلین برگزار می‌شود. جایزه ادبی «بروکه - برلین» هر دو سال یکبار از سوی بنیاد بانک «بی اچ اف» با

بازدید مشاور عالی فرمانده کل قوا از نمایشگاه کتاب

سرلشکر رحیم صفوی، دستیار و مشاور عالی فرماندهی معظم کل قوا، در نخستین روز بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران (۱۵ اردیبهشت ۸۹)، از غرفه‌های ناشران کتاب‌های جغرافیایی نظامی و دفاع مقدس بازدید کرد. سردار سرلشکر حبیبی رحیم صفوی، ابتدا از نشر ویژه در بخش ناشران بین‌المللی دیدن کرد و پس از بررسی کتاب‌های جغرافیایی، سیستم اطلاعات جغرافیایی، مطالعات نظامی-استراتژیک و مطالعات خاورمیانه، چندین عنوان از کتاب‌های انگلیسی زبان این حوزه‌ها را خریداری کرد. وی پس از حضور در جلسه بررسی و نقد تازه‌ترین کتاب خود با عنوان «عملیات ثامن الائمه (ع)، مبداء تحول در استراتژی نظامی ایران» در سرای اهل قلم نمایشگاه، به غرفه‌های مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس (نشر فاتحان) رفت و با مسوولان این دو نهاد پژوهشی جنگ به بحث و تبادل نظر پرداخت.

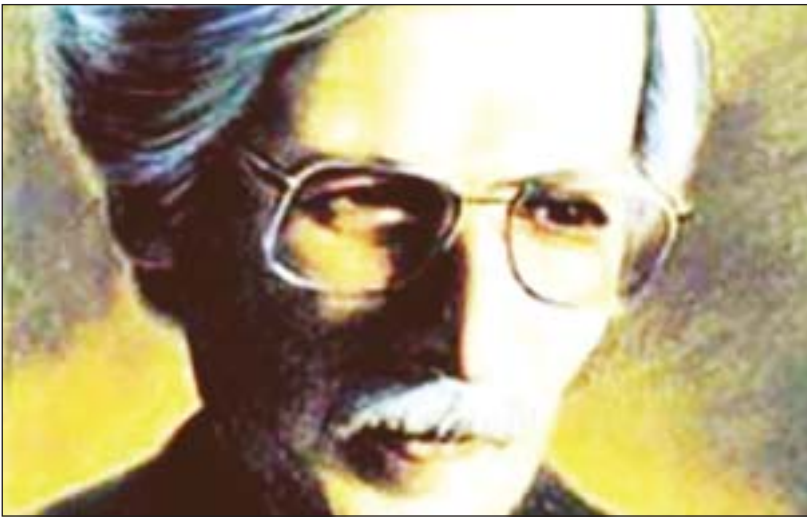
پرویز: باید از انتشار آثار ادبی تقلبی جلوگیری کرد

نخستین نشست حقوق مالکیت معنوی و کتاب با حضور محسن پرویز، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از مسئولان در نخستین روز برپایی بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران در سرای بین‌الملل اهل قلم برگزار شد. دکتر محسن پرویز در این نشست گفت: «کپی برداری از اندیشه و کار افراد نوعی سرقت محسوب می‌شود، اما متأسفانه در ایران به این دلیل که برخی آثار دیگران را با نام خود مجدداً چاپ می‌کنند یا عارضه ازدیاد نویسنده و کتاب مواجه هستیم و این یعنی به وجود آمدن پهلوان پنبه.»

وی افزود: «بیشترین تضییع حقوق مولف در عرصه کتاب‌های دانشگاهی و ترجمه است. باید با تصویب ضوابط خاص مانند حوزه صنعت از مصرف کالاها تقلبی جلوگیری شود.» همچنین حمید قبادی، معاون اجرایی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در این نشست گفت: «در ضوابط جدید نشر کتاب، حمایت‌ها و فعالیت‌های ایجابی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد اعمال شده که به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز رسیده است.» وی بزرگ‌ترین مشکل در اعمال حق مولف را تشخیص حقانیت ارائه‌کنندگان آثار دانست و گفت: «این ضوابط را باید به صورت عام برای کتاب‌های خارجی و داخلی اعمال کنیم.»

تدوین زندگی نامه کامل مهرداد اوستا ادامه دارد

آثار اوستا هستند. «تصحیح دیوان سلمان ساوجی»، «تصحیح دو رساله از خیام»، «منطق کلام حافظ»، «تصحیح کلیات شیخ سعدی» و «مقدمه‌ای بر دیوان حافظ»، نیز از دیگر آثار منتشر شده او هستند. مهرداد اوستا ۱۷ اردیبهشت سال ۱۳۷۰ در سن ۶۲ سالگی درگذشت.

به عنوان رئیس شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت می‌کرد.

«تیرانا»، «راما»، «شراب خانگی ترس محسوب خورده»، «از امروز تا هرگز»، «پالیزبان»، «مهر و آتش» و «از درد سخن گفتن»، «حماسه آرش»، «امام؛ حماسه‌ای دیگر» و «از کاروان رفته» از جمله

پرویز بیگی حبیب آبادی که از چند سال قبل کار تدوین زندگی نامه کامل محمدرضا رحمانی، متخلص به مهرداد اوستا را آغاز کرده است، در آستانه نوزدهمین سالگرد درگذشت این شاعر و نویسنده به ایسنا، گفت: «به رغم وقفه کوتاهی که در این کار ایجاد شد، همچنان در حال گردآوری مطالب لازم برای تدوین این اثر هستیم.»

او با بیان این که معتقد است، کار برای استاد اوستا باید بسیار ارجمندانه انجام شود گفت: «تاکنون بیش از صد مقاله از مهرداد اوستا در زمینه‌های مختلف گردآوری کرده‌ام و به دنبال جمع‌آوری مقالات، عکس‌ها، نظرات و دیدگاه‌های بیشتری از این استاد گرانقدر هستیم.»

بیگی مصاحبه با دوستان و نزدیکان اوستا را از دیگر بخش‌های این کتاب عنوان و پیش‌بینی کرد که سرانجام نتیجه این فعالیت‌ها به صورت یک کتاب هشتصد یا هزارصفحه‌ای منتشر شود. او ابراز امیدواری کرد که این اثر تا دو سال آینده آماده چاپ شود.

محمدرضا رحمانی، متخلص به مهرداد اوستا سال ۱۳۰۶ در بروجرد به دنیا آمد. از رشته فلسفه فارغ‌التحصیل شد و ۱۳ سال در دانشگاه ملی به تدریس هنر پرداخت و در سال‌های پایانی عمرش

با حمایت جایزه ادبی ایران شاعران جوان حوزه غزل پیشرو به نمایشگاه می‌آیند

این مجموعه شامل زندگی‌نامه، نمونه شعر یا داستان و عکس ۱۵۰ شاعر و ۱۵۰ نویسنده جوان می‌شود.

وی به دو کتاب در حوزه شعر سپید و ترانه در مجموعه «این روشنی نزدیک» اشاره کرد و گفت: «جمله‌های تلخ در گوشی» سروده ماندانا ابروی و «از گذرگاه خیال تا سرسرای زندگی» سروده حورا حق‌شنو با حمایت اهالی جایزه ادبی ایران منتشر شده‌اند و در نمایشگاه کتاب تهران رونمایی می‌شوند.»

جایزه ادبی ایران دو کتاب از مجموعه شعرهای استانی خود را در نمایشگاه امسال ارایه می‌کند که سرآغاز انتشار ۲۵ عنوان کتاب در حوزه شعر برای هر استان خواهد بود. برخی از این کتاب‌ها در دست چاپ هستند و برخی دیگر مرحله مقدماتی

تدوین و گردآوری راطی می‌کنند. دبیر جایزه ادبی ایران درباره عنوان دو مجموعه شعر استانی این مجموعه توضیح داد: «از گیسوان سپید ساوالان تا دلشوره‌های غریب آراز» دربرگیرنده سروده‌های شاعران جوان استان اردبیل توسط حبیب یزدانی و همچنین «حوالی مرزهای جهان» شامل سروده‌های شاعران جوان استان قزوین توسط سعید عاشقی گردآوری شده‌اند.» وی در ادامه تأکید کرد: «نگاه امروز ما حمایت از ادبیات جوان است. این امر همان ویژگی جایزه ادبی ایران و انتشارات سخن گستر است که از شاعران و داستان‌نویسان جوان حمایت می‌کند.»

سراجی در پایان یادآور شد: «از روز نخست نمایشگاه تمامی این کتاب‌ها به علاقه‌مندان ارائه می‌شود، اما مراسم رونمایی این مجموعه شعرها با حضور سرایندگان آنها از سراسر ایران در پنج شنبه (۲۳ اردیبهشت) از ساعت ۱۸ در غرفه انتشارات سخن گستر برگزار می‌شود.»

انتشارات سخن گستر با حمایت دبیرخانه جایزه ادبی ایران، تعدادی مجموعه شعر از شاعران جوان و فعال در حوزه غزل پیشرو و شعر سپید و ترانه را با عنوان کلی «این روشنی نزدیک» منتشر کرده است. این مجموعه شعرها در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ارائه می‌شوند.

محسن سراجی، دبیر جایزه ادبی ایران در گفت‌وگو با خبرنگار گزاری کتاب ایران (ایسنا) درباره مجموعه شعرهایی که در نمایشگاه کتاب امسال رونمایی می‌شوند گفت: «جایزه ادبی ایران و انتشارات سخن گستر در چند حوزه از جمله بحث موضوعی شعر، مجموعه حمایتی از آثار رسیده به جایزه ادبی ایران و مجموعه شعرهای استانی برای هر استان فعالیت دارد.»

وی به ۶ عنوان کتاب در مجموعه کتاب‌های موضوعی «غزل پیشرو» اشاره و تصریح کرد: «پرنده کوچولو نه پرنده بود نه کوچولو» سروده سیدمهدی موسوی، «چگونه یک زرافه را توی یخچال بگذاریم» دفتر شعری از محمد حسینی مقدم، «بردن توله گرگ‌ها به مهد کودک» سروده الهام میزبان، «یک بحث فمینیستی قبل از پختن سبب زمینی‌ها» از فاطمه اختصاری، «پروانه در بایگانی» سروده وحید نجفی و «من شاعرم همیشه کمی هم کبوترم» دفتر شعری از محمد ارثی زاد عنوان این مجموعه شعرها هستند که به سروده‌های شاعران جوان در حوزه غزل پیشرو اختصاص داده شده‌اند.

سراجی از انتشار و رونمایی مجموعه شعر «برای روزهای مبادا ۳» که شامل سروده‌های برتر شاعران جوان ایرانی از سراسر دنیا است و توسط گروه داوری جایزه ادبی ایران انتخاب شده‌اند خبر داد و افزود: «جلد چهارم «دایره المعارف داستان‌نویسان و شاعران جوان» نیز در نمایشگاه کتاب امسال رونمایی می‌شود.

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی نمایشگاه کتاب تهران درباره تخلفات احتمالی ناشران و غرفه‌داران بدون برشمردن موردی خاص گفت: «امور دی را که لازم باشد تذکر خواهیم داد، اما امیدوارم ناشران تا روز آخر نمایشگاه به قوانین عمل کنند.»

محمد الهیاری فومنی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، درباره نحوه فعالیت این کمیته در نمایشگاه امسال گفت: «کمیته ارزشیابی در بخش داخلی و خارجی بر اساس ضوابطی که وجود دارد به وظایف خود عمل می‌کند و تلاش می‌کنیم ضمن تعاملی که با ناشران محترم در بخش داخلی و خارجی خواهیم داشت، کارمان را هم به صورت دقیق انجام دهیم.»

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اضافه کرد: «آنچه در بخش داخلی و بین‌الملل به محتوای کتاب‌های عرضه شده برمی‌گردد، قبل از نمایشگاه به ناشران محترم ابلاغ شده و ان‌شاءالله تا روز آخر نمایشگاه ناشران مثل همیشه به قوانین عمل کنند.»

الهیاری گفت: «امیدوارم ما هم به جهت حضور مردم و بازدیدی که از نمایشگاه به عمل می‌آورند و کتاب‌های مناسبی که تهیه می‌کنند بتوانیم به شکل مناسب در خدمت آنها باشیم.» وی درباره ابلاغ ضوابط جدید به غرفه‌داران با توجه به فضای موجود گفت: «وضعیت نمایشگاه مثل همیشه خوب است و در حال برپایی یک جشن باشکوه فرهنگی هستیم. ما در کمیته بر اساس ضوابط گذشته عمل خواهیم کرد.»

تفسیر موضوعی «علامه»

در نمایشگاه کتاب

پنج جلد از مجموعه ۷۵ جلدی تفسیر موضوعی «علامه» برگرفته از تفسیر «المیزان» اثر علامه طباطبایی (ره) از سوی موسسه قرآنی «تفسیر جوان» برای ارائه در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران منتشر می‌شود.

محمد بیستونی، رئیس موسسه قرآنی تفسیر جوان، با اعلام این خبر گفت: «تفسیر علامه حاصل ۲۳ سال کار پژوهشی است و در ۷۵ موضوع تدوین شده است.» وی ادامه داد: «در مرحله نخست، ۷۵ موضوع کلیدی در حوزه‌هایی چون جامعه‌شناسی، روش حکومت‌داری، سیره انبیا و قصص قرآن، از تفسیر «المیزان» انتخاب شد، سپس مجموعه مباحث درباره این موضوعات کلیدی را به صورت مستقل از مجموعه جلد‌های تفسیر «المیزان» استخراج و در قالب هر جلد موضوعی تدوین کردیم.»

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی نمایشگاه کتاب:

امیدوارم ناشران تا روز آخر نمایشگاه به قوانین عمل کنند

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی نمایشگاه کتاب تهران درباره تخلفات احتمالی ناشران و غرفه‌داران بدون برشمردن موردی خاص گفت: «امور دی را که لازم باشد تذکر خواهیم داد، اما امیدوارم ناشران تا روز آخر نمایشگاه به قوانین عمل کنند.»

محمد الهیاری فومنی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، درباره نحوه فعالیت این کمیته در نمایشگاه امسال گفت: «کمیته ارزشیابی در بخش داخلی و خارجی بر اساس ضوابطی که وجود دارد به وظایف خود عمل می‌کند و تلاش می‌کنیم ضمن تعاملی که با ناشران محترم در بخش داخلی و خارجی خواهیم داشت، کارمان را هم به صورت دقیق انجام دهیم.»

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اضافه کرد: «آنچه در بخش داخلی و بین‌الملل به محتوای کتاب‌های عرضه شده برمی‌گردد، قبل از نمایشگاه به ناشران محترم ابلاغ شده و ان‌شاءالله تا روز آخر نمایشگاه ناشران مثل همیشه به قوانین عمل کنند.»

الهیاری گفت: «امیدوارم ما هم به جهت حضور مردم و بازدیدی که از نمایشگاه به عمل می‌آورند و کتاب‌های مناسبی که تهیه می‌کنند بتوانیم به شکل مناسب در خدمت آنها باشیم.»

وی درباره ابلاغ ضوابط جدید به غرفه‌داران با توجه به فضای موجود گفت: «وضعیت نمایشگاه مثل همیشه خوب است و در حال برپایی یک جشن باشکوه فرهنگی هستیم. ما در کمیته بر اساس ضوابط گذشته عمل خواهیم کرد.»

استقبال از خانه ملت و کتابخانه ملی در مصلاي امام (ره)

بیست و سومین نمایشگاه کتاب در نیمه اردیبهشت ماه خوان گسترده خود را با انبوهی از کتاب های رنگین در غرفه های کوچک و بزرگ در حالی گشوده که مشتاقان این عرصه روزشماری گشایش آن را داشتند. این موضوع را خیل عظیم بازدیدکنندگان در نخستین روز نمایشگاه، آن هم در شرایطی که هنوز بسیاری از ناشران چیدمان نهایی غرفه شان را به پایان نرسانده بودند، به اثبات رساندند. نمایشگاه امسال نیز با شوری فراوان در مصلاي بزرگ امام خمینی (ره) با حجم گسترده ای از ناشران عمومی، کودک و نوجوان و دانشگاهی فعالیتش را آغاز کرد.

مخاطبان و علاقه مندان به کتاب، به محض ورود به سالن ناشران عمومی با غرفه هایی مواجه می شوند که ناشران گوناگون به ترتیب حروف الفبا، در آنها جای گرفته اند؛ غرفه هایی کوچک و بزرگ که با سلیقه غرفه داران و متصدیان فروش تزئین شده اند.

برخی از غرفه ها از فاصله ای دور و با ظاهری جذاب، مخاطبان را به سوی خویش می خوانند. از این میان می توان به غرفه سپیدرنگ «سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران» اشاره کرد که در انتهای راهرو شماره هشت شیبستان (سالن ناشران عمومی) با تفاوت رویکردی نسبت به گذشته خودنمایی می کند.

مدلی کوچک از سازمانی بزرگ

«این سازمان امسال با رویکردی متفاوت از سال های قبل و با اهداف سه گانه قبلی به نمایشگاه بیست و سوم آمده است.»

این سخنان را علی اکبر اشعری، مشاور فرهنگی رییس جمهور و رییس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، می گوید و ادامه می دهد: «علاوه بر این که می خواهیم با مخاطبانمان که همان مخاطبان نمایشگاهند، ارتباط برقرار کنیم، در پی آیم تا افرادی که با نام کتابخانه ملی آشنایی دارند، از نزدیک و با کمک همکاران ما با سامانه های مختلف، خدمات، فعالیت ها و تمامی کارهای این مرکز آشنا شوند.»

وی با بیان این که «ما هم مانند مراکز آموزشی دیگر می خواهیم آثار منتشر شده مان را در معرض نمایش بازدیدکنندگان قرار دهیم» یادآوری می کند: «در این دوره می خواهیم برخی از خدماتی که به ناشران ارائه می دهیم نظیر فیفا و استاندارد بین المللی کتابخانه ها را از همین نمایشگاه معرفی و عرضه کنیم. بنابراین، نمونه کوچکی از فعالیت های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران را در این غرفه مستقر کرده ایم.»

اشعری درباره نحوه برقراری تعامل با مخاطبان و دریافت بازخورد آنان در تداوم مسیر این سازمان عنوان می کند: «در این عرصه ارتباط برقرار می کنیم، اما همه مسیر را در اینجاطی نمی کنیم، بلکه آنها پس از پایان نمایشگاه به کتابخانه ملی می آیند و با استفاده از منابع و امکانات سازمان، فرم های نظرسنجی ما را هم تکمیل

و مسایل و پیشنهادهایشان را عنوان خواهند کرد.» کتابخانه ملی ایران اکنون با بیش از ۹۰ هزار عضو که در تعامل با این مرکزند، روزانه بین ۳ تا ۵ هزار مراجعه کننده دارد که تعدادی از آنها در تداوم این رابطه پویا و فعالند و علاوه بر انتقادات، پیشنهادها و راهکارهای خود را نیز عنوان می کنند.

غرفه کتابخانه ملی امسال برخلاف دوره های قبل، فرایند عضوگیری را در نمایشگاه ندارد، بلکه با توجه به تغییرات ایجاد شده در سیستم عضوگیری، تمرکز اصلی خود را بر معرفی فعالیت های مجازی اش معطوف داشته است.

در این زمینه، حامد یاری، مشاور امور فرهنگی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، آشنایی مخاطبان این غرفه با کتابخانه ملی کودکان و نوجوانان ایران را که هفته گذشته افتتاح شد، از فعالیت های ویژه این غرفه می نامد و توضیح می دهد: «ارایه خدمات فهرست نویسی پیش از انتشار، رایبه شماره استاندارد و پیابند ISSN که روی هر روزنامه، ماهنامه، فصلنامه و... می آید، همراه استاندارد بین المللی کتابخانه های ایران که در اینجا صادر می شود، از دیگر برنامه های این سازمانند.»

همچنین مخاطبان نمایشگاه در غرفه کتابخانه ملی ایران می توانند از نزدیک با کتابخانه دیجیتال این سازمان آشنا شوند و آرشیو ملی این کتابخانه را نیز لمس کنند. بخش خدمات اطلاع رسانی آرشیو ملی ایران هم از آن دسته اطلاعاتی است که مخاطبان کتابخانه ملی در این نمایشگاه آن را دریافت می کنند. البته در این غرفه نحوه مراجعه به پایگاه اطلاع رسانی کتابخانه ملی و جست و جوی پیشرفته برای دسترسی به مطالب علمی و تخصصی نیز آموزش داده می شوند و مخاطبان می توانند نحوه دسترسی های پیشرفته به

پایگاه های اطلاع رسانی نظیر Google و Yahoo را در بخش خدمات مرجع فراگیرند.

مدیرکل حوزه ریاست، روابط عمومی و امور بین الملل کتابخانه ملی ادامه می دهد: «کتابخانه ملی در نمایشگاه بیست و سوم با پنج اثر جدید از تازه های نشر حضور دارد که از آن میان می توان به رسایل ملاصدرا، نقشه های اسناد آرشیو ملی، غایه الامانی فی حیوه شیخ آغابزرگ تهرانی و از کاخ های شاه تا زندان های سیبری اشاره کرد که نخستین مجموعه تاریخ شفاهی کتابخانه ملی به شمار می آید. همچنین این مرکز برنامه های دیگری هم دارد که از این میان می توان به میزبانی هیاتی از بازدیدکنندگان و مسوولان فرهنگ کشور ترکیه و بازدید ناشران چینی اشاره کرد.»

خانه ملت در قلب نمایشگاه

غرفه دیگری که در نمایشگاه مصلاي امام خمینی (ره) مخاطبان و علاقه مندان به آثار تاریخی، سیاسی و هنری قدیمی را به سوی خود می خواند، غرفه کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است. این مرکز امسال با بیش از ۱۵۰ عنوان اثر به میزبانی مخاطبان خود آمده که تعداد زیادی از آنها در شمار کتاب های چاپ نخستند.

کاظم آل رضامدیر غرفه انتشارات کتابخانه مجلس با تاکید بر این که رویکرد اصلی این مرکز در این دوره از نمایشگاه حضوری پررنگ با تنوعی بیشتر از قبل است، می گوید: «تمامی آثار این مجموعه اعم از منشورات، مکتوبات و لوح های فشرده، انعکاس دهنده برشی از تاریخ، سیاست، هنر، فرهنگ و تمدن اسلامی اند که مخاطبان عمومی و تخصصی را به خود می خوانند و اغلب آنها را اسناد ملی و تاریخ معاصر تشکیل می دهند. این آثار به صورت تمام متن،

تمام تصویر یا به شکل کتاب الکترونیکند.» از میان آثار این مجموعه می توان به کتاب هایی نظیر «بودجه کل سنه ایت نیل ۱۳۲۸ قمری» که پیشینه نخستین بودجه بندی کل کشور در مجلس را به صورت نویسی تبیین می کند، کتاب های «الامامه و السیاسه» و «یادداشت های محمدعلی فروغی»، «تفسیر کتاب الله»، «مجله آیین اسلام و...» به عنوان آثار نوپدید این مجموعه اشاره کرد.

کارشناس این غرفه اغلب کتاب های این مرکز را در شمار آثار مرجع و منبعی توصیف می کند که می توانند دستمایه های خوبی برای پژوهشگران و تالیفات محققان و مورخان باشند. وی عنوان می کند: «به نوعی تمامی کتاب های این مرکز اعم از آثار دیوانی، تاریخی، هنری، سیاسی، اسناد، دست نوشته ها و خاطرات رجال و بزرگ مردان عرصه های سیاسی و تاریخی در شمار آثار علوم انسانی قرار دارند که اطلاعات فراوانی را از میان صفحات تاریخ به آنها می نمایانند.»

با پشت سر نهادن غرفه ۲۴ که در انتهای راهرو نهم و دهم شیبستان قرار داشت، به غرفه امیرکبیر یا همان شرکت سهامی کتاب های جیبی نزدیک می شویم که بیست و ششمین غرفه راهرو سوم شیبستان است و با بیش از هزار عنوان اثر که ۲۲۶ عنوان از این میان در شمار آثار چاپ نخستند، با استقبال وسیعی از مخاطبان روبه روست، به گونه ای که مشاهده اندازه و بزرگی غرفه با وجود جمعیتی که دور آن حلقه زده اند، به دشواری امکان پذیر می شود.

در این بخش، محمد خودسوز، مدیرعامل شرکت سهامی کتاب های جیبی با اشاره به اینکه نمایشگاه سقفی را فراهم آورده است که تمامی ارکان حلقه تولید و مصرف نشر کشور در سایه آن فرصت دیدار یکدیگر را به دست می آورند می گوید: «این فضا بستری رافراهم می کند که می تواند زمینه ساز تعاملات آتی فراوانی باشد.»

وی با اشاره به همایش ها و نشست های جانبی که در پنج سرای مختلف این دوره از نمایشگاه ایجاد شده اند، این فرایند را حرکتی خوب که در مسیر تخصصی شدن است، توصیف می کند و بیان می کند: «در صورتی که بتوانیم فروشگاه های دائمی برای رایبه و عرضه محصولات ناشران سراسر کشور بر پا کنیم، نمایشگاه کتاب تهران هم می تواند به رسالت اصلی خود که همان معرفی و رایبه امتیاز آثار و تبادلات میان ناشران است، نزدیک تر شود.»

از برنامه های ویژه این غرفه که برخی از ناشران دیگر هم به آن توجه دارند، می توان به افزایش اعضای سامانه پیام کوتاه اشاره کرد که با داشتن ۲۵۰۰ عضو. که اکنون در هفته دو بار با تازه های نشر و مراسم رونمایی از آثار آشنا می شوند. در جریان رخدادهای این مرکز نشر نیز قرار می گیرند.

انتشارات جامعه و فرهنگ منتشر کرد

فرهنگ مطهر

مفاهیم، اصطلاحات و تعابیر علوم انسانی-دینی از دیدگاه اسناد شهید مرتضی مطهری

محمد علی زکریایی

۰۹۳۵۱۳۰۴۵۲۶۴ - ۶۶۹۶۹۴۰۱
Email: dn.dune@yahoo.com

انتشارات یک علوم

عالی و دانی

از افق پست مدرن

دکتر مرتضی قمیبه ای

عالمی و دانشی

۳۶۰۰۰ ریال
جانب اول

نمایشگاه کتاب، شیبستان، راهروی ۱۲، غرفه ۱۹

انتشارات بیک علوم

حسابداری آسان

برای همه

علی زمانی راد

نمایشگاه کتاب، شیبستان، راهروی ۱۲، غرفه ۱۹

مرز پرگهر

ایران عزیز، زمین مهربان

میرزا، ۱۱۰۰ ای پاریس

دانشگاه مرز پرگهر، کلاس درس گل کوب

برام از بیانی

تلفن مرکز بخش: ۲۲۲۷۹۷۸۹

با ناشران بین المللی در نمایشگاه بیست و سوم

غریبه‌هایی از دیار دوست دانا

«برای شناخت بیشتر فرهنگ ایران، کشور ما به ترجمه آثار فارسی به کره‌ای علاقه مند است و من امیدوارم بتوانم در این باره با ناشران ایرانی گفت و گو کنم.»

کیم درباره آثار به نمایش گذاشته شده در غرفه سفارت کره نیز توضیحاتی داد: «به عنوان کاردار فرهنگی سفارت کره، من کتاب‌های انتخاب شده را به ۱۲ گروه تقسیم کرده‌ام. گروه نخست کتاب‌هایی‌اند که برای علاقه‌مندان به سفر به کره تدوین شده‌اند. گروه دوم کتاب‌هایی‌اند که درباره جزیره دوکودو و دریای شرق نوشته شده‌اند. فکر می‌کنم این کتاب‌ها برای ایرانی‌ها جالب باشند، زیرا از آن‌جا که ژاپن در مورد جزیره دوکودو ادعای مالکیت دارد و دریای شرق را نیز دریای ژاپن می‌داند، این موضوع بسیار به مورد خلیج فارس، جزایر ایرانی آن و ادعای اماراتی‌ها در مورد آنها شبیه است.»

کیم افزود: «گروه‌های زبان کره‌ای، رمان، موسیقی و هنرهای زیبا، مجلات، کتاب‌های تاریخی و فرهنگی، کتاب‌های مربوط به میراث فرهنگی کره، آموزش و پرورش و اقتصاد و کتاب‌های کودک، دیگر آثاری‌اند که در غرفه کشور کره عرضه شده‌اند.»

بخش فرهنگی سفارت فرانسه در ایران نیز همزمان با بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با هدف معرفی سیاست‌های فرهنگی در فرانسه و تازه‌های ادبیات فرانسه با همکاری خانه هنرمندان ایران اقدام به برگزاری سه نشست فرهنگی خواهد کرد. این نشست‌ها به ترتیب در روزهای ۱۹، ۲۰ و ۲۱ اردیبهشت ساعت ۱۸ در غرفه نشر فرانسه در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار خواهد شد و شرکت در جلسات آن برای علاقه‌مندان آزاد است.

بخش فرهنگی سفارت فرانسه در ایران به نمایندگی از ناشران فرانسوی و با ارائه ۵۶۰ عنوان کتاب در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت کرده است.

انتشارات آوند دانش به عنوان نماینده انتشارات وایلی نیز در دو بخش ارزی و ریالی به ترتیب با ۴۷۰۰ و ۵۷۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه حضور دارد. این کتاب‌ها دربرگیرنده موضوع‌هایی نظیر علوم انسانی، علوم پایه، فنی، مهندسی، پزشکی، دامپزشکی، معماری و... است. کتاب‌های درسی انتشارات وایلی با تخفیف ۵۰ درصدی در نمایشگاه به فروش می‌رسد.

پکتاب، نماینده ۵۰ ناشر عربی داخلی

در نمایشگاه

امسال مرکز پخش کتاب‌های علوم اسلامی و انسانی (پکتاب) نیز با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به نمایندگی از بیش از ۵۰ ناشر ایرانی کتاب‌های عربی، به نمایشگاه کتاب تهران آمده است. پکتاب تصمیم دارد تمامی این آثار را با تخفیف ۵۰ درصدی عرضه کند. در این غرفه بیش از ۱۵۰۰ عنوان کتاب ارائه شده است. این غرفه معرفی آثار عربی ناشران ایرانی در بازار جهانی را مد نظر قرار دارد.

همچنین ۱۳ کشور عرب زبان در قالب حدود هزار مؤسسه انتشاراتی در بخش بین‌الملل بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت کرده‌اند.

این کشورها عبارتند از اردن، سوریه، لبنان، مصر، عراق، عربستان، امارات، قطر، کویت، عمان، بحرین، تونس و لیبی.

در یک نگاه اجمالی می‌توان گفت که ناشران کشورهای سوریه و لبنان حضوری بسیار پررنگ‌تر از سایرین دارند و اغلب کتاب‌های آنها هم در حوزه دین عرضه شده‌اند.

او درباره کتاب‌های کودک و نوجوان ارایه شده نیز گفت: «کتاب‌هایی که برای معرفی آورده‌ایم، کتاب‌های خوبی‌اند که نامزد دریافت جوایز متعددی در سال ۲۰۱۰ شده‌اند و خوشبختانه استقبال ناشران ایرانی از کتاب‌های کودک همیشه خوب بوده و حتی در روز نخست نیز پیشنهادهایی به ما داده‌اند. البته ما نیز کتاب‌های خوب در عرصه کودکان و نوجوانان فارسی را به آلمانی، فرانسه و انگلیسی ترجمه کرده و به چاپ می‌رسانیم.»

استقبال ایرانی‌ها بی نظیر است

امسال دومین سالی است که جمهوری آذربایجان به صورت مستقل و جدا از غرفه کشورهای عضو او در نمایشگاه کتاب تهران شرکت می‌کند.

ابراهیم غفاروف، کاردار سفارت جمهوری آذربایجان در ایران به کتاب هفته گفت: «کتاب‌هایی که در غرفه جمهوری آذربایجان به نمایش گذاشته شده‌اند، فروشی نیستند و در روز آخر به علاقه‌مندان اهدا خواهند شد. این کتاب‌ها از کتابخانه سفارت آورده شده‌اند و توسط ناشران ارایه نمی‌شوند.»

غفاروف گفت: «سال گذشته ناشران آذربایجانی در ارسال کتاب‌های خود به نمایشگاه تهران با مشکلات گمرکی مواجه شدند که این موضوع موجب رنجش آنان شد. البته آن‌طور که به نظر می‌رسد، نمایشگاه امسال بسیار منظم است و با چنین مشکلاتی مواجه نیست. خود ما به راحتی فضای مورد نظرمان را در نمایشگاه دریافت کردیم و از مدیریت نمایشگاه بسیار راضی هستیم.»

کاردار سفارت جمهوری آذربایجان درباره استقبال بازدیدکنندگان نیز گفت: «من در کشورهای مختلفی زندگی کرده‌ام و در مقایسه با آنها، استقبال ایرانی‌ها از نمایشگاه کتاب بی نظیر است.»

از سریال تا کتاب‌های کره‌ای

گون-هو کیم، کاردار فرهنگی سفارت کره جنوبی در ایران، مسوول غرفه این سفارت در نمایشگاه کتاب تهران است. این سومین سالی است که کره جنوبی در نمایشگاه تهران شرکت می‌کند و به گفته کیم، هدف از شرکت این کشور در نمایشگاه، معرفی فرهنگ کره از طریق ادبیات این کشور است. او در این باره گفت: «از این که پخش سریال‌های کره‌ای در ایران باعث افزایش علاقه ایرانیان به فرهنگ کره شده است خوشحالم، ولی ما امیدواریم بتوانیم فرهنگ کره را به صورت کلی و عمومی معرفی کنیم.»

وی درباره ترجمه آثار فارسی به زبان کره‌ای گفت:

تشویق برای تبادلات فرهنگی

اورسولا هولپ، مسوول غرفه آلمان در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز نخستین حضور نمایندگان آلمان در این نمایشگاه را مربوط به سال ۲۰۰۰ دانست و گفت: «غرفه آلمان توسط نمایشگاه کتاب فرانکفورت ترتیب داده شده و از طرف وزارت امور خارجه آلمان حمایت مالی می‌شود که امسال ۲۱۵ ناشر آلمانی با ۶۲۳ عنوان کتاب در نمایشگاه تهران حضور دارند.»

او درباره کتاب‌های ارایه شده در نمایشگاه گفت: «بخشی از کتاب‌های ارایه شده آثار جدیدی‌اند که در سال ۲۰۰۹ منتشر شده و نامزد دریافت جوایز ادبی شده‌اند. تعدادی از قفسه‌ها نیز به آثار هرتا مولر برنده جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۹ اختصاص یافته است.»

کتاب‌هایی درباره کشور آلمان، کتاب‌های ایران‌شناسی و کتاب‌های علمی. تخیلی نیز بخش دیگری از آثار به نمایش گذاشته شده در غرفه آلمان به شمار می‌روند. البته از تمامی این کتاب‌ها، تنها یک نسخه وجود دارد که در روز آخر نمایشگاه به فروش می‌رسند.

هولپ، هدف از شرکت در نمایشگاه کتاب تهران را معرفی آثار آلمانی، برگزاری برنامه‌های فرهنگی و ایجاد ارتباط با ناشران ایرانی دانست. نماینده نمایشگاه کتاب فرانکفورت گفت: «هدف ما تشویق ناشران ایرانی به ایجاد ارتباط با ناشران کشورهای دیگر و برقراری تبادلات فرهنگی از طریق ترجمه آثار ادبی است.» وی افزود: «به نظر من بسیاری از ناشران خارجی حاضرند تا با تخفیف قابل توجهی، حقوق چاپ آثارشان به زبان فارسی را به ناشران ایرانی واگذار کنند، اما برخی از ناشران ایرانی زیاد در این خصوص فعال نیستند.»

تمرکز سوییس بر کتاب‌های معماری

گرتا فورت، مشاور انجمن ناشران سوییس در همین سال شرکت این انجمن در نمایشگاه کتاب تهران از ارایه ۲۰۰ عنوان کتاب در غرفه سوییس خبر داد و گفت: «این کتاب‌ها بیشتر آثار ادبیات کودک، آثار تصویرگران معروف جهان و آثار ادبی‌اند البته امسال تاکید ما روی کتاب‌های معماری است.»

وی افزود: «اگرچه سوییس ناشران مهم زیادی ندارد، اما بزرگ‌ترین ناشران کتاب‌های معماری در جهان در این کشور فعالیت دارند. امسال ما بر آثار منتشر شده توسط انتشارات بیرکهاوزر تاکید کرده‌ایم، به ویژه آثاری که درباره دو معمار سوییسی؛ هرزوغ و دمورون نوشته شده‌اند.»

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، میزبان ۹۸۰ ناشر خارجی از حدود ۸۰ کشور جهان است. این ناشران مانند سال پیش در سالن‌های ویژه‌ای نظیر سالن‌های یارانه‌ای، سالن کشورها، سالن کتاب عرب، سالن بازار جهانی عرب، سالن کتاب‌های هنری و سالن کتاب‌های لاتین نمایشگاه مستقر شده‌اند. غرفه‌های ناشران بین‌المللی از روز نخست نمایشگاه پاسخگوی تعداد چشمگیری از بازدیدکنندگان بوده‌اند و هریک از این ناشران با تجربه‌های متفاوتی از نمایشگاه‌های جهانی در این گردهمایی بزرگ فرهنگی حضور دارند.

بیست ناشر اتریشی در نمایشگاه

سارا شکوه بین، نماینده انجمن ناشران و کتابفروشان اتریش (HVB) است که امسال برای نخستین بار به عنوان بخشی از غرفه سفارت اتریش در تهران، در نمایشگاه شرکت کرده است. او درباره انجمنی که آن را نمایندگی می‌کند، می‌گوید: «کار ما حمایت از حقوق و منافع ناشران و کتابفروشان است. در واقع هر چیزی که در اتریش با کتاب در ارتباط باشد، در حوزه کاری ما قرار می‌گیرد.»

کشور اتریش امسال با حدود ۲۰ ناشر در نمایشگاه کتاب تهران حضور پیدا کرده است. قابل توجه آن که سال گذشته تنها سفارت اتریش در این نمایشگاه غرفه داشت و کتابی عرضه نشده بود، اما امسال انجمن حمایت از ناشران اتریش با همکاری سفارت اتریش در تهران اقدام به عرضه تعداد محدودی کتاب کرده است.

شکوه بین درباره نخستین حضور این انجمن در نمایشگاه کتاب تهران می‌گوید: «مهم‌ترین هدف ما معرفی ناشران و کتاب‌هایمان به مخاطبان ایرانی است. ما علاقه مندیم که آثار ادبیات اتریش به فارسی ترجمه شوند و از آن‌جا که بای تو جهی به رعایت قانون حق مولف در ایران، مشکلاتی در این باره وجود دارد، امیدواریم با حضور در تهران و گفت‌وگوی مستقیم با ناشران ایرانی بتوانیم به توافقاتی درباره ترجمه آثار ادبی دست یابیم.»

نماینده انجمن ناشران اتریش در ایران، ارتباط مستقیم با مخاطبان ایرانی را نیز دیگر دلیل شرکت در نمایشگاه تهران می‌داند و می‌افزاید: «نظر مخاطبان ایرانی برای ما مهم است و نمایشگاه تهران تنها فرصت ما برای ارتباط مستقیم با آنها به حساب می‌آید.»

کتاب‌هایی که در غرفه اتریش به نمایش گذاشته شده‌اند، فروشی نیستند، اما علاقه‌مندان می‌توانند آنها را از طریق سفارت اتریش تهیه کنند.

شکوه بین نحوه ارایه کتاب‌ها در نمایشگاه تهران را با نمایشگاه‌های کتاب وین، فرانکفورت و لایپزیک مقایسه می‌کند و می‌گوید: «در این نمایشگاه‌ها کتاب‌ها در محل غرفه ناشران به فروش نمی‌رسند و در کنار نمایشگاه‌ها، فروشگاه کتاب متمرکزی وجود دارد که بازدیدکنندگان می‌توانند کتاب‌ها را از آن‌جا تهیه کنند.»

وی ادامه می‌دهد: «البته باید بگویم که نحوه ارایه کتاب‌ها در نمایشگاه تهران بهتر است، زیرا از یک طرف ناشران می‌توانند به طور مستقیم با مردم در تماس باشند و از طرف دیگر کتاب‌ها به این ترتیب فروش بیشتری خواهند داشت. وقتی مردم برای خرید کتابی خاص به محل فروشگاه نمایشگاه می‌روند، شلوغی بیش از حد آن‌جا در بسیاری از اوقات باعث منصرف شدنشان می‌شود.»

نمایشگاه کتاب تهران در روزهای ۲۲ و ۲۳ اردیبهشت شاهد برگزاری مراسم روز اتریش خواهد بود.

پنجره دانایی از افق مصلا گشوده شد

غروب چهاردهم فروردین ماه، جایی در نزدیکی مرکز کلاشهر تهران، عده‌ای از مسوولان اجرایی و فرهنگی، اهل قلم، ناشران و دست‌اندرکاران کتاب و کتابخوانی در مصلائی که به نام بنیانگذار انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خمینی (ره) مزین شده است، گرد هم آمدند تا بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را افتتاح کنند.

در این مراسم که با حضور آیت الله محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر مقام معظم رهبری، محمدرضا رحیمی، معاون اول رئیس جمهور، برخی از اعضای هیات دولت و کمیسیون فرهنگی مجلس، دکتر محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر محسن پرویز، معاون امور فرهنگی وزارت ارشاد و مرتضی تمدن، استاندار تهران برگزار شد، معاون رئیس جمهور گفت: «متعهد می‌شویم که با هماهنگی وزیر ارشاد، برای رونق صنعت چاپ در کشور بکوشیم.»

شکوفایی صنعت نشر در سایه حمایت دولت محمدرضا رحیمی، معاون اول رئیس جمهور، در این آیین از تشکیل کارگروه کتاب در دولت دهم خبر داد و گفت: «در همین آیین متعهد می‌شویم که با هماهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، برای رونق صنعت چاپ در کشور بکوشیم تا در آینده نزدیک شاهد شکوفایی این صنعت باشیم.»

رحیمی افزود: «از ناشران کشور می‌خواهم تا با حضور در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، آثار نویسندگان و اندیشمندان ایرانی را به جهانیان معرفی کنند.»

معاون اول رئیس جمهور همچنین اظهار داشت: «در حوزه نظارت محتوایی نیز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید با تعامل و هم‌اندیشی با صاحبان فکر و اندیشه، این راه را ادامه دهد.»

وی با اشاره به برگزاری نمایشگاه‌های استانی کتاب تصریح کرد: «نمایشگاه‌های کتاب باید با کیفیت و کمیت بیشتری در سطح استان‌ها برگزار شوند.» رحیمی در پایان افزود: «شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز در صدد بازنگری قوانین مربوط به ممیزی کتاب است.»

دست در دست هم برای رشد سرانه مطالعه
سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در ادامه آیین گشایش بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، گفت: «کدامین وسیلت، فضیلت کتاب را دارد و کدامین طالب تعالی است که دل به این نردبان نسپارد.»

وی ادامه داد: «کتاب در عصر رسانه‌های دیجیتال هم اعتبار خویش را دارد، که البته دانش به خواندن ماندگارتر است تا شنیدن.»

دکتر سید محمد حسینی درباره اهمیت کتاب گفت: «شاید مطبوعات شاهد بازاری باشند و کتاب پرده نشین! اما کمتر پدیده‌ای این همه در دسترس است و در عین حال هم مهجور.»

وی از معاونت‌های امور فرهنگی، هنری و سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواست که به کتاب اهتمام کنند و افزود: «همه باید دل به این امر خطیر بسپارند تا به زودی شاهد رشد سرانه مطالعه باشیم.» حسینی همچنین پیشنهاد کرد در جوار نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یا در مجال و موقعیتی دیگر، از همه توان و بضاعت هنرمندان به منظور ترویج فرهنگ کتابخوانی استفاده شود و نمایشگاه‌های استانی کتاب با جدایت بیشتر و همراه با اعزام هنرمندان و نویسندگان برگزار شوند.

وی همچنین تأکید کرد: «امید است با تصویب برنامه جامع نهضت مطالعه مفید که در شورای فرهنگ عمومی کشور در حال بررسی است، در سال همت و

کار مضاعف، شاهد پویایی بیشتر در این عرصه باشیم.»
به امید مکانی مستقل برای نمایشگاه کتاب
دکتر محسن پرویز، رئیس بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران هم در آیین افتتاح نمایشگاه کتاب گفت: «نمایشگاه در این دوره نیز به دلیل نداشتن فضای مستقل برای برگزاری، با مشکلاتی مواجه بود و بر این اساس امیدوارم در سال‌های آینده نمایشگاه کتاب صاحب مکانی مستقل شود.» دکتر پرویز افزود: «اگر مساعدت رئیس جمهور و دستور استقرار سازه‌های موقت در مصلا نبود، با مشکلات جدی روبه‌رو می‌شدیم.»

وی از معاون اول رئیس جمهور که در این مراسم شرکت کرده بود خواست به حوزه فرهنگ توجه بیشتری شده و صنعت چاپ و نشر بیش از گذشته مورد حمایت دولت قرار گیرد.

رئیس بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تصریح کرد: «استقبال ناشران داخلی و خارجی برای حضور در نمایشگاه، هر سال افزایش می‌یابد و برخلاف تلاش برخی افراد برای تأثیرگذاری منفی و تعطیلی این رویداد فرهنگی، نمایشگاه همچنان به پیشرفت خود ادامه می‌دهد.»

دکتر محسن پرویز با اشاره به دو معضل مظلومیت صنعت چاپ و نبود ویرین‌ترین‌های کتاب در شهرستان‌ها گفت: «چنانچه دولت در این حوزه معاونت فرهنگی را یاری نکند، مشکل توزیع و احداث کتابفروشی‌ها باقی می‌ماند.» وی اقدام دولت را در این حوزه، بزرگ و ارزشمند برشمرد و در پایان از ۴۷ نهاد یاری‌کننده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای برگزاری نمایشگاه کتاب، قدردانی کرد.

قدردانی از شهرداری

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، عرصه‌ای برای بروز زحمات گسترده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری بسیاری از ارگان‌ها، سازمان‌ها، نهادها و اداره‌هاست. البته اغلب، کمتر فرصتی برای معرفی و تقدیر از برخی از زحماتشان این عرصه فراهم می‌شود. دکتر پرویز در این راستا همکاری و تلاش‌های مجذانه مهندس پشم‌چی زاده، شهردار و همکاران منطقه ۷ تهران را در برگزاری نمایشگاه کتاب تهران ستود. وی مراتب قدردانی خود را از شهردار منطقه ۷ در حاشیه نشست که با وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهردار تهران و دیگر مسوولان تشکیل شد، اعلام کرد.

نگاهی به بخش دانشگاهی بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب

دور دنیا در یک روز!

بخش عمده مشتریان و شلوغی‌های سالن ناشران دانشگاهی را به خود اختصاص داده‌اند و دانشجویانی که در رشته‌ها و مقاطع مختلف، مشغول تحصیل‌اند با مراجعه به غرفه‌های فرهنگ زبان، به راحتی نیاز خود را در هر حوزه‌ای برطرف می‌کنند و ازدحام دانشجویان به گونه‌ای است که مسوولان غرفه‌ها نیز به راحتی نمی‌توانند پاسخگوی سوالات کتاب هفته باشند.

سه‌م گسترده ناشران دولتی

ناشران دولتی این بار هم مانند سال‌های گذشته با حجم گسترده‌ای از کتاب‌های خود در نمایشگاه حضور دارند؛ کتاب‌هایی که اغلب به عنوان کتب مرجع دانشگاهی و منابع درسی از سوی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی معرفی می‌شوند و معمولاً استقبال خوبی از آنها می‌شود.

در این میان، سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی دانشگاه‌ها (سمت) علاوه بر ارائه ۱۳۳۰ عنوان کتاب با بیش از ۸۰ عنوان کتاب جدید انتشاراتی یک سال اخیر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب حضور دارد. این انتشارات کتاب‌هایش را با حداقل قیمت و تخفیف مناسب در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد و این موضوع موجب شده است که «سمت» یکی از پربازدیدکننده‌ترین غرفه‌های دانشگاهی به‌شمار آید. در این میان، حضور گسترده ناشران سازمان

را به ترتیب از حرف «ی» به «الف» جانمایی کردیم.» وی با اشاره به مزیت‌های این اقدام، تصریح می‌کند: «برعکس کردن جانمایی غرفه‌ها، دسترسی مخاطبان به کتاب‌های دانشگاهی را یکسان، سهل و با کمترین حرف و حدیث فراهم ساخته است.» این موضوع نیز کمابیش با استقبال خوب ناشران، به ویژه ناشرانی که نام آنها با حروف انتهایی الفبا همخوانی دارد، روبه‌رو شده است.

مدیر مسوول انتشارات «میرشیدا» ناشر کتاب‌های پزشکی و مامایی، با استقبال از این موضوع می‌گوید: «در سال‌های قبل همیشه باید منتظر می‌ماندیم تا بازدیدکنندگان اگر وقت و حوصله داشتند، سری هم به غرفه ما بزنند، ولی خوشبختانه این موضوع امسال تا حدود زیادی مرتفع شده است.»

سیده اشرف حیدری ادامه می‌دهد: «چنین اقدامی موجب رعایت عدالت و یکسان شدن حقوق تمام ناشران شرکت‌کننده در نمایشگاه شده است.»

استقبال از فرهنگ‌های دوزبانه

اگرچه روزهای آغازین نمایشگاه کتاب تهران، معمولاً خلوت‌تر از سایر روزهاست، ولی در بخش دانشگاهی، دانشجویان و استادان از مشتریان پر و پاقرص این کتاب‌ها هستند. در این میان کتاب‌های فرهنگ دوزبانه، به ویژه فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی،

ساره گودرزی: ارمان بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برای دانشگاهیان، ایجاد کوتاه‌ترین و سریع‌ترین راه برای دسترسی به جدیدترین کتاب‌های منتشر شده در حوزه‌های مختلف دانشگاهی است.

با پیاده شدن در ایستگاه مترو مصلائی امام خمینی (ره) نخستین سالن‌هایی که نگاه‌ها به‌سوی آن‌ها می‌افتد را به خود جلب می‌کنند، سالن ناشران کودک و نوجوان و سپس کتاب‌های دانشگاهی‌اند که در ابتدای‌ترین مسیر ورود به نمایشگاه بیست و سوم در نظر گرفته شده‌اند؛ چادرهای سفیدرنگی که با نشانه‌ها، علامت‌ها و تابلوهای ناشران مختلف مزین شده و راهنمای بسیار خوبی برای جست‌وجوگران دنیای کتاب به‌شمار می‌آیند.

از آخر به اول

امسال اگر چه تمام غرفه‌های دانشگاهی بر اساس حروف الفبای دسته‌بندی شده‌اند، ولی برخلاف دیگر سال‌های برگزاری نمایشگاه، در ابتدا بازدیدکنندگان از انتهای حروف الفبا وارد سالن‌های بخش دانشگاهی می‌شوند.

رئیس انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی دلیل این موضوع را برخورداری همه ناشران از حضور بازدیدکنندگان عنوان می‌کند و می‌افزاید: «در سال‌های گذشته، ناشران همیشه به ترتیب حروف الفبا به غرفه‌ها مراجعه می‌کردند و به دلیل بالا بودن تعداد غرفه‌ها، فرصت نمی‌کردند از ناشران حروف انتهایی بازدید کنند.»

محمدحسین زارع ادامه می‌دهد: «امسال به دلیل رعایت مساوات و عدالت با موافقت ناشران، غرفه‌ها

انتشارات جهاد دانشگاهی به عنوان یکی دیگر از ناشران بخش دولتی نیز چشمگیر است. واحد انتشارات جهاد دانشگاهی بیش از ۲۷۷ عنوان کتاب با خود به نمایشگاه آورده که از میان آنها، ۱۷۷ عنوان چاپ نخست و اغلب آنها کتاب‌های درسی و مورد نیاز دانشجویانند. این سازمان برای خریداران کتابخانه‌های دانشگاهی و سازمان‌ها و مراکز مختلف، تخفیف ۱۷ درصدی برای خریدهای ۱۰ تا ۵۰ میلیون ریالی و تخفیف ۳۳ درصدی برای خریدهایی بیش از ۵۰ میلیون ریال در نظر گرفته است. از مرکز نشر دانشگاهی به عنوان یکی دیگر از ناشران دولتی با سابقه می‌توان نام برد که هر سال نقش عمده‌ای در تامین منابع درسی و دانشگاهی دارد. این مرکز با حدود هزار و پانصد عنوان کتاب، میهمان بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است.

سفری کوتاه با سهولت فراوان

اگرچه نخستین روزهای نیمسال تحصیلی مدت‌هاست سپری شده و بسیاری از دانشجویان کتاب‌های مورد نیاز خود را خریداری کرده‌اند، اما سهولت دسترسی به جدیدترین کتاب‌های منتشر شده در حوزه‌های مختلف دانشگاهی، استفاده از تخفیف‌های رایج ناشران در ایام نمایشگاه و آشنایی با کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی، از دیگر مزایایی‌اند که نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فراهم کرده است. سهولت مسیر رفت و آمد به نمایشگاه با در دست داشتن فهرستی از کتاب‌های مورد نیازتان، می‌تواند شما را در داشتن یک روز خوب و پر‌نفع یاری کند. این سفر کوتاه یک روزه را از دست ندهید و تا می‌توانید کتاب بخرید و کتاب بخوانید.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، معیادگاه دست‌اندرکاران عرصه نشر و اهل قلم با دلدادگان یار مهربان است و بدون شک، بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی کشورمان محسوب می‌شود. در این نمایشگاه علاوه بر عرضه و معرفی علمکرد ناشران، نویسندگان و مترجمان به علاقه‌مندان حوزه کتاب و کتابخوانی، اقدامات مهمی نیز به انجام می‌رسد که از جمله آنها می‌توان به برگزاری نشست‌های تخصصی حوزه‌های مختلف در پنج سرای این نمایشگاه اشاره کرد. غرفه دیدار با مدیریت علی اوجبی، غرفه کودک و نوجوان با مدیریت جواد محقق، غرفه کارنامه نشر با مدیریت داریوش مطلبی، غرفه اصلی سرا با مدیریت احسان عباسلو و غرفه بین‌الملل با مدیریت محمدرضا صفی، هر روز میزبان نشست‌هایی گوناگونند که حاضران در آنها، شاهد برگزاری جلساتی کارشناسی برای نقد و بررسی کتاب، تجلیل از نویسندگان و ناشران برتر، تبادل نظر کارشناسانه با موضوعات جذاب و چالش برانگیز و حتی گرامی‌داشت روز ملی کشورهای مختلف است. این گزارش علاوه بر ارائه برنامه‌های این نشست‌ها از امروز (شنبه) تا روز پایانی نمایشگاه، نظرات مدیران پنج سرای مختلف را به اجمال آورده است.

کتاب، نویسنده، ناشر و مسوول در بوته نقد نشست‌های نمایشگاهی

دانش‌آموزان و کارشناسان

در سرای اهل قلم کودک و نوجوان

مسوول برگزاری نشست‌های سرای اهل قلم کودک و نوجوان نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از برگزاری روزانه سه تا چهار نشست ادبی در این سرا خبر داد.

جواد محقق گفت: «ما در روزهای پایانی هفته که ساعت کار نمایشگاه یک ساعت افزایش می‌یابد، روزانه چهار نشست برگزار می‌کنیم. یکی صبح با حضور دانش‌آموزان و سه تا بعداز ظهر با حضور کارشناسان.»

محقق با بیان این‌که امسال نیز از اعضای نهاد‌های مختلف برای برگزاری نشست در سرا دعوت شده است گفت: «تمرکز اصلی نشست‌ها، نقد و بررسی کتاب‌های کودک و نوجوانی خواهد بود که سال گذشته موفق به دریافت جوایز ادبی شده‌اند.»

■ برنامه نشست‌های غرفه کودک و نوجوان

شنبه (۱۸ اردیبهشت): داستان طنز ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، کودک و شعرهای بی‌وزن از ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰ و وضعیت کتاب کودک و نوجوان تا ۱۶ تا ۱۷/۳۰.

یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): با دعای باران ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، طرحی نو در فعال‌سازی کتاب‌های آموزشی ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰ و تاریخ‌نگاری برای کودک و نوجوان ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰.

دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): بیابگیر سبب را ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، رابطه میان کودک و نوجوان و دفاع مقدس ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰ و بومی کردن تصاویر در کتاب‌های کودک و نوجوان ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰.

سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، ترجمه در حوزه کودکان ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰ و بازتاب تصویرگری ایران در جهان ساعت ۱۸ تا ۱۹/۳۰.

چهارشنبه (۲۲ اردیبهشت): تمدن ایران در دوره صفویه ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، آسیب‌شناسی نقد داستان کودک و نوجوان ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰ و مشکلات نشر کودک و نوجوان ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰.

پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): اعترافات غلامان ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، کتاب‌های کودکان و مسأله ویرایش ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰، هری پاتر و غول چراغ جادو ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰ و نگاهی به چند افسانه ایرانی ساعت ۱۸ تا ۱۹/۳۰.

جمعه (۲۴ اردیبهشت): او هم‌نشین فرشته‌ها بود ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، ادبیات کودکان در کتاب‌های درسی کودک و نوجوان ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰، گونه‌شناسی موضوعی کتاب‌های کودک و نوجوان در پنج سال اخیر ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰ و کودکان و کتابخانه ملی ساعت ۱۸ تا ۱۹/۳۰.

شنبه (۲۵ اردیبهشت): روزی که جواب آزمایش مثبت بود ساعت ۱۰/۳۰ تا ۱۲، کتاب کودک و نوجوان و رسانه ساعت ۱۴ تا ۱۵/۳۰، شعر کودک و نوجوان در کتاب‌های درسی کودک و نوجوان ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰.

■ دیدارهایی برای معرفی

و نقد کارشناسانه

مدیر غرفه دیدار بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، اهداف، برنامه‌ها و ویژگی برنامه‌های این غرفه را تشریح کرد.

علی اوجبی در این باره به کتاب هفته گفت: «غرفه دیدار، همان گونه که از نامش پیداست، برگزیدگان جشنواره‌هایی را که موسسه خانه کتاب و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در طول سال برگزار می‌کنند، به نمایشگاه می‌آورد و ضمن معرفی آنان و آثارشان به مردم، به نقد آثارشان نیز می‌پردازند. در این حوزه، برگزیدگان جشنواره‌های کتاب سال، پروین اعتصامی، جلال‌آل احمد، کتاب فصل و همچنین جشنواره نقد در برنامه‌های این غرفه حضور خواهند داشت.»

معاون فرهنگی خانه کتاب با بیان این‌که معمولاً بعد از برگزاری جشنواره‌ها، ارتباط دبیرخانه با برگزیدگان آنها تقریباً قطع می‌شود، اظهار داشت: «یکی از اهداف ما در برگزاری نشست‌های غرفه دیدار، ایجاد ارتباط دوباره با صاحبان آثار مکتوب برگزیده و بهره‌برداری هرچه بیشتر از یافته‌های آنهاست.»

وی درباره دیگر هدف برگزاری نشست‌های غرفه دیدار نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران گفت: «جامعه کتابخوان نیاز دارد که آثار و نویسندگان خوب را بشناسد و به نظر من یکی از بهترین فرصت‌ها برای انجام چنین کاری، نمایشگاه بین‌المللی کتاب است. در غرفه دیدار، مردم می‌توانند با نویسندگان و آثار برتر آشنا شوند و از آنجایی که نشست‌ها متنوع‌اند و در همه شاخه‌ها برگزار می‌شوند، هر کسی می‌تواند بنا بر نیاز و سلیقه‌اش، نشست‌ها را انتخاب کند که این کار در ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی نیز بسیار موثر خواهد بود.»

دبیر علمی بیست و هفتمین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، ادامه داد: «در جریان برگزاری جشنواره‌های مختلف، معمولاً کتاب‌ها و آثار برگزیده به صورت اجمالی معرفی می‌شوند، اما هرگز این کار با معرفی عمیق و نقد کارشناسانه همراه نمی‌شود. در غرفه دیدار علاوه بر مردمی که حضور خواهند داشت، دست‌کم دو منتقد نیز در هر نشست شرکت می‌کنند که امسال از هفته قبل، آثار را برای منتقدان فرستاده‌ایم تا آنان با مطالعه دقیق کتاب‌ها، در نشست‌ها حضور پیدا کنند و بتوانند در حضور بازدید کنندگان، به‌طور جدی وارد بحث و گفت‌وگو درباره کتاب شوند و نکات مثبت و منفی آن را واکاوی کنند. در نتیجه، آسیب‌شناسی مفصلی از این آثار انجام خواهد شد.»

مدیر غرفه دیدار نمایشگاه بیست و سوم از ترویج فرهنگ نقد و نقد نویسی در جامعه به عنوان دیگر هدف برگزاری نشست‌های این غرفه، یاد کرد و اظهار داشت: «گزارش این نشست‌ها ابتدا در کتاب ماه فلسفه منتشر می‌شوند و سپس در قالب کتابی جداگانه روانه بازار نشر خواهند شد.»

اوجبی با اشاره به این‌که هر روز به‌طور متوسط سه نشست در این غرفه برگزار می‌شود، گفت: «برگزاری نشست‌های غرفه دیدار که امسال دومین دوره آنها را شاهدیم، طرحی ابداعی به حساب می‌آید. هنگامی که رئیس جمهوری در مراسمی متذکر شدند که باید ارتباط با برگزیدگان تداوم یابد و از آثار آنها بهره‌برداری شود، به فکر افتادیم که چنین برنامه‌هایی را اجرا کنیم. البته حضور منتقدان در کنار بازدیدکنندگان طرحی بود که به آن افزودیم.»

■ برنامه نشست‌های غرفه دیدار

شنبه (۱۸ اردیبهشت): کتاب «نگاهی به آسمان شهر» اثر مجید عمیق ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «خانقاه و آرامگاه چلبی اوغلو» اثر محمدرضا نیکبخت

ساعت ۱۴ تا ۱۶ و کتاب «تکنولوژی مرمت معماری» اثر محمد منصور فلامکی ساعت ۱۶ تا ۱۸.

یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): کتاب «تالار پذیرایی پایتخت» اثر محمد علی گودینی ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «تذکره» اثر سید محمد ناجی نصر آبادی ساعت ۱۶ تا ۱۷ و کتاب «مقدمه‌ای بر نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی» اثر زهرا کاظم پورو حسن اشرفی ریزی ساعت ۱۶ تا ۱۸.

دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): کتاب «فرهنگنامه نام‌آوران» اثر کاظم طلائی ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «زبان عرفان» اثر علیرضا فولادی ساعت ۱۴ تا ۱۶ و کتاب «بحران آگاهی و تکوین روشنفکری در ایران» اثر حسین آبادیان ساعت ۱۶ تا ۱۸.

سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): کتاب «اخلاق در نگاه مولانا» اثر مهناز قانع خوزانی ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «خاطرات بی‌تأویل» اثر شراره کامرانی ساعت ۱۴ تا ۱۶ و کتاب «فهرست نویسی و سازماندهی منابع دیجیتال» اثر زهیر حیاتی و علی اکبر خاصه ساعت ۱۶ تا ۱۸.

چهارشنبه (۲۲ اردیبهشت): کتاب «تئاتر کودک در ایران» ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «مفاهیم قدیم و اندیشه جدید» اثر حسین آبادیان ساعت ۱۴ تا ۱۶ و کتاب «تاریخ ایران در عصر افشاریه» اثر رضا شعبانی ساعت ۱۶ تا ۱۸.

پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): کتاب «طوفان واژه‌ها» اثر حمیدرضا برقی ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «اطلس شیعه» اثر رسول جعفریان ساعت ۱۶ تا ۱۷ و کتاب «نقد کتاب‌های دینی (راهکارها، موانع و اهمیت)» ساعت ۱۶ تا ۱۸.

جمعه (۲۴ اردیبهشت): کتاب «ادبیات گنوسی» اثر ابوالقاسم اسماعیل پور ساعت ۱۰ تا ۱۲، کتاب «فرهنگ فارسی - عربی» اثر عنایت‌الله فاتحی ژاد ساعت ۱۶ تا ۱۸ و کتاب «رهنمای پرندگان ایران» اثر جمشید منصوری ساعت ۱۶ تا ۱۸.

شنبه (۲۵ اردیبهشت): کتاب «معاد جسمانی در حکمت متعالیه» اثر مرتضی پویان ساعت ۱۰ تا ۱۲.

مباحث جدید در کارنامه نشر

مدیر کارنامه نشر سرای اهل قلم بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، طرح مباحث جدید و ایجاد زمینه‌های حضور گسترده مردم را، از ویژگی برنامه‌های امسال کارنامه نشر بیان کرد. داریوش مطلبی در گفت‌وگو با کتاب هفته اظهار داشت: «در چند سال گذشته، نشست‌های کارنامه نشر به مباحث اختصاصی حوزه کتاب و کتابداری و اطلاع‌رسانی اختصاص داشت. امسال علاوه بر برگزاری چنین نشست‌هایی، روزانه یک کارگاه را قبل از ظهر برگزار می‌کنیم و در صددیم با مطرح کردن مباحث جدید، نظر دانشجویان مرتبط با این حوزه‌ها و علاقه‌مندان را جلب کنیم و فکر می‌کنم استقبال خوبی از این کارگاه انجام شود.» وی با اشاره به این‌که بعد از ظهر هر روز سه نشست

با حضور استادان مرتبط برگزار می شود و طی ۱۰ روز برگزاری نمایشگاه حدود ۳۰ نشست برگزار خواهد شد، اظهار داشت: «در کنار مباحث تخصصی، نشست هایی را برگزار می کنیم که جنبه همگانی تر دارند؛ نظیر مبحث خرید کتاب برای کتابخانه ها، که برای تمامی کتابدارانی که قصد خرید کتاب برای کتابخانه هایشان دارند، مفید است. مباحث نظیر، تکثیر غیرقانونی یا حقوق مولف در محیط دیجیتال، هم برای ناشران و هم برای سایر علاقه مندان مفید خواهد بود.»

مطلبی درباره تفاوت نشست های امسال غرفه کارنامه نشر با نشست های سال قبل، گفت: «با توجه به تخصصی بودن اغلب نشست ها، از نظر موضوع، نشست ها تقریباً تفاوت زیادی با سال قبل ندارند، اما سعی کرده ایم با مراکز بیشتری ارتباط برقرار کنیم تا هم از حضور استادان و کارشناسان بیشتری بهره ببریم و هم دامنه نفراست مطرح شده را گسترش بدهیم. امسال، به نوعی برنامه ریزی کرده ایم که بیشتر پیشنهادات مردم و صاحب نظران را در برپایی نشست ها مدنظر قرار دهیم و خودمان کمتر موضوعات را انتخاب کنیم.»

مدیر کارنامه نشر سرای اهل قلم در پایان از رایزنی های انجام شده با دانشگاه ها برای حضور دانشجویان مرتبط با مباحث این سرا در نشست ها خبر داد و گفت: «مباحث مطرح شده در این نشست ها طبق روال سال های گذشته در کتاب ماه کلیات منتشر خواهند شد ضمن این که خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) نیز این نشست ها را پوشش خواهد داد.»

■ برنامه نشست های کارنامه نشر

شنبه (۱۸ اردیبهشت): چالش های پیش روی کتابخانه های عمومی در ایران ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، بررسی وضعیت صنعت چاپ در ایران و چشم انداز آتی ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و آنچه یک کتابدار مسجد باید بداند (۱) ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): آنچه یک کتابدار مسجد باید بداند (۲) ساعت ۱۲ تا ۱۳:۳۰، فهرست نویسی و کاربرد به نویسی کتب خطی در کتابخانه های ایران ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، آشنایی با تکنولوژی آر. فیلد و کاربرد آن در کتابخانه ها ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و تبیین برنامه های ستاد عالی مساجد در خصوص کتابخانه های مساجد ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): کتابخانه دیجیتال رسان، ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، مدیریت نشریات ادواری دیجیتال ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و آنچه یک کتابدار مسجد باید بداند (۳) ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): نگاهی به مسائل و مشکلات کتابخانه های دانشگاهی و راهکارهای آن ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، مدیریت دانش و سرمایه اجتماعی ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و آنچه یک کتابدار مسجد باید بداند (۴) ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

چهارشنبه (۲۲ اردیبهشت): آنچه یک کتابدار مسجد باید بداند (۵) ساعت ۱۲ تا ۱۳:۳۰، ضرورت تاسیس دانشکده کتابداری و اطلاع رسانی ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، حفظ و نگهداری اسناد و مواد آرشیوی ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و همسویی استراتژی فناوری اطلاعات و استراتژی کسب و کار در کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): کارآفرینی و کتابداری ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، ارزیابی کتابخانه های دیجیتال ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و حق مولف در محیط دیجیتال ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

جمعه (۲۴ اردیبهشت): پایگاه ثبت و اشاعه پایان نامه های کشور ساعت ۱۴ تا ۱۵:۳۰، ضرورت تشکیل انجمن علمی آرشیو ایران ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ و کتاب درمانی و وب درمانی ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰.

خستگی را به جان می خیریم

مدیر سرای (عمومی) اهل قلم بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، نشست های این سراسر فرصتی مناسب برای شناساندن شخصیت های علمی و فرهنگی کشورمان به جامعه دانست. احسان عباسلو در گفت و گو با کتاب هفته اظهار

داشت: «یکی از زمینه های تعیین نشست های این سرا، تلاش برای شناساندن چهره های علمی و فرهنگی ایران زمین به بازدیدکنندگان نمایشگاه بود، زیرا نمایشگاه یکی از بهترین فرصت ها برای انس گرفتن با تلاشگران عرصه علم و فرهنگ است.» وی با بیان این که برای برنامه ریزی این نشست ها، نگاه تقویتی و مناسبیتی نیز لحاظ شده است، اظهار داشت: «ایام برگزاری نمایشگاه با مناسبت هایی نظیر شهادت حضرت فاطمه زهرا (س) تقارن دارد و ما بر اساس مناسبت های مهم موجود در تقویم، نشست هایی را با حضور کارشناسان حوزه های مرتبط، برنامه ریزی کرده ایم.»

عباسلو همچنین از انجام فراخوان در ماه های پایانی سال گذشته برای تعامل سایر مراکز، نهادها و موسسات علمی و فرهنگی برای معرفی خود و تولیدات مکتوبشان سخن گفت و افزود: «پیشنهادهای ارائه شده از سوی این مراکز رادر جلسات کارشناسی و با استفاده از خرد جمعی بررسی کردیم و در نهایت، چند پیشنهاد را در برنامه جلسات سرا قرار دادیم.» وی افزود: «اگر چه برگزاری روزانه شش جلسه، بار سنگینی بر دوش برگزارکننده می گذارد، ولی خستگی را به جان می خیریم تا برنامه هایی با کیفیت بالا برگزار کنیم.»

عباسلو از ایجاد تنوع در نشست های این سرا با همکاری موسسات و نهادهایی مانند اکو و برگزاری روز ملی کشورهای تاجیکستان، پاکستان، جمهوری آذربایجان، افغانستان و قزاقستان خبر داد.

وی گفت: «در صددم در صورت امکان، گزارش نشست های برگزار شده در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران رادر قالب کتاب منتشر کنیم.»

■ برنامه های سرای (عمومی) اهل قلم

شنبه (۱۸ اردیبهشت): نقد و بررسی کتاب «حکیم ثنایی» ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، روز ملی جمهوری اسلامی پاکستان ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، معرفی و بررسی کتاب «تفسیر انسان به انسان» تالیف استاد جواد املی ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، ارتش و نشر دستاورد های دفاع مقدس ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، رونمایی از فرهنگ موضوعی خمسه نظامی ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و بررسی امکان انطباق تولید آثار داستانی مدرن با اقتباس از قرآن کریم به زبان های خارجی ساعت ۱۸ تا ۱۹:۴۵.

یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): زبان فارسی در جهان ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، بررسی اندیشه های سیاسی فرهنگی شهید مطهری ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، چرایی و چگونگی ترجمه آثار ایناثر و شهادت ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، ضوابط نشر مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، رونمایی از ۲۰ عنوان کتاب نشر ادبی و ۱۰ عنوان شعر زنان از نشر تکا ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و نیاز جامعه و وضعیت موجود حوزه کتاب ساعت ۱۸ تا ۱۹:۱۵.

دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): اهل بیت (ع) از منظر اندیشمندان غیرمسلمان ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، هزاره سرایش شاهنامه فردوسی ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، راه های توسعه روابط فرهنگی ایران و بوسنی و هرزگوین ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، آسیب شناسی ترجمه در حوزه علوم انسانی ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و روابط ادبی ایران و گرجستان ساعت ۱۸ تا ۱۹:۴۵.

سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): تحولات نشر در چهار سال اخیر ساعت ۱۹:۳۰ تا ۱۱:۴۵، بزرگداشت مختومقلی ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، بزرگداشت علامه جعفری ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، ایران و تفکر فلسفی دوران معاصر ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، زندگی نامه داستانی دفاع مقدس ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و نگاهی به تاریخ جراحی و تاریخچه چشم پزشکی در دوره اسلامی ساعت ۱۸ تا ۱۹:۱۵.

چهارشنبه (۱۹ اردیبهشت): آسیب شناسی آموزش زبان فارسی در خارج از کشور ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، روز ملی جمهوری آذربایجان ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، خيام و نقش او در نجوم ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۱۵، فرهنگ و تمدن ایران و اسلام ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، رونمایی از تفسیر کتاب الله ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و تجلیل از ناشران نمونه سپاه ساعت ۱۸ تا ۱۹:۱۵.

پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): بزرگداشت شادروان استاد محمد خوانساری ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، روز ملی جمهوری افغانستان ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، نقد و بررسی همایش بین المللی مکتب قاجار ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، قصه های قرآنی، داستان یا تاریخ ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، آینده کتابداری در ایران ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و رونمایی از نرم افزار جامع کتابخانه دیجیتال اسراء ساعت ۱۸ تا ۱۹:۱۵.

جمعه (۲۴ اردیبهشت): رونمایی و برگزاری نشست تخصصی کتاب، هویت ملی ایرانیان و انقلاب اسلامی ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، روز ملی جمهوری قزاقستان ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، سیبویه بنیان گذار نحو عربی ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، شناخت آثار و افکار علامه عسکری و اعلام جشنواره دوسالانه علامه عسکری ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵، رونمایی از کتاب «موج زنده» ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ و رونمایی از مجموعه مصوبات شورای اسلامی شهر تهران ساعت ۱۸ تا ۱۹:۱۵.

شنبه (۲۵ اردیبهشت): رونمایی و نقد و بررسی کتاب «ایادداشت های اعتراض ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۴۵، جریان شناسی شعر امروز ایران ساعت ۱۲ تا ۱۳:۱۵، مهرداد اوستا ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵، جلوه های شعر فاطمی در شعر انقلاب ساعت ۱۵ تا ۱۶:۱۵ و حضرت فاطمه (س) در حوزه ادبیات آیینی ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵.

غرفه بین الملل پلی برای ارتباط ایران و جهان

مدیر بخش بین الملل بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، برگزاری نشست های تخصصی در غرفه بین الملل را به منزله ایجاد پلی برای ارتباط هرچه بهتر و بیشتر ناشران و پدید آورندگان آثار مکتوب ایران با همکارانشان در سطح جهان دانست.

دکتر محمدرضا وصفی، در این باره گفت: «ما از برگزاری این نشست ها، اهداف متعدد و مهمی را دنبال می کنیم، از جمله این که بتوانیم تازه ترین عنوان های مکتوب علم و فناوری را وارد کشورمان کنیم.»

وی افزود: «دیگر هدف، به نمایش درآوردن توانمندی های ایران و ایرانیان در حوزه نشر و معرفی آنها به جهانیان است. بنابراین، در این حوزه، هم در بخش بازار جهانی فعال هستیم و هم برای عرضه توانمندی های کشورمان در حوزه نشر و پدید آوردن آثار به زبان بین المللی، نشست هایی را برگزار می کنیم.»

دکتر وصفی با بیان این که امسال سه هزار عنوان کتاب جدید در حوزه علم و فناوری را در معرض نمایش قرار داده ایم، درباره نشست های تخصصی غرفه بین المللی اظهار داشت: «این نشست ها مباحث مهمی نظیر؛ قانون کپی رایت و معرفی ظرفیت های داخلی نشر ایران را شامل می شوند.»

وی ادامه داد: «این نشست ها به منزله پلی برای ارتباط هرچه بهتر و بیشتر ناشران و پدید آورندگان آثار مکتوب کشورمان با ناشران و نویسندگان خارجی عمل می کند. از زمان برگزاری دوره قبل این نمایشگاه در سال گذشته تاکنون، شاهد انعقاد قرارداد های مختلف بین طرفین ایرانی و خارجی بوده ایم. امسال هم ۲۵۰ متخصص خارجی این حوزه را برای حضور در نمایشگاه بین المللی تهران فراخوانده ایم تا هم

جواد محقق: تمرکز اصلی نشست ها، نقد و بررسی کتاب های کودک و نوجوانی خواهد بود که سال گذشته موفق به دریافت جوایز ادبی شده اند

آثار جدید خودشان را معرفی کنند و هم با توانمندی های ایران آشنا شوند.»

■ برنامه های غرفه بین الملل

شنبه (۱۸ اردیبهشت): اقتصاد نشر ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۵:۳۰
یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و امور هنری ساعت ۱۱ تا ۱۳
دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و سینمایی ساعت ۱۱ تا ۱۳ و تجلیل از مترجمان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به ۳۰ زبان ساعت ۱۸ تا ۱۹.

سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و پایان نامه های دانشجویی ساعت ۱۱ تا ۱۳ و نهضت تولید علم و ترجمه، فرصت ها و چالش ها ساعت ۱۵ تا ۱۷.

چهارشنبه (۲۲ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و رسانه ها ساعت ۱۱ تا ۱۳، حق چاپ در اتریش و اروپا ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۵:۳۰، مراحل ترجمه شدن، نقش و اهمیت ترجمه (به زبان فارسی) ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۶، چگونه کتاب خود را به یک انتشارات خارجی معرفی کنیم؟ ساعت ۱۶ تا ۱۷ و معرفی کتاب اوزاکان (به زبان آلمانی) ساعت ۱۷ تا ۱۸.

پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و آثار هنرمندان ساعت ۱۱ تا ۱۳، بررسی کتاب «محاكمه» کافکا (به زبان فارسی و آلمانی) ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴، بحث درباره آثار آرتور شنیستلر سال های ۱۹۰۰ (به زبان فارسی) ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۴، معرفی کتاب «خانم بائه و پسرش» (به زبان آلمانی و فارسی) ساعت ۱۵ تا ۱۵:۳۰، معرفی کتاب «روای بیداری» (به زبان فارسی) ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۶، نمایش تئاتر «سلان در شوارتسوالد» (به زبان آلمانی و انگلیسی) ساعت ۱۶ تا ۱۷ و سخنرانی درباره فاجعه سازی شعر و فلسفه (به زبان انگلیسی) ساعت ۱۷ تا ۱۸.

جمعه (۲۴ اردیبهشت): حقوق مالکیت معنوی و کتاب (نشر و چاپ) ساعت ۱۱ تا ۱۳.

فهرست کارگاه های آموزشی کارنامه نشر سرای اهل قلم

خانه کتاب ایران با همکاری انجمن علمی علوم کتابداری و اطلاع رسانی ایران، انجمن دانشجویی کتابداری ایران (ادکا) طی روال سال های گذشته اقدام به برگزاری سلسله نشست ها و کارگاه های آموزشی در بیست و سومین نمایشگاه کتاب کرده است. از نکات قابل توجه این کارگاه این که حضور برای همگان در کارگاه های آموزشی و نشست های علمی آزاد است. همچنین برای شرکت کنندگان در این کارگاه های آموزشی، گواهی شرکت در دوره از طرف خانه کتاب و انجمن علمی علوم کتابداری و اطلاع رسانی ایران ارائه خواهد شد.

این کارگاه ها در مصلا، زیرمین شیبستان، سالن فعالیت های جنبی، سرای اهل قلم، کارنامه نشر برگزار خواهد شد. تمامی این کارگاه های آموزشی ساعت ۱۰ تا ۱۲:۳۰ برگزار می شوند.

■ برنامه های غرفه کارنامه نشر

شنبه (۱۸ اردیبهشت): آشنایی با مهارت های پایه پایان نامه نویسی.
یکشنبه (۱۹ اردیبهشت): جست و جوی پیشرفته در موتورهای کاوش (۲)
دوشنبه (۲۰ اردیبهشت): اصول و مبانی نسخه شناسی در کتب خطی برای کتابداران.
سه شنبه (۲۱ اردیبهشت): آشنایی با شابک و کاربردها در دنیای کتاب.
چهارشنبه (۲۲ اردیبهشت): انضباط و جست و جوی اطلاعات با استفاده از مدل فرایند جست و جوی اطلاعات.
پنجشنبه (۲۳ اردیبهشت): آشنایی با ایجاد کتابخانه دیجیتال.
جمعه (۲۴ اردیبهشت): ملزومات کارکردی پیشینه های کتابشناختی (اف. جی. آر).
شنبه (۲۵ اردیبهشت): ویراستاری

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، مهم‌ترین رویداد فرهنگی سال ایران است که تقریباً توجه تمامی ایرانیان، در سنین مختلف و با علاقه‌مندی‌های گوناگون را به خود جلب می‌کند. در این بین، هزاران ناشر که از سراسر ایران و چندین کشور جهان به این نمایشگاه می‌آیند، تلاش می‌کنند تا کتاب‌های تازه خود را به بهترین شیوه عرضه کنند و بعضاً با برنامه‌های ویژه‌ای سعی دارند توجه بیشتر مخاطبانشان را جلب کنند. در این گزارش با نگاهی به کتاب‌ها و برنامه‌های چند انتشاراتی، از جمله حکمت، ققنوس، ثالث، سوره مهر، امیرکبیر، قدیانی و روایت فتح، فعالیت آنان را در بیست و سومین دوره از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بررسی می‌کنیم.

گزارشی از برنامه‌ها و کتاب‌های تازه ناشران در نمایشگاه

غرفه به غرفه، کتاب به کتاب

است که سال گذشته در مجموع ۴ میلیون و ۸۰۰ هزار جلد کتاب روانه بازار نشر کرده است. فعالیت اصلی انتشارات قدیانی در حوزه کودکان و نوجوانان است اما کتاب‌هایی در حوزه بزرگسال نیز منتشر کرده است. ۴۸ عنوان کتاب خردسالان با تصویرگری ویژه، از جمله کتاب‌های چاپ نخست قدیانی در بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهرانند. این انتشاراتی در بخش کتاب‌های «بنفشه» که اختصاص به گروه سنی کودک و نوجوان دارد با ۱۸۹ عنوان تازه می‌آید. این ۱۸۹ عنوان به کتاب‌های سال گذشته افزوده شده و در نتیجه امسال در نمایشگاه کتاب ۱۷۵۰ عنوان کتاب در غرفه انتشارات قدیانی عرضه می‌شوند. این انتشارات در گروه سنی نوجوان مجموعه رمان‌هایی برای نوجوانان دارد که سال گذشته ۲۰ جلد آن عرضه شده بود امسال ۱۰ جلد به آن اضافه شده و در مجموع ۳۰ جلد در غرفه ارائه می‌شود. مجموعه علمی آموزشی «جرا، چگونه» که ۳۵ جلد آن در سال گذشته منتشر شده بود، امسال ۵ جلد به آن افزوده شد و در مجموع ۴۰ جلد از این مجموعه علمی، آموزشی در نمایشگاه عرضه خواهند شد.

کتاب‌هایی برای کودکان نابینا در غرفه کانون

هزار عنوان کتاب از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شوند. رمان «قلب زیبای بابور» نوشته کتاب‌های صوتی و نیز تولیدات مخصوص کودکان نابینا (به خط بریل) از محصولات ویژه کانون در نمایشگاه کتاب است. جمشید خانیان، کتاب «کوچه صمصام» اثر حمیدرضا نجفی و «گزیده ۴۰ حدیث امام خمینی (ره)» از جمله کتاب‌های صوتی کانون در نمایشگاه خواهند بود. به نظرمی رسد کتاب‌های صوتی و نیز تولیدات مخصوص کودکان نابینا (به خط بریل) از محصولات ویژه کانون در نمایشگاه کتابند. کتاب‌های «پاپ آرت» (برجسته) از دیگر محصولات جدید کانون در نمایشگاه است که پیش‌بینی می‌شود برای کودکان جذابیت زیادی داشته باشند.

انتشارات سروش

و کتاب‌هایی درباره امام (ره)

انتشارات سروش امسال با ۸۰ عنوان کتاب جدید در نمایشگاه حضور دارد. «در چشم طوفان» یکی از آثار چاپ‌نخست انتشارات سروش است که به بیان خاطرات جرج تنت، رییس سابق سازمان اطلاعات و جاسوسی آمریکا (سیا) می‌پردازد. سروش همچنین ۱۰۰ عنوان کتاب چاپ چندم را هم با خود به نمایشگاه می‌آورد. کتاب‌های «فرهنگ املاهی خط فارسی»، «اصول و فن سخنوری»، «دستنامه مدیریت رسانه»، «صنایع فضایی و ماهواره‌ها»، «کودکان‌ها»، «شعر و آینه‌ها»، «اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان» و «مبانی رسالت انبیا»، برخی از آثار این انتشارات سروش در نمایشگاه کتاب تهران عرضه خواهد کرد. کتاب‌هایی درباره امام خمینی (ره) نظیر «رساله محبت»، کتاب «گوهرهای پراکنده» نوشته محمودعبادی شامل سخنان حضرت علی (ع) در ادبیات فارسی و همچنین کتاب‌های «فرهنگ آثار»، «کیمیای وصال» و «ایران در چهارکهکشان ارتباطی»، «کشف‌المحجوب»، «فرهنگ کهن فارسی»، مجموعه دو جلدی «بوطیقای معماری»، «رگ در عکاسی» و «ترکیب بندی در عکاسی» در این نمایشگاه عرضه می‌شوند.

از جمله دفترهای شعر جدید و «گل» سروده لیلیا فرجامی، «از ریل روبرو» دفتر شعری از جلال سرفراز، «کوک تهران» آخرین دفتر شعر مهرنوش قربانعلی و «خوابگرد در جاده‌های بی‌پا» سروده مریم فتحی از دیگر آثار این انتشارات است. همچنین مجموعه‌های «حوا سرد است» سروده مرجان مهدوی، «وقتی که نامی نیست» سروده باقر یگانه، «الف تای» دفتر شعری از علی اسداللهی و «یادش به خیرهای لعنتی» سروده راضیه بهرامی برای نخستین بار در نمایشگاه کتاب ارائه می‌شوند. پانوش‌ها «مجموعه مقاله‌های حافظ موسوی درباره شعر و ادبیات و همچنین رمان کوتاه «فصل‌هایی در برزخ» نوشته کرم‌الله سلیمانی نیز برای نخستین بار در نمایشگاه کتاب امسال ارائه می‌شوند.

انتشارات سوره مهر

و چاپ صد و دهم «دا»

انتشارات سوره مهر با ۱۹۰ عنوان اثر چاپ نخست در نمایشگاه امسال حضور دارد. ۴۵ عنوان اثر از این ناشر در حوزه‌های مختلف و از جمله انقلاب و جنگ نیز در طول روزهای برگزاری نمایشگاه منتشر می‌شوند. کتاب‌های کوچک نقاش‌ها، «شنام»، «پاره‌هایی از آنچه اتفاق افتاد»، «خاطرات کاظم اکرمی»، «حمله به الولید» و «شاه بی‌شین» برای نخستین بار توسط انتشارات سوره مهر در نمایشگاه کتاب امسال عرضه می‌شوند.

چاپ صد و دهم «دا»، «جنگ پتروس»، «نه آبی، نه خاکی»، «خداحافظ کرخه»، «ایرج خسته است»، «یک دریاستاره»، «پوتین‌های مریم»، «خانه‌ام همین جاست»، «خرمشهر، خانه رو به آفتاب»، «خاطرات احمداحمد» و «دیده‌بان» عناوینی از آثار ادبیات پایداری، دفاع مقدس و انقلاب اسلامی تجدید چاپ شده توسط این ناشرند که در نمایشگاه کتاب به مخاطبان ارائه می‌شوند. از دیگر برنامه‌های سوره مهر در روزهای نمایشگاه رونمایی از کتاب‌های: «مردگان باغ سبز»، «کوچه نقاش‌ها» و مجموعه ۷ اثر از علی موسوی گرمارودی، ۲ نشست تخصصی با عناوین: «بررسی تخفیف کتاب» و «بررسی بسته‌بندی کتاب» است.

کتاب‌های جدید بنفشه در غرفه قدیانی

انتشارات قدیانی امسال با ۶۸۵ عنوان کتاب خردسال، کودک و نوجوان در نمایشگاه حضور دارد. از میان ۶۸۵ عنوان کتابی که انتشارات قدیانی به نمایشگاه می‌آورد، ۱۸۳ عنوان چاپ نخست است. این در حالی

چاپ دوم مجموعه داستان «آویشن قشنگ نیست» (حامد اسماعیلیون)، چاپ چهارم مجموعه داستان «پیاده روی در هوای آزاد» (سعید عباسپور) و چاپ دوم مجموعه داستان «زن در پیاده‌رو راه می‌رود» (قاسم کشکولی)، نیز از کتاب‌های نمایشگاهی این انتشارات به شمار می‌آیند. همچنین «نظریه جامعه‌شناختی معاصر و ریشه‌های آن»، «جامعه‌مصر فی»، «حوزه‌های عدالت»، «ملاقات تمدن‌ها» و «چهار پژوهش در جامعه‌شناسی فرهنگ» عناوین برخی از کتاب‌های نشر ثالث در حوزه اندیشه اند که برای نخستین بار در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌شوند.

۸۱ مجموعه داستان و رمان در ققنوس

انتشارات «ققنوس» نیز با انتشار ۸۱ عنوان مجموعه داستان و رمان در نمایشگاه کتاب امسال حضور دارد. رمان «رگ سرخی بر تن بوم» از رمان‌های ققنوس است که مراحل نهایی انتشار را برای عرضه در نمایشگاه کتاب سپری می‌کند. همچنین مجموعه داستان «عبور معطر» نیز در غرفه ققنوس عرضه خواهد شد.

انتشارات ققنوس سال گذشته و اوایل امسال ۵۱ عنوان کتاب در حوزه داستان و رمان چاپ کرده و این کتاب‌ها را به نمایشگاه کتاب امسال می‌آورد؛ این در حالی است که این مؤسسه با همکاری انتشارات «هیلا» نیز ۱۸ عنوان از تازه‌ترین کتاب‌های حوزه ادبیات داستانی را در نمایشگاه ارائه خواهد کرد.

انتشارات «آفرینگان» که زیر مجموعه نشر کودک و نوجوان مؤسسه ققنوس است نیز با ۱۲ عنوان کتاب تازه در حوزه کودک در نمایشگاه کتاب شرکت می‌کند. از آثار که سال گذشته در ققنوس منتشر شد، می‌توان به: «سگ‌ها و آدم‌ها»، «ایام بی‌شهری»، «تاکسی سمنند»، «قصه‌های پریوار»، «آنجا که پنجرگیری‌ها تمام می‌شوند»، «کتابت بهار»، «قطار در حال حرکت است»، «امارمولکی که ماه را بلعید» و «اره برقی خاموش است» اشاره کرد.

مقالات حافظ موسوی

و چند مجموعه شعر تازه

انتشارات «آهنگ دیگر» در نمایشگاه کتاب تهران ۹ عنوان مجموعه شعر جدید، یک رمان کوتاه و کتاب‌هایی در زمینه نقد و نظریه ادبی و ترجمه شعر را ارائه می‌کنند. «رسم کردن دست‌های تو» و «لبخوانی‌های قرآنی من» سروده شمس لنگرودی

کتاب‌هایی درباره انقلاب در غرفه امیرکبیر

مؤسسه انتشارات امیرکبیر در نمایشگاه کتاب امسال، با ۵۶۷ عنوان کتاب حضور دارد که از این میان ۲۵۳ عنوان اثر چاپ اول و ۳۱۴ عنوان اثر تجدید چاپ شده‌اند. کتاب‌های ارائه شده انتشارات امیرکبیر دارای محورهای عمومی در حوزه‌های مختلفند؛ سرفصل‌هایی شامل ۴۴ عنوان کتاب در حوزه معرفی و نقد آثار ادبیات کلاسیک جهان که مخاطب این کتاب‌ها عموماً جوانانند. در این حوزه، کتاب‌های ادبیات کلاسیک جهان به صورت نرم و روان برای جوانان معرفی و بعضاً مورد نقد و بررسی هم قرار گرفته و نقاط قوت و ضعف آنها بررسی شده‌اند.

در زمینه انقلاب اسلامی و اندیشه سیاسی نیز ۵ جلد کتاب ارائه می‌شود. همچنین کتاب‌های «کلیات فلسفی»، «آشنایی با فلسفه باستان»، «علم و دین» و «سقراط»، در نمایشگاه بیست و سوم ارائه می‌شوند. امسال از سوی مؤسسه امیرکبیر مجموعه‌هایی حدود ۵۰ جلد، درباره جنگ و دفاع مقدس در نمایشگاه کتاب ارائه و عرضه می‌شوند که این مجموعه‌ها، داستان، داستانتک، نمایشنامه و فیلم را شامل می‌شوند. در حوزه کودک و نوجوان ۳۶ عنوان کتاب به صورت چاپ نخست و ۶۷ اثر هم به صورت تجدید چاپ عرضه می‌شوند.

غرفه کودک در انتشارات حکمت

انتشارات حکمت، امسال غرفه کودک هم خواهد داشت. این انتشارات که امسال با ۳۰ کتاب چاپ نخست اول به نمایشگاه آمده است، علاوه بر آثاری در زمینه فلسفه، در غرفه کودک خود نیز کتاب‌های ویژه کودکان را ارائه می‌کند. کتاب‌های حوزه کودک چند قسمتی‌اند؛ یکسری کتاب‌های مصور با عنوان داستان‌های بدون متن که در واقع یک جور کشف مطلب از راه تصویر است و یک مجموعه کتاب‌های جیبی دارای متن با عنوان مسافر کوچولو. یک مجموعه کتاب با عنوان مرجان هم در حوزه محیط زیست عرضه می‌شود.

مجموعه کتاب‌های دانشنامه و دانش برای همه نیز در غرفه کودک عرضه می‌شود. همچنین، انتشارات حکمت قصد دارد آثاری در حوزه کودک و محیط زیست منتشر کند. با این که در حوزه‌های مختلف، کتاب کودک منتشر شده، اما نشر حکمت با پشتوانه علمی سعی می‌کند در این کتاب‌ها به کودکان اطلاعات جدیدی داده شود.

نشر ثالث و آثار داستانی

و جامعه‌شناختی

نشر «ثالث» با بیش از ۲۰ عنوان جدید کتاب در حوزه ادبیات داستانی ایرانی در نمایشگاه کتاب امسال حضور دارد. همچنین کتاب‌هایی در زمینه جامعه‌شناسی در غرفه نشر ثالث در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شوند. «آمده بودی برای خداحافظی» (میترا صادقی)، «دکتر بهار و خواستگار مرده» (علیرضا سیف‌الدینی)، «ماجرای کمتر کش» (امین و مصطفی حسینیون)، «لیلا»، تکرار یک روایت» (الهام منافی)، «نمی‌توانم به تو فکر نکنم سیما» (محمد حسینی)، «از چاله به چاله» (بهمن فرزانه)، «شبی که ستاره‌اش را گم کرده بود» (ناهید کبیری)، «پرسه زیر درختان تاغ» (علی چنگیزی)، «زن نازنین» (لاله برزگر)، «و حالا عصر است» (طیبه گوهری) و چند اثر دیگر، از جمله آثار ادبی ارائه شده‌اند. همچنین

■ هزاره ققنوس و آثار دفاع مقدس
انتشارات هزاره ققنوس امسال در کنار دیگر کتاب‌ها بیش از ۴۰ اثر در حوزه دفاع مقدس عرضه می‌کند. فیلمنامه «خانه‌ای در دور دست» نوشته پیام زین‌العابدینی، دفتر سوم «لحظه‌های آسمانی» اثر غلامعلی رجایی و ۲ مجموعه شعر «هزاره اول قبل از پرواز» سروده عبدالحسین انصاری و «انار سبز، زیتون سرخ» اثر یونه نیکوی، از تازه‌های نشر هزاره ققنوس در حوزه دفاع مقدس، در این دوره از نمایشگاه بین‌المللی کتاب عرضه خواهند شد.

■ روزی یک نویسنده در بوستان کتاب
در غرفه انتشارات بوستان کتاب قرار است هر روز یک نویسنده حضور یابد. مؤسسه بوستان کتاب که در سه حوزه مخاطب کودک و نوجوان، بزرگسالان و آثار تخصصی فعالیت دارد، در بیست‌وسومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در دو غرفه‌ای که در بخش ناشران عمومی و کودک و نوجوان دارد، برنامه‌های ویژه‌ای را در نظر گرفته است که حضور دست‌کم یکی از نویسندگان بوستان، از برنامه‌های آن به شمار می‌رود. در غرفه کودک و نوجوان این مرکز نیز قرار است با ایجاد مسابقه کتابخوانی و اطلاعات عمومی که از طریق سامانه پیام کوتاه اجرا می‌شود، به قید قرعه به افرادی که پاسخ‌های صحیحی ارائه می‌کنند، جوایزی اهدا کند. پیش‌بینی می‌شود بیش از هزار عنوان از آثار چاپ‌نخست و تجدیدچاپی این موسسه در نمایشگاه عرضه شوند.

■ رسم خوبان در قدر ولایت
مؤسسه فرهنگی، هنری «قدر ولایت»، با مجموعه «رسم خوبان» در نمایشگاه کتاب امسال شرکت می‌کند. این موسسه که قرار است ۷۵ عنوان کتاب چاپ نخست خود را در نمایشگاه عرضه کند ۵۰ عنوان از مجموعه رسم خوبان با گرایش ادبیات‌پایداری را هم آماده کرده است. «قدر ولایت» حدود ۳۰۰ عنوان از آثار منتشر شده خود را به بیست‌وسومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌آورد که ۷۵ عنوان از آنها چاپ اولند. «رسم خوبان»، شامل خاطرات موضوعی شهدا در موضوع‌هایی مانند؛ آراستگی و نظم، رفاقت و مردم‌داری و محبت به خانواده است که تاکنون کمتر به آنها پرداخته شده است. این خاطرات پس از بررسی بیش از یک هزار عنوان کتاب دفاع مقدس گزینش، گردآوری و تدوین شده است. موسسه فرهنگی، هنری قدر ولایت، همچنین آثاری مانند؛ ۲ مجلد از مجموعه ۵ جلدی «در مشروطه چه گذشت؟»، «حقیقت و اخلاص از دیدگاه امام خمینی (ره)»، «حقیقت فاخر» (ویژگی‌های رفتاری امام خمینی (ره))، «راه‌رستگاری» (توصیه‌ها و سفارشات فردی و اجتماعی امام خمینی (ره)) و «مطالبات غیرقانونی» (بازخوانی وقایع قبل و بعد از انتخابات دهم ریاست جمهوری) را برای نخستین بار و به بهانه نمایشگاه ۲۳، روانه بازار کتاب می‌کند. از این نشر حدود ۳۰۰ عنوان کتاب به نمایشگاه خواهد آمد. همچنین این موسسه انتشار ۳ مجلد دیگر از مجموعه «در مشروطه چه گذشت؟» را در دست دارد و در صدد است به مناسبت سوم خرداد و همزمان با سالروز آزادسازی خرمشهر، از مجموعه ۶۰ جلدی «رسم خوبان» رونمایی کند.

■ همه آثار روایت فتح در نمایشگاه
مؤسسه انتشاراتی روایت فتح با دو غرفه «روایت فتح» و «اساقی» و در مجموع ۱۸۵ عنوان کتاب در حوزه دفاع مقدس، همه آثار منتشر شده خود را از ابتدای تأسیس، در نمایشگاه کتاب عرضه می‌کند. انتشارات روایت فتح با ۱۲۰ عنوان و نشر اساقی با ۶۵ عنوان کتاب به عنوان زیرمجموعه‌های موسسه انتشاراتی روایت فتح حضور دارند. انتشارات روایت فتح، غیر از تازه‌های نشر خود از سال گذشته تا امسال، ۵۶ عنوان کتاب چاپ اول را برای نخستین بار در نمایشگاه منتشر می‌کند. نشر اساقی نیز ۸ عنوان کتاب چاپ نخست خود در سال گذشته را به بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران می‌آورد.

■ روان‌درمانی در غرفه نشر ارجمند
مجموعه کامل کتاب‌های «روان‌درمانی» در غرفه انتشارات ارجمند عرضه می‌شود. انتشارات ارجمند در کل با ۶۰۰ عنوان کتاب در زمینه پزشکی، روان‌شناسی

و اطلاعات عمومی به بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌آید که از این میان ۳۰۰ عنوان کتاب پزشکی، ۲۰۰ عنوان کتاب روان‌شناسی و ۱۰۰ عنوان کتاب با موضوع اطلاعات عمومی‌اند. از این میان، ۲۰۰ عنوان کتاب برای نخستین بار در نمایشگاه عرضه می‌شوند و ۴۰ عنوان نیز در سال ۸۹ به چاپ رسیده‌اند. مجموعه‌ای از ۴۰ کتاب با عنوان «راهنمای پزشکی خانواده» با محوریت آموزش‌های عمومی برای اعضای خانواده، از دیگر آثار غرفه انتشارات ارجمند خواهند بود. اغلب کتاب‌های این انتشارات با تخفیف ۲۰ درصدی ارائه می‌شوند. همچنین کتاب‌هایی مانند مجموعه ۹ جلدی اصول جراحی شوارتز، بیوشیمی لنینجر، راهنمای پزشک در درمان وابستگی به مواد مخدر، رفتار درمانی شناختی بیماری‌های مزمن پزشکی، قصه‌درمانی و روان‌درمانی آدلری برای نخستین بار از سوی انتشارات ارجمند ارائه خواهند شد.

■ کتاب‌های گویا همراه با جایزه
شبکه رادیو اینترنتی ایران صدا در نمایشگاه کتاب امسال علاوه بر اجرای برنامه‌های زنده رادیویی، کتاب‌های گویا نیز عرضه می‌کند. کتاب‌های گویا شامل متون کتاب‌ها و قطعه‌های صوتی خوانده شده از آثار مکتوب است که به صورت فایل‌های صوتی در سایت این رادیو منتشر می‌شوند. تبلیغ و معرفی کتاب گویا و کارکردهای آن در جهان امروز، انعکاس اخبار کتابی نمایشگاه و برگزاری مسابقه و اهدای جایزه را نیز می‌توان از دیگر این برنامه‌ها اشاره کرد. همچنین گروه فرهنگ، ادب و هنر این شبکه رادیویی هر روز از ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۲:۳۰ و عصرها از ساعت ۱۷ الی ۱۹ برنامه‌های زنده خواهد داشت.

این برنامه‌ها شامل همایش‌های رادیویی به طور عمومی با حضور کارشناسان عرصه کتاب، گزارش و مصاحبه از غرفه‌ها و محیط نمایشگاه، انعکاس خبری و پخش نشست‌های سرای اهل قلم و کارگاه‌ها خواهد بود. سایت ایران صدا به نشانی اینترنتی www.iranseda.ir فعالیت می‌کند.

■ آخرین شعرهای بهمنی در غرفه فصل پنجم
آخرین مجموعه شعر محمدعلی بهمنی با عنوان «من زنده‌ام هنوز و غزل فکر می‌کنم» به همراه ۱۳ مجموعه شعر جدید از سوی انتشارات فصل پنجم به نمایشگاه امسال آمده است و در کل در غرفه این انتشارات ۷۵ مجموعه شعر عرضه می‌شود. «حق با تو بود» سروده مریم رزاقی در قالب کلاسیک، «تا دست به واژه می‌زنم می‌سوزد» رباعی‌های مریم حقیقت، مجموعه غزل‌های حبیب‌الله بخشوده با عنوان «دخترم باران» و «مرگ پیرانش را عوضی پوشیده است» سروده محمدتقی جنت‌امانی، دفتر رباعی‌های طنز ربیعی با عنوان «بخت‌گشایی با وقت قبلی»، «دفتر گل باز شد» (شعر نوجوان) سروده مریم زندی، «دو واو» دربرگیرنده رباعی‌هایی با مضامین مختلف و طنز سروده داوود ملک‌زاده، دفتر غزلی از محمدرضا طاهری با عنوان «سرفه‌های گرامافون» و «چله تاک» دفترتری از غزل‌های علیرضا بدیع دیگر کتاب‌های این انتشاراتند.

■ کتاب‌های تازه آیت‌الله سبحانی در غرفه صالحان
بیش از ۱۷۰ عنوان کتاب انتشارات صالحان قم و انتشارات ظهور امام عصر (عج) در یک غرفه از نمایشگاه کتاب ارائه می‌شوند. چند کتاب از آیت‌الله سبحانی

نیز در این دوره از نمایشگاه به علاقه‌مندان عرضه می‌شود. انتشارات صالحان قم که وابسته به دفتر آیت‌الله صالح مازندرانی است، تمامی آثار و تالیفات وی و همچنین کتاب‌های حوزوی و فلسفی او را در نمایشگاه ارائه می‌کند. ۵۵ عنوان از کتاب‌های نشر صالحان و ۳۵ عنوان از ظهور امام عصر (عج) چاپ جدید خواهند بود. ترجمه و متن «تحفه‌العقول» در ۹۶۰ صفحه، «ترجمه نهج البلاغه» اثر علی‌اکبر میرزایی به صورت ساده و روان حاوی تمامی اسناد و خطبه‌های حضرت علی (ع) نیز در نمایشگاه عرضه خواهند شد. دو عنوان کتاب نیز شامل «هزار و یک حکایت اخلاقی» در ۵۰ مبحث مختلف و «هزار و یک حکایت قرآنی» در ۲۲ بخش، اثر محمدحسین محمدی با محور مباحث قرآنی در نمایشگاه کتاب ارائه «خواهد شد.

■ کتاب‌های آموزشی در غرفه فاطمی
انتشارات فاطمی که از ناشران دانشگاهی در رشته‌های علوم پایه به شمار می‌آید و در حوزه کودک و نوجوان نیز کتاب‌های علمی بسیاری را منتشر کرده است، در سه بخش دانشگاهی، کودک و نوجوان و عمومی نمایشگاه کتاب شرکت کرده است. انتشارات فاطمی ۳۵۰ عنوان کتاب به نمایشگاه کتاب آورده و ۹۵ عنوان از این کتاب‌ها جزو تازه‌های نشر به شمار می‌آیند که از این تعداد ۲۵ عنوان دانشگاهی، ۲۰ عنوان کودک و نوجوان و باقی در قالب کتاب‌های عمومی و کمک‌آموزشی‌اند. بخش دانشگاهی نیز شامل زیرمجموعه جدیدی در زمینه کتاب‌های دوره‌کاردانی رشته‌های فنی و حرفه‌ای است و بیش از ۸۰ عنوان کتاب را در بر می‌گیرد. تاکنون مجموعه شش جلدی کتاب‌های دوره‌کاردانی رشته گرافیک منتشر شده‌اند و این کتاب‌ها برای سایر رشته‌های فنی و حرفه‌ای نیز منتشر می‌شوند.

همچنین انتشارات فاطمی مانند سال‌های گذشته، برای استادان دانشگاه و معلمان تخفیف ویژه‌ای در نظر گرفته است که بن‌های ویژه این طرح به برخی از مدارس ارسال شده است و سایر معلمان نیز می‌توانند با مراجعه به غرفه انتشارات فاطمی و پر کردن فرم مخصوص این طرح، بن تخفیف دریافت کنند. استادان و معلمان با استفاده از این بن‌ها علاوه بر ۱۰ درصد تخفیف نمایشگاهی از ۱۵ درصد تخفیف ویژه انتشارات فاطمی نیز بهره‌مند می‌شوند. در غرفه عمومی انتشارات فاطمی نیز امکان دیدار دانش‌آموزان، دبیران و سایر مخاطبان کتاب‌های ال‌مپیاد این انتشارات با مولفان این کتاب‌ها فراهم شده است که هر روز به یکی از رشته‌ها اختصاص دارد. تمام علاقه‌مندان با مراجعه به این غرفه می‌توانند از این نشست‌ها استفاده کنند.

■ ۱۰ درصد تخفیف بیشتر در غرفه نص
انتشارات «نص» در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران علاوه بر تخفیف ۱۵ درصدی همه ناشران، کتاب‌های خود را با ۱۰ درصد تخفیف بیشتر ارائه می‌کند. این انتشارات که بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب با موضوعات فنی، مهندسی، رایانه، مدیریت و اقتصاد در غرفه خود دارد جدیدترین کتاب‌های دانشگاهی مورد نیاز دانشجویان را نیز خواهد داشت. کتاب‌های «مبانی میکروالکترونیک» به قلم بهزاد رضوی، «ویژوال بیسیک ۲۰۱۰» نوشته علیرضا زارع‌پور و «الکترونیک ۱» اثری از ارشادی، جدیدترین آثار انتشارات نص به شمار می‌آیند. دو کتاب «سیستم‌های مخابراتی ۲۰۱۰» ترجمه محمود دیبانی و «۵۳ اصل مذاکره» به قلم مهندس شعبانعلی را نیز می‌توان از آثار جدید نص معرفی کرد.

■ کتاب‌هایی برای معلمان در غرفه شورا
کتاب «راهکارهای آموزش درس تاریخ» نوشته نصرالله صالحی دربردارنده مجموعه مقالات تاریخ درباره چگونگی آموزش درس تاریخ به دانش‌آموزان یکی از جدیدترین آثار انتشارات شورا است. کتاب «تحلیل راهنمای محتوای کتاب‌های درسی دوره ابتدایی» اثری از محمدنوریان نیز با موضوع آموزش‌های عمومی تحلیل کتاب‌های درسی در دوره ابتدایی نیز در فهرست آثار تازه منتشر شده قرار دارند.

نخستین جلد مجموعه «بهتر بیاموزیم» ویژه دوره راهنمایی با عنوان «مجموعه سوالات قابل انتشار آزمون بین‌المللی تیمز» و دومین جلد آن به اسم «سوالات موزی در ارتباط با محتوای کتاب‌های علوم و ریاضی» به سرپرستی علاء نوری در میان کتاب‌های انتشارات شورا گنجانده شده‌اند.

کار جمع‌آوری و تهیه کتاب‌های این مجموعه از اواخر سال ۱۳۸۸ آغاز و تاکنون چهار جلد از این مجموعه منتشر شده که هم‌زمان با این دو کتاب جدید به فروش می‌رسند.

■ کتاب‌های پرستاری و مامایی در غرفه بشری

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران امسال میزبان ۵۰۰ عنوان کتاب با موضوع علم پرستاری و ۳۰۰ عنوان کتاب در حوزه‌های مختلف پزشکی و مامایی است که انتشارات بشری آنها را چاپ کرده است. از میان ۸۰۰ عنوان کتاب منتشر شده توسط این انتشارات، ۵۰ عنوان آن جدید است که برای نخستین بار در روزهای نمایشگاه عرضه خواهند شد. اغلب کتاب‌های تازه منتشر شده بشری در موضوع پرستاری است و دو کتاب «داروهای ژنریک ایران همراه با اقدامات پرستاری» و «داروهای گیاهی ایران همراه با اقدامات پرستاری» از جمله این آثارند.

■ کتاب‌های الکترونیک با موضوع تاریخ معاصر

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی ۵۲ عنوان از آثار خود را با محوریت تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی در قالب کتاب الکترونیک در نمایشگاه کتاب امسال عرضه می‌کند. این موسسه پژوهشی تاکنون مجموعه ۱۱ جلدی «اسناد لانه جاسوسی آمریکا»، مجموعه ۳ جلدی «سازمان مجاهدین خلق از آغاز تا فرجام»، مجموعه ۵ جلدی «زرسالاران یهودی و فارسی»، کتاب «قحطی بزرگ» و مجموعه ۲۶ شماره فصلنامه «مطالعات تاریخی» را در قالب الکترونیک (ای‌بوک) منتشر کرده است. کتاب‌های الکترونیک موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی دارای قابلیت‌های جستجوی موضوع، کلمه و صفحه و فیش‌برداری و دسترسی به اسناد موجود در کتاب است. در مجموعه «اسناد لانه جاسوسی آمریکا» علاوه بر متن ترجمه شده اسناد، اصل آنها به زبان انگلیسی نیز در دسترس‌اند. موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی همچنین آثار مکتوبی مانند جلد سوم «روز شمار تاریخ معاصر ایران»، تدوین هدایت‌الله بهبودی، «از قاجار به پهلوی» و «رضاشاه و بریتانیا» نوشته محمدقلی مجد و گزیده‌ای از مجموعه ۳ جلدی «سازمان مجاهدین خلق از آغاز تا فرجام» در قالب یک کتاب را برای عرضه در نمایشگاه کتاب آماده کرده است. همچنین این موسسه ۵۶ عنوان کتابی را که از سال ۱۳۶۷ تاکنون به چاپ رسانده، با ۲۰ درصد تخفیف در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌کند.

■ کتاب‌های تخصصی در رسانه تخصصی
انتشارات «رسانه تخصصی» با ۱۴۰ عنوان کتاب در موضوعات مختلف روان‌شناسی، حقوق و پزشکی در نمایشگاه امسال حضور دارد. در بخش کتاب‌های روان‌شناسی، آثاری چون مجموعه کامل مهارت زندگی، هوش هیجانی، کلیدهای طلایی زندگی، تضمین کیفیت در موسسات آموزشی و سلامت جنسی در کودکان و نوجوانان برای عرضه در نمایشگاه آماده شده‌اند. این کتاب‌ها با عناوین «مهارت‌های زندگی با زنان»، «مهارت‌های زندگی با مردان» و «مهارت‌های زندگی با فرزندان» نکات علمی و آموزشی ارزنده‌ای در اختیار مخاطب قرار می‌دهند.

ادامه در صفحه ۲۳

مروری بر آثار ارائه شده مکتوب سینما و تئاتر در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

نام های بزرگ تئاتر آمده اند

مواستایروی و انتشارات نوروز هنر چهار عنوان کتاب به ارمغان آورده اند. کتاب های «کارگاه نمایش» حمیدرضا ری شهری، «فراسوی متن، فراسوی شگرد» منصور کوشان، «تئاتر قانون گذاری» آگوستو بوال و «کورس» اثر کازانتزاکیس با ترجمه هوشنگ آزادی ور، آثار انتشارات نوروز هنر در نمایشگاه بیست و سوم اند.

از مجموعه آثار انتشارات سبزان که توسط رضا دادویی ترجمه شده اند، نمایشنامه های هارولد پینتر، نمایشنامه نویس مطرح انگلیسی، در نمایشگاه امسال به چشم می خورد. پینتر که یک ایزوردیست است، نخستین بار با نمایشنامه «اتاق» در سال ۱۹۵۷ مطرح شد. این مجموعه آثار که پنج کتاب است، نمایشنامه از پینتر را در برمی گیرد که شامل «اتاق و بالابر غذا»، «درد مختصر و آسایشگاه»، «سرایدار و زبان کوهستانی»، «جشن تولد و تک گویی» و «شبی بیرون از خانه» می شود.

انتشارات سبزان از ترجمه های دادویی پیش تر «استاد تاران» اثر آرتور آداموف را چاپ کرده بود. نشر نی نیز از سری نمایشنامه های دور تا دور دنیا، سه اثر را منتشر کرده است؛ «اسب های آسمان خاکستری می بارند» نغمه ثمنی، «ساعت ۲۵ اشخاص» محسن محبی و «آنتیگون» اثر ژان آنوی نمایشنامه نویس مطرح فرانسوی ترجمه احمد پرهیزی؛ این نمایشنامه اقتباسی از اثر مطرح نمایشنامه نویس کلاسیک یونان یعنی آنتیگونه سوفوکل است.

همچنین نشر نی کتاب های «ازدواج های مرده» اثر آریا سرنج تودوروویچ با ترجمه احمد پرهیزی، «رقص مادیان ها» و «روایت عاشقانه ای از مرگ در ماه اردی بهشت» محمد چرمشیر و «در خلوت مزارع پنبه» برنار ماری کلتس را با ترجمه تینوش نظم جو عرضه کرده است. نشر نی از مجموعه نمایشنامه های دور تا دور دنیا، آثار مطرح و قابل توجهی را در سال های گذشته به چاپ رسانده است.

نشر شیوا نمایشنامه «اماری استوارت (تراژدی در پنج پرده)» اثر فردریش فون شیلر را با ترجمه محمدعلی شیشه چی در این نمایشگاه ارائه کرده است. شیلر که از بزرگ ترین درام نویسان آلمان در اواخر قرن هجدهم میلادی است، سیاسی ترین مغز متفکر و روح انقلابی در دوران اشتورم و درانگ است. این جنبش روشنگرانه ملی و دینامیک مخالف راسیونالیسم بود.

«تئاتر کراسی در عصر مشروطه» نوشته کامران سپهر نیز توسط انتشارات نیلوفر چاپ شده است. انتشارات نمایش، وابسته به مرکز هنرهای نمایشی که در راستای انعکاس و نشر کتاب های حوزه تئاتر فعالیت دارد، سال گذشته چهل و چهار عنوان کتاب مشتمل بر ۲۲ نمایشنامه ایرانی، سه نمایشنامه خارجی و ۱۹ کتاب در حوزه تئوری تئاتر منتشر کرده است که آثار بخش ایرانی برگزیده های تئاتر رضوی، آیین های عاشورایی، تئاتر مقاومت و بیست و هشتمین جشنواره تئاتر فجر را شامل می شود. سیاست گذاری این انتشارات، تمرکز بر انتشار آثار ایرانی است.

با وجود تلاش های این نشر که تنها انتشارات در حوزه تئاتر کشور به شکل تخصصی محسوب می شود، آثار متون خارجی که درخور توجه باشند، کمتر به چشم می خورد. انتشارات نیلا که پیش تر آثاری از پینتر و سام شپارد را منتشر کرده بود، در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران حضور نداشت.

در معرض نگاه مخاطبان نمایشگاه قرار داده است. انتشارات سوره مهر در حوزه سینما، کتاب های «ویکرد انتقادی در مطالعات فیلم» علی عامری مهابادی، «روانشناسی و زیبایی شناسی سینما»، «مهرویی و مستوری» و «باز آفرینی منظومه خسرو شیرین در سینما» نوشته زهرا حیاتی و فیلمنامه های «یعقوب ترین یوسف، یوسف ترین زلیخا» سیدمهدی شجاعی، «یک و جب از آسمان» علی وزیریان، «خیلی دور، خیلی نزدیک» رضا میرکریمی و محمدرضا گوهری، «فرزند خاک» محمدعلی باشه آهنگر و محمدرضا گوهری، «دلخون» محمدرضا رحمانی و علی محمودی ایرانمهر را منتشر کرده است.

نام های بزرگ تئاتر در نمایشگاه تهران
در حوزه تئاتر با این که آثار کمتری نسبت به سال های گذشته چاپ شده است، اما نام های مطرح تئاتری دنیا در بعضی از این آثار دیده می شوند.

انتشارات سوره مهر نمایشنامه های «رهگذر عشق»، «مجالس تعزیه» حسن فخاری، «دست هزار فریب» سعید تشکری، «حوریا» بهار مومنی، «مجلس حربین یزید ریاحی» محمدرضا تقی دخت و «قطار» توفیق الحکیم با ترجمه قاسم غریفی و دو کتاب نظری شامل «هرمنوتیک و تئاتر» محمود صابری و «نظریه در تئاتر» مارک فورتیر با ترجمه فرزانه سجودی و نریمان افشاری را به نمایشگاه آورده است.

نشر فرهنگ جاوید، کتاب «بکت و تئاتر معنا باختگی» جیمز رابرتس با ترجمه حسین پاینده و نشر پرسش «ساز دانا پولس» جورج گوردن بایرن را با ترجمه بهزاد قادری عرضه کرده اند.

همچنین انتشارات ققنوس دو کتاب به نام «شریدر» به روایت شریدر» کوین جکسن با ترجمه مازیار اسلامی و «پرسه در احوالات ترون و ترونیا» نوشته مرتضی احمدی را به نمایشگاه کتاب رسانده است. نشر قطره که در سال های گذشته آثار قابل توجهی را عرضه کرده است، در نمایشگاه امسال «در کار با گروتسکی» اثر توماس ریچاردز با ترجمه افشین غفاریان، «تاریخ نمایش (تئاتر و اسطوره در عهد باستان» روح انگیز دهگانی، «تئاتر و اضطراب بشر» اثر پیرامه توشار با ترجمه دکتر افضل وثوقی، «تئاتر نو در فرانسه» اثر میشل کوروین با ترجمه دکتر مهدی قویمی و نمایشنامه «تن شاعر» اثر ژاک لوکوک با ترجمه کیسانا ناظران را در معرض دید بازدیدکنندگان قرار داده است.

انتشارات سپیده سحر هم تنها یک نمایشنامه با عنوان «نجات یافته» اثر الی لداگال را با ترجمه فرح

کرده که آثار قابل توجهی از سینماگران مطرح دنیا مانند کیشلوفسکی، برتولوچی، فرانسوا تروآ، تارکوفسکی، وودی آلن و... را ارائه کرده است. این انتشارات در ادامه این مجموعه مقالات، کتاب «در حضور دیگران» را که توسط نغمه ثمنی گردآوری شده به زودی منتشر خواهد کرد.

انتشارات ساقی کتاب «بوطیقای ارسطو برای فیلمنامه نویسان» اثر تی ریورا چاپ کرده که ترجمه محمد گذرآبادی است. از ترجمه های گذرآبادی، انتشارات هرمس کتاب های «اسطوره و سینما» نوشته استوارت ویتبلا، «بازیگری در سینما و تلویزیون از صحنه تئاتر تا پرده سینما» نوشته یان برنارد و «عناصر فیلمنامه نویسی» نوشته اروین آر. بلیکر را در دسترس علاقه مندان قرار داده و کتاب «روانشناسی برای فیلمنامه نویسان» نوشته ویلیام ایندیک از همین مترجم در دست چاپ است.

همچنین انتشارات هرمس، کتاب های «فیلم های ما، فیلم های آنها» اثر ساتیاجیت رای با ترجمه محمد شهبان و «نقد آثار داریوش مهرجویی از بانو تا هممان مامان» را با گردآوری علیرضا قره شیخلو و مهدی وفاپی به نمایشگاه بیست و سوم آورده است.

انتشارات هرمس فیلمنامه های «راننده تاکسی» امی توبین، «ماتریکس» جاشوا کلورر، «ماجراجای نیمروز» فیلیپ دراماند، «مرد مرده» جانناتان رزبانم و «ده» جف آندرو را نیز منتشر کرده که از ترجمه های محمد شهبان به حساب می آیند.

انتشارات روزنه کار، کتاب «ساخت ایتالیا (سینمای عامه پسند ایتالیایی)» را توسط حسن حسینی و فرهنگستان هنر کتاب «مقالات چهارمین هم اندیشی نشانه شناسی هنر به انضمام مقالات هم اندیشی سینما» و انتشارات حرفه هنرمند، کتاب «معماری سلولوید، درآمدی بر جهان سینما و معماری» نوشته احسان خوشبخت را در مصلا عرضه کرده اند.

مخاطبان می توانند فیلمنامه های «پستچی سه بار در نمی زند» حسن فتحی، «مردی از جنس نور» سید مهدی شجاعی، «روح ریحانی» محمد مهدی رسولی، «طلا و مس» حامد محمدی، «زخم شانه مسیح» و «جبرئیل و دریا» علی شاه حاتمی، «امپراطور عشق»، «شومن» بهزاد بهزادپور و «ابوطالب (ع)» احمدرضا گرشناسی را در غرفه انتشارات کتاب نیستان ببینند. انتشارات هزاره سوم اندیشه هم کتاب های «این گروه خشن، روایتی از سینمای وسترن» ترجمه و تدوین مجتبی پورحسین و «وقتی پروست با کیارستمی چای می نوشد» نوشته کوروش رنجبر را

کتاب های منتشر شده فراوانی در حوزه های تئاتر و سینما در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران عرضه شده اند، اما با وجود دانشکده های سینمایی و تئاتری در کشور که تعدادشان به بیست دانشکده می رسد، هنوز کمبود آثار مکتوب در دو حوزه تئاتر و سینما به چشم می خورد.

این موضوع را می توان به کم اهمیت دانستن، استقبال اندک، سرمایه گذاری نکردن ناشران و... ارتباط داد. اگرچه ناشرانی در این حوزه آثاری را منتشر می کنند، اما تعدادشان انگشت شمار است. با این همه، فعالیت در این عرصه را از دست نداده اند. برای آگاهی از تازه های نشر در حوزه های تئاتر و سینما، مروری داریم بر آثار منتشر شده در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که برای نخستین بار عرضه شده اند. این در حالی است که امسال فعالیت در این حوزه کمتر از سال های پیش بوده است. با وجود حضور حدود شصت ناشر در حوزه سینما و تئاتر، متأسفانه آثار معدودی را می توان رصد کرد که قابل تامل باشند، چراکه بعضی از این ناشران به دلایل مختلف یا منحل شده یا مسیر کار خود را تغییر داده اند!

به طور مثال، موسسه میعاد شکوفه ها که مجوز نشر آن در حوزه سینما و تئاتر است، تنها یک کتاب از سال های قبل به اسم «چگونه صد فیلم در هالیوود ساختم؟» اثر راجر کورمن را به چاپ رسانده است اما در غرفه بعضی از این ناشران، هنوز می توان صدای نفس کشیدن کتاب های این حوزه را شنید!

سینمایی های مصلی

در حوزه سینما هم امسال، آثاری برای نخستین بار در نمایشگاه عرضه شده اند. به طور مثال، نشر نی دو فیلمنامه از دو نویسنده مطرح سینمای جهان را چاپ کرده است؛ «دلچیان» اثر جان فورد با ترجمه ونادالوندی پور و «قاعده بازی» اثر ژان رنوار با ترجمه مهر آور جعفر نادری و همچنین فیلمنامه های «نارونی» سعید ابراهیمی فر، «بودن یا نبودن» کیانوش عیاری و «ما همه خوبیم» مژگان فرح آور مقدم از دیگر آثار این انتشارات به شمار می آیند.

نشر مرکز کتاب «بازیگری و کارگردانی در تئاتر و سینما» ترجمه و تالیف احمد دامود را ارائه کرده است. این کتاب، نگاه دو کارگردان برجسته سینمای جهان یعنی «الیا کازان» و «اینگمار برگمان» را بررسی می کند. نشر مرکز پیش از این، آثار قابل توجهی از احمد دامود را به چاپ رسانده بود که «تکنیک بازیگری» استلا آدلر، «بازیگری و پرفورمنس آرت» و «بازیگری متد» از جمله این آثارند.

«یاستان شناسی سینما و خاطره قرن» را نشر چشمه منتشر کرده است که گفت و گوی ژان لوک گدار - سینماگر مطرح فرانسوی - با یوسف اسحاق پور است. همچنین کتاب های «جهان نو، سینمای نو» جلد نخست گفت و گو با کارگردانان سینمای ایران است و «دوران قهرمانی سینمای شوروی» لورا و جین اشنایترز، مارسل، مارتین ترجمه فرزانه راجی و دو کتاب از میشل سیوتا با عنوان: «روای آمریکایی، درونمایه های اساسی سینمای آمریکا» و «کابوس آمریکایی، درونمایه های سینمای آمریکا» ترجمه نادر تکمیل همایون و «همزاد دوربین» فابین اس. جوارد، تی جفرسون، کلاین با ترجمه سامی آستان و سارا صلاحی، از دیگر آثار نشر چشمه در نمایشگاه بیست و سوم اند.

انتشارات منظومه خرد مجموعه مقالات سینمایی را از صفی یزدانیان با عنوان «ترجمه تنهایی» منتشر

آنچه اتفاق افتاد

گزیده خاطرات نظامیان عراقی از جنگ تحمیلی / انتخاب، شرح و تدوین مرتضی سرهنکی انتشارات سوره مهر / چاپ اول ۱۳۸۸ / جلدی دوره کامل ۹۹۰۰ تومان

مجموعه ۳ جلدی «آنچه اتفاق افتاد» شامل گزیده خاطرات نظامیان عراقی از جنگ تحمیلی با انتخاب، شرح و تدوین مرتضی سرهنکی و طرح جلدی از کوروش پارساژاد، توسط انتشارات سوره مهر منتشر شده است.

جلد اول مجموعه «آنچه اتفاق افتاد» پانصد و نود و یکمین اثر از مجموعه کتاب‌های دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری است.

این کتاب در ۱۰ فصل و با عناوین: «متأسفم، گروهبان دوم وظیفه عماد جبار زعلان الکنعانی»، «سرنوشت واقعی، سروان حمید حسین فلک»، «دختر اهوازی، سرهنک صبار فلاح اللامی»، «علی رستمی، سروان احمد غانم الربیعی»، «دریاچه مرگ، سرگرد حسین عبدالله»، «دقایق سرنوشت ساز، سروان ثامر حمود الخالصی»، «مدال و مرخصی، سرباز وظیفه ابراهیم»، «آن سه نفر، سرگرد ستار ناصر»، «تیرهای سبز» و «ایرانی یک پا» تدوین شده است.

در کنار هر خاطره، مرتضی سرهنکی با سبک و سیاقی نو، یادداشت خود را درباره آن خاطره نوشته است. از دیگر نقاط قوت این کتاب می‌توان به عکس‌هایی از ژنرال‌های ارتش صدام اشاره کرد که برای ما ایرانیان ناشناخته و برای اولین بار منتشر شده‌اند.

مرتضی سرهنکی در اشاره جلد اول مجموعه «آنچه اتفاق افتاد» آورده است: «جاذبه این خاطرات برای من به حدی است که در این چند سال توانستم از لابه لای حدود ۶۵ عنوان کتابی که از خاطرات عراقی‌ها در ایران ترجمه و منتشر شده، ۳۰ خاطره کوتاه را که به نظر من و شگفت بود، دستچین کنم.»

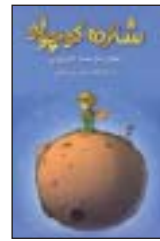
جلد دوم این مجموعه، پانصد و نود و دومین اثر از مجموعه کتاب‌های خاطرات دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری و مانند جلد اول در ده فصل با عناوین: «شام دستگیری، سرگرد عزالدین مانع»، «بهزاد قائدی، دکتر مجتبی‌الحسینی»، «فرمانده مست، سروان اسعد حاتم العتایی»، «هلی کوپتر هشتم، سروان فهمی الربیعی»، «زمینی که ...، خلبان عصام عبدالوهاب الزبیدی»، «قرار، سرهنک دوم سلمان صفر درویش»، «فاطمه خزرچی، سرهنک رضا الصبری»، «شبگرد»، «مهمان کوچولو» و «سربازی این چنین، سربازی آن چنان» تدوین شده است.

جلد سوم مجموعه «آنچه اتفاق افتاد»، به عنوان پانصد و نود و سومین کتاب دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری، در ده فصل؛ «اسیر رمادی، ستوان یحیی»، «سه گلوله، سروان فهمی الربیعی»، «منشی سرهنک، سرهنک دوم موفق اسعد الدجیلی»، «زنان مهران، میخائیل رمضان»، «پنج نفر، سروان ثامر حمود الخالصی»، «کودک شیرخوار، سروان غانم احمد الربیعی»، «پل، سرباز وظیفه ابراهیم»، «طناب رنگی، دکتر مجتبی‌الحسینی»، «بر دارم» و «صورت شیطان، سرهنک دوم ستاد سلام نوری الدلیمی» تنظیم شده است.

مجلدات «آنچه اتفاق افتاد» در قطع خشتی بزرگ و به ترتیب: ۱۰۱، ۷۷ و ۷۲ صفحه، با شمارگان ۲۵۰۰ نسخه و بهای ۳۹۰۰۰ ریال (جلد اول)، ۳۱۰۰۰ ریال (جلد دوم) و ۲۹۰۰۰ ریال (جلد سوم)، توسط منتشر شده‌اند.

شازده کوچولو

آنتوان دوست اگزوپری / ترجمه هانیه حق نبی مطلق نشر سلسله مهر / چاپ اول ۱۳۸۸ / ۱۱۱ صفحه / ۲۰۰۰ تومان

«شازده کوچولو»، نوشته آنتوان دوست اگزوپری، داستان نویسی و خلبان فرانسوی از آن دست کتاب‌هایی است که تاکنون میلیون‌ها نسخه از آن در سراسر جهان به زبان‌های گوناگون ترجمه شده‌اند.

عده‌ای از منتقدان سرشناس جهان این اثر را شاهکاری ادبی نامیده‌اند. در ایران نیز مترجمان سرشناسی این اثر را به فارسی برگردانده‌اند که نخستین مترجم آن زنده یاد محمد قاضی رامی توان نام برد. عجیب که به رغم موجود بودن نسخه‌های متعدد فارسی این اثر آن هم با ترجمه‌های شاخص، هنوز هم «شازده کوچولو»ی اگزوپری ترجمه می‌شود!

هانیه حق نبی مطلق مترجم جوان کتاب متولد سال ۱۳۶۰ و ترجمه او مقدمه و شرح حالی هم درباره نویسنده ندارد.

دو سنت اگزوپری که در ۲۹ ژوئن سال ۱۹۰۰ در شهر لیون به دنیا آمده بود در ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۴ برای پروازی اکتشافی از جزیره کرس در دریای مدیترانه به پرواز درآمد و پس از آن دیگر هیچ‌گاه دیده نشد. دلیل سقوط هواپیمایش هم هیچ‌وقت مشخص نشد. تا کنون آثار متعددی از این نویسنده به فارسی ترجمه شده است که از این میان می‌توان به هوانورد (۱۹۲۶)، پیک جنوب (۱۹۲۹)، پرواز شبانه (۱۹۳۱)، زمین انسان‌ها (۱۹۳۹)، خلبان جنگ (۱۹۴۲)، نامه به یک گروگان (۱۹۴۳)، شازده کوچولو (۱۹۴۳) و... اشاره کرد.

فلسفه و فرهنگ

مجموعه مقالات و سخنرانی‌های کریم مجتهدی به کوشش محمدمنصور هاشمی / انتشارات کویر چاپ اول ۱۳۸۹ / ۲۹۶ صفحه / ۴۵۰۰ تومان

«فلسفه و فرهنگ» مجموعه‌ای از مقالات و سخنرانی‌های دکتر کریم مجتهدی در حوزه‌های فلسفه و تاریخ است. این کتاب دربرگیرنده مباحثی است درباره ماهیت و اهمیت فلسفه و نسبت آن با سایر

جنبه‌های فرهنگ و مشتمل بر تحقیقاتی است در حوزه‌های تاریخ فلسفه، فلسفه تطبیقی و برخی مسائل تاریخی از جمله مشروطیت.

این مجموعه را ذیل چند عنوان می‌توان طبقه‌بندی کرد: مباحث کلی در شناخت قدر و موقعیت فلسفه و نسبت آن با سایر معارف و شئون بشری، مباحث تاریخی در حوزه فلسفه و به ویژه درباره آشنایی غربی‌ها با فلاسفه اسلامی و سرگذشت آن در ایران؛ بحث‌هایی در فلسفه صدرایی و به طور خاص مطالبی در مقایسه جنبه‌هایی از حکمت متعالیه یا برخی فلسفه‌های مهم غربی و در نهایت مطالبی در حوزه تاریخ و فرهنگ. در واقع وجه غالب این مجموعه تأمل در جنبه‌های گوناگون فرهنگ، هنر و تاریخ است از منظر فلسفه و امکان گفت‌وگوی آنها.

عناوین مقالات کتاب حاضر به این شرح هستند: علم - فلسفه - کلام - دین، فلسفه و کاربرد علمی آن، از غرب زدگی تا غرب شناسی، مقام فلسفه در تفاهم ملل، گفت‌وگو و سکوت نزد سقراط، ملاحظاتی در رابطه احتمالی فلسفه و ادبیات، فلسفه و سینما، مفهوم طبیعت، صلح پایدار: تأملی در فلسفه سیاسی ایمانوئل کانت، حضور آگوستینوس در سیر تفکر در عالم غرب مسیحی و صور مختلف آن، ابن سینا و مراحل تکوینی سنت‌های فلسفی و علمی غرب، انسان نورانی و سنت صدرایی، وجود و حضور در کتاب المشاعر حکیم ملاصدرا، ملاحظاتی در باب مقایسه حکمت علمی صدرا با

فلسفه اخلاق کانت، به چه معنی می‌توان میان تفکر ملاصدرا و فلسفه هگل به رابطه عموم و خصوص من وجه قائل شد؟ صدرا و برگمن، ملاصدرا از منظر غربیان، صدرا در غرب، فلسفه‌های ایرانی - اسلامی از نظر گاه‌هائری کرین، علامه طباطبایی از نظر گاه‌هائری کرین، فلسفه‌های ایرانی - اسلامی به روایت کنت دو گوینو، اصفهان دوره صفوی: بحثی در وضع فن و صنعت و آموزش آن، ملاحظاتی درباره نهضت مشروطه ایران و مشروطیت محمدمنصور هاشمی در بخشی از پیشگفتار کتاب آورده است: «چون بخش‌های مختلف این کتاب در واقع سخنرانی‌ها و مقالاتی بوده است مستقل از هم، در آنها بعضی مطالب به ضرورت مکرر بیان شده است. جز در مواردی معدود این مطالب حذف نشده است تا به کلیت هر مطلب خدشه‌ای وارد نیاید و استقلال بخش‌های متنوع کتاب - که خواندن آنها مستلزم رعایت تربیت خاصی نیست - محفوظ بماند. به علاوه هر چند این سخنرانی‌ها و مقاله‌ها درباره موضوعاتی است کم و بیش موردی و تخصصی، خواننده دقیق‌النظر پس پنجاه دغدغه‌های همیشگی و نگرش کلی استاد مجتهدی را هم خواهد یافت...»

نیست جز او

فروع مجدد شهروز / موسسه انتشاراتی کمیل چاپ اول ۱۳۸۸ / ۲۲۰ صفحه / ۴۰۰۰ تومان

این مجموعه شعر دربرگیرنده ۱۳۷ قطعه شعر سروده شده در قالب‌های سپید، نیمایی، غزل و قطعه است.

در این کتاب تعدادی نثر ادبی نیز با عنوان‌هایی چون «چشم دل»، «رنگ عطر زندگی»، «یادداشت‌ها» و «زندگی یک حادثه نیست» منتشر شده‌اند.

به گفته شاعر، شعرهای این مجموعه طی سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۸ سروده شده‌اند و به ترتیب زمان سرایش در این مجموعه گرد آمده‌اند.

نمونه شعری از این مجموعه با عنوان «پندار» که در سال ۱۳۷۴ سروده شده است چنین است:

«پنداشتم، عشق دریاست / و آسمان، همراهی می‌کند و خورشید، رنگین‌کمان می‌نهد / که کوله بارم را، برداشتم / هنوز چند قدمی نرفته / دریا خروش برداشت، آسمان ابرابر گریست، و خورشید رنگین‌کمانش را در دانه اشک هایم پهن کرد / من عشق را، گریستم / و در کرانه دریا / به تماشای، غروب عشق / با تو بودن را، در تنهایی، تجربه کردم.»

مجموعه شعر «نیست جز او» برای نخستین بار، حضور در نمایشگاه کتاب تهران را تجربه می‌کند.

دانشگاه و آموزش عالی

منظرهای جهانی و مسئله‌های ایرانی مقصود فراستخواه / نشر نی / چاپ اول ۱۳۸۸ / ۴۳۹ صفحه / ۶۰۰۰ تومان

در حالی که علم مدرن هنوز عمومی‌ترین منبع قابل رجوع برای حل مسائل زندگی است، علم ورزی در جامعه ایرانی بحث‌انگیز شده است. هر فصل این کتاب به مسأله‌ای اختصاص

دارد و پرسش‌هایی از این نوع که فلسفه وجودی دانشگاه و الزامات ساختی - کارکردی آن چیست؟ انسان دانشگاهی کیست و چه اخلاقیاتی دارد؟ کدام تحولات نوپدید در علم اتفاق می‌افتد؟ دانش بومی و اسلامی شدن دانشگاه چه مقوله‌ای است؟ آیا دانشکاران ایرانی، نقشی از اعمال و معانی روزمره خود را بر دانش جهانی می‌زنند؟ استقلال و آزادی آکادمیک چه حکایتی دارد و از دست دانشگاه، برای توسعه اجتماعی چه برمی‌آید؟ اینها به نوعی

پرسش‌هایی هستند که نویسنده اثر در صدد پاسخ گفتن به آنها در کتاب حاضر برآمده است.

در اکثر فصل‌های این کتاب دو نوع نگاه به افق جهانی و به موقعیت محلی و ملی وجود دارد و فصل‌ها کم و بیش، دربرگیرنده وجوهی مسأله شناسانه‌اند، پایه‌ای مفهومی و نظری فراهم می‌کنند و شواهدی از ناهنجاری‌ها به دست می‌دهند و صورت بهنجار و مورد انتظاری را به تصویر درمی‌آورند.

دانشگاه و آموزش عالی، با زیرعنوان «منظرهای جهانی و مسأله‌های ایرانی» دربرگیرنده ۱۵ فصل است.

استقلال دانشگاهی، آزادی، علمی، تحقیق نهادی در دانشگاه، بالندگی هیات علمی، فرهنگ دانشگاهی، زندگی دانشجویی و اخلاق علمی در ایران، اخلاق حرفه‌ای گری علمی و کیفیت دانشگاه در ایران، دانشگاه در موج سوم، آموزش عالی در سده بیست و یکم، بازار دانش و صنعت آموزش عالی، دانش بومی در ایران، علوم انسانی در زمانه عسرت، دانشگاه و توسعه اجتماعی، دانشگاه و مسئله اسلامی شدن، مطالعات فرهنگی و دانشگاه و کارآفرینی عنوان‌های اصلی فصل‌های این کتاب هستند. علاوه بر این کتاب دارای نمایه مفصلی است.

سنت روشن اندیشی در اسلام و غرب

نگاه تطبیقی به مبانی فلسفه روشن اندیشی و فلسفه مشاء اسلامی سید حسن اخلاق / با مقدمه سید یحیی یثربی انتشارات امیرکبیر / چاپ اول ۱۳۸۸ / ۳۰۷ صفحه / ۶۲۰۰ تومان

فلسفه را می‌توان به دو گونه خواند: چنان‌کنجک‌کوی ظریفانه ویژه خلوت برج عاج نشینان که گرد تاریخ و تمدن، آن را آلوده نمی‌سازد و چنان کاوشی بنیادین برای دریافتن مبنا و معنای تمدن،

تاریخ و فرهنگ انسانی. کتاب حاضر ابداعی در خوانش دوم از فلسفه مشاء اسلامی و خوانشی فیلسوفانه از مدرنیته غربی است. بدین منظور هم از فلسفه روشن اندیشی - که بنیان مدرنیته را گذاشته است - سود می‌برد و هم نشان می‌دهد که این فلسفه، خود مبتنی بر فلسفه مشاء اسلامی است.

این رویکرد، بنیانی برای گفت‌وگوی میان تمدن‌ها می‌سازد و نیز می‌نمایاند که بدون پذیرش امکان گفت‌وگو، دعوت اسلام به «استماع قول و اتباع احسن»، تحقق نیافته، سوگند به «قلم» و ماندگاری به اعجاز «کتاب» بی‌توجهی می‌شوند. کتاب حاضر با گذر از دو جریان حاکم «پيروان حکمت اسلامی» و «مخالفان فلسفه اسلامی» که به طور یکسان به وانهادن مادر ذیل تاریخ غربی منجر می‌شود، با تحقیق درباره دوسنت فلسفی سترک، برای گشودن افق‌های «روشن اندیشی» در فلسفه و فرهنگ اسلامی گام می‌برد.

سید حسن اخلاق، نویسنده کتاب حاضر، پژوهشگری از خطه افغانستان است که با تحصیل در ایران، تحصیلات حوزوی و دانشگاهی خود را تکمیل کرده و موفق به دریافت مدرک دکتری تخصصی در فلسفه غرب شده است. وی اکنون در دانشگاه‌های ایران و افغانستان به فعالیت علمی اشتغال دارد.

دو اثر پیش‌تر منتشر شده وی، یعنی از مولانا تا نیچه و گفتن فلسفی اسلام و غرب، حکایت از جست‌وجوی او برای یافتن افق‌هایی همسخنی و مفاهمه میان جهان اسلام و غرب دارد. مقالات و سخنرانی‌های دکتر حسن اخلاق در کنفرانس‌های بین‌المللی (سئول، واشنگتن، تهران و قم) و مجله‌های تخصصی، شواهدی بر این تکاپوست. نگاهی تاریخی و رویکردی تطبیقی، فلسفه در دوست، عقل‌گرایی در دو سنت، عقل و عقل‌گرایی در فلسفه مشاء اسلامی و نتیجه‌گیری عناوین و... پنج فصل این کتاب هستند.

گشت و گذاری در بخش کودک و نوجوان نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

دنیای زیبا برای کودکان و نوجوانان

رواق های مصلای هم دیگری خبری نیست و خنک بودن هوای این روزهای پایتخت، گشت و گذار فرهنگی بهتری را نوید می دهد.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

زیرزمین ضلع شرقی مصلای هم مانند دو سال گذشته میزبان نشست های سرای اهل قلم کودک و نوجوان نمایشگاه کتاب تهران است؛ سراسی که نویسندگان و صاحب نظران حوزه کتاب کودک را گرد هم می آورد تا درباره مشکلات و چالش های عرصه نشر به گفت و گو بنشینند.

تخفیف های ویژه

برگزارکنندگان نمایشگاه با توجه به تسهیلاتی که در اختیار ناشران قرار می دهند از آنها خواسته اند حداقل ۱۰ درصد تخفیف برای تمام محصولات خود ارائه دهند که این تخفیف در سالن کودک و نوجوان به ۲۰ تا ۳۰ درصد هم می رسد.

نیازها و علایق کودکان این فرصت را به ناشران داده تا علاوه بر تخفیف های ریالی، مشوق های دیگری هم به بازدیدکنندگان ارائه دهند. روی سردر یکی از غرفه های خیابان ۲۳ بخش کودک و نوجوان نمایشگاه کتاب نوشته شده «۳۰ هزار تومان خرید کنید، یک تی شرت بگیرید».

برخی غرفه های دیگر هم بعضی تولیداتشان را برای جذب مشتریان به صورت رایگان عرضه می کنند و این جمله که فلان محصول را رایگان در غرفه این

پیداست که امسال ناشران منتقد هم تا حدود زیادی با این تغییرات موافق بوده اند و به قابلیت های سالن های کودک اذعان دارند. امسال راهروهایی که عرضشان ۱۸ متر است سبب شده تا کودکان و والدینشان با آرامش بیشتری به این بخش بیایند و با خاطری آسوده در غرفه ها قدم بزنند. از کم نوری

متر فضای سال قبل بزرگ تر است. اما آیا این فاصله و استقلال، تاثیری در فروش و تخصصی شدن عرضه کتاب های کودک در نمایشگاه کتاب تهران دارد؟ پاسخ این سوال در گفت و گو با مسوولان انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان و برخی ناشران مستقل مطرح شده است.

راهروی های سالن کودک و نوجوان بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به دوربین هایی مدرن مجهزند و احتمالاً بیشترین هزینه ها را برای غرفه آرایشی ناشران کتاب های کودک متقبل شده اند.

سفر کودکان و نوجوانان برخلاف بزرگترها از میان انبوهی از کتاب ها می گذرد و اکثر غرفه های طوری طراحی شده که کودکان خودشان توانایی انتخاب داشته باشند. بالای سردر برخی غرفه های کوچک نوشته شده «۳ تا کتاب هزار تومان یا ۵ تا کتاب رنگی هزار و پانصد تومان». اما قطعاً اصل نمایشگاه برای چنین کتاب هایی طراحی نشده و ناشران با ارج و قرب بالاتری برای اصلی ترین گروه هدف کتاب تولید کرده اند.

خیابان های ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۵ مصلای امام خمینی (ره) در شمالی ترین ضلع مصلای با ایستگاه مترو ۵ دقیقه فاصله دارند. این چهار خیابان از صبح چهارشنبه هفته گذشته و با افتتاح نمایشگاه کتاب تهران کودکان زیادی را به خود دیده اند که اکثرشان با دست پر از این سالن های عریض بیرون می روند.

تخصصی شدن عرضه کتاب های کودک

برخلاف چند سال گذشته که سالن کودک در رواق شرقی مصلای هم در کنار سالن ناشران عمومی برگزار می شد، امسال هویتی مستقل برای خود پیدا کرده و فضایی در اختیار دارد که ۲ هزار متر از ۴ هزار

۲۳ سال نمایشگاه در گفت و گو با اهالی ادبیات کودک

کتاب های کودکان از دریچه خاطرات دوست داشتنی

قدیم، استراحتگاهی برای اهالی قلم در نظر گرفته شده بود که پس از گشت و گذار، در آن محل های ویژه استراحت می کردند. به طور مثال، اگر آیت الله جوادی آملی که سنش بالا بود، به نمایشگاه می آمدند، محلی وجود داشت که ایشان پس از چند ساعت پیاده روی در آنجا استراحت کنند.»

از شاعر کودکان می پرسیم مصطفی رحماندوست نمایشگاه های قبل با رحماندوست امروز چقدر فرق کرده است؟ می گوید: «من همان رحماندوست سال های قبل، ۱۲ سال پیش هم به شاد کردن بچه ها فکر می کردم، به این که خلاقیت داشته باشند تا در برابر هر مساله تنها یک راه حل فرمایشی پیدا نکنند؛ روی پای خودشان بایستند و زیاد کتاب بخوانند.» او اضافه می کند: «شادی و نشاط نیاز کودکان ایران

که چه روزی به نمایشگاه می آید که ماشین برایتان بفرستیم.» رحماندوست که بازگشتی خوش به گذر عمر و نمایشگاه های قبل دارد می گوید: «در نمایشگاه های

به مصلای امام خمینی (ره) منتقل شد. فرسودگی سازه های نمایشگاه بین المللی تهران در بزرگراه چمران مهم ترین دلیلی بود که این نمایشگاه را به مصلای آوردند و امسال هم در مصلای به دلیل ساخت و سازها، برخی شکل های نشر در سازه های چادری کتاب هایشان را عرضه کرده اند. تردیدی نیست که در ۲۳ سال فعالیت نمایشگاه کتاب تهران بخش کودک و نوجوان از اهمیت خاصی برای هر یک از برگزارکنندگان نمایشگاه برخوردار بوده است.

مصطفی رحماندوست روزهایی را به یاد می آورد که خودروهایی ویژه برای اهالی قلم کودک و نوجوان در نظر گرفته می شد تا آنها با سهولت به نمایشگاه کتاب تهران بیایند: «ما یک سری آدم های VIP داشتیم که از سه چهار روز پیش از نمایشگاه تماس می گرفتند

۲۳ سال از برگزاری نخستین دوره نمایشگاه کتاب تهران می گذرد؛ نمایشگاهی که حتی بوی گلوله و باروت را در سال های پایانی جنگ پشیده است. نگاهی هر چند دور به دوره های مختلف نمایشگاه، فرازونشیب هایی از یک فعالیت مهم و وسیع روبه رویتان قرار می دهد؛ به طور مثال، دوره هایی که وزارت ارشاد سیاست خود را برای تشویق ناشران به منظور فعالیت در حوزه کودک و نوجوان قرار داده بود یا دورانی که شاید تعداد نویسندگان و اهالی قلم اندک بود و وزارت ارشاد آنها را به طور ویژه و با خدمات خاص به نمایشگاه می آورد.

اما با گذر بهارهایی که بی تردید برای ناشران، نویسندگان و اهالی کتاب سخت و پرکار، اما شیرین و لذت بخش بودند، در چند سال اخیر نمایشگاه کتاب

کودک امروز، قد بلندتر از کتاب

مهران بهروزفغانی، روزنامه نگار، سرک می کشی به رنگ ها، غرفه ها، کتاب های رنگ به رنگ. تیله چشم هایت سر می خورد گوشه ای، روی میزی و قفسه ای که تا دلت بخواید کتاب چیده اند رنگ به رنگ. پسرک لیج می کند، دخترت لب ورمی چیند و همان را می خواهد که گفته. دنیای رنگ ها، ریخته در چشم کودکان. کتاب های قد بلند و کوتاه و نوشته هایی برای آنها. نمایشگاه کتاب، همه را دور هم جمع کرده. همه کتاب ها را. همه کودکان و پدران و مادران را. می ماند انتخاب کنی، بهترین ها را برای کودکی که می خواهد بداند. می خواهد بفهمد

کتاب هایی که تو خواندی، نخوانده. در این روزها او می خواهد بی حوصلگی ات را کنار بگذاری. فقط رنگ و آب کتاب، فقط تصویرهای قشنگ و اندازه کتاب برای کودک تو، مهم نیست. کودک تو، دختر باشد یا پسر، می خواهد برایش بهترین کتاب را انتخاب کنی تا به دردش بخورد. تا اندیشه اش راه، درکش را و شناختش را از اطرافش بیشتر کند. کتاب اگر حرفی برای گفتن داشته باشد، که دارد، فقط خوش آب و رنگ نیست. کتاب اگر مناسب سن کودک تو باشد، اندازه اش مهم نیست. پس مهم چیست؟ این که وقتی کودک تو، لب ورمی چیند و لیج کرد، بفهمد برایش بهترین را می خردی. تو می دانی نوشته خوب، چه جور نوشته ای است. قدیم رافراموش کن. کودکی ات را برای خودت نگه دار. این روزها کودکان مهدهای کودک هم، قدشان از کتاب بلندتر شده. کودک امروز می خواهد پدر و مادرش بهترین ها را برایش انتخاب کنند.

دنیای پیرامونش را. پس کتاب باید بخواند. پس مادرش، پدرش می تواند از میان این رنگین کمان، آن یکی را انتخاب کند که نه فقط رنگ دارد، که معنا دارد و کودک و نوجوان می آموزد. راهی غرفه های کودک و نوجوان که شدید، کتاب ها را ورق بزیند. محتوایش را بخواند و بعد انتخاب کند. هر کتابی مناسب کودکان نیست، از غرفه دارها پرسید، این کتاب چه می گوید و نویسنده اش چه سوگاتی برای فهم و درک بیشتر کودکان آورده است. خستگی را بهانه نکن. شلوغی را بهانه نکن. نمایشگاه کتاب همیشه آدم های تشنه دانستن و خریدن دارد. شاید تو، پدر و مادری که از خستگی های کار و دوندگی های روزانه، مثل گذشته های دور، مثل کودکی های خودت، دیگر فرصت کتاب خواندن نداری، بی حوصله انگشت روی کتاب بگذاری و بگویی همین را می خرم؛ خوش آب و رنگ است، نه؟! نگاه کن. نقاشی هایش را ببین. کودک تو، کودکی تو را ندیده،

ناشر دریافت کنید، مدام از رادیو نمایشگاه شنیده می شود.

جمع آوری کالاهای غیر کتابی

این بار هم نخستین مرتبه نبود که بخشی از کالاهای غیر کتابی ناشران کودک و نوجوان از روز نخست نمایشگاه جمع آوری شد. کالایی که نه تنها کتاب نبودند، بلکه ارتباطی هم با فرهنگ و یادگیری نداشتند.

تقریباً تمام ناشران این را می دانند که حق عرضه محصولات غیر کتابی را در نمایشگاه کتاب ندارند اما تشخیص این را که کالایی قابل عرضه در نمایشگاه کتاب تهران است یا نه آئین نامه ای مشخص می کند که گویا انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان آن را کمی دیر به ناشران ابلاغ کرده است. بخشی از ستاد اجرایی بخش کودک و نوجوان در روزهای ابتدایی نمایشگاه به محصولات اختصاص یافته بود که ارتباط آنها با فعالیت های فرهنگی و آموزشی بررسی می شد.

نمایندگان انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان آنقدرها هم سخت نمی گرفتند و عملاً علاوه بر کتاب ها، وسایل کمک آموزشی و سرگرمی های هوشی هم در غرفه ها عرضه می شد اما اسباب بازی ها و سرگرمی های صرف، راهی برای ورود به نمایشگاه ۲۳ پیدا نکردند.

تقدیر از تصویرگران کتاب کودک

تصویرگران کتاب کودک ایران در چند سال اخیر آنقدر جایزه در جشنواره های بین المللی برده اند که حسابشان از دست اهالی هنر هم بیرون رفته است. جشنواره های بولونیا، سی جی، بلگراد و براتیسلاوا از معتبرترین جشنواره تصویرگری هستند که همگی سر تعظیم به تصویرگران کتاب ایران فرود آوردند و این باعث شد تا معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری انجمن فرهنگی هنری تصویرگران از برخی از این تصویرگران تقدیر کند.

آنها این هفته به سرای اهل قلم می آیند تا به پاس تلاش هایشان از ایشان قدردانی شود.

دیروز و امروز است و همیشه گفته ام به دنبال شاد کردن کودکان هستم.

با جواد محقق، شاعر و نویسنده، از دری دیگر درباره تغییرات کیفی کتاب ها به گفت و گو می نشینیم؛ تصاویر، متن و نیازهای مخاطب امروز.

کودکانی که از دوره های نخست نمایشگاه کتاب بازدید می کردند، کودکانی بودند که جنگ را تازه پشت سر گذاشته بودند، کودکانی که طوری دیگر بزرگ شده بودند، کودکانی که داستان ها و کتاب های چند جلدی (سری) نخوانده بودند. محقق می گوید: «به نظر ناشران بیشتری نسبت به سال های گذشته به نمایشگاه می آیند و از طرفی کتاب ها نسبت به آن سال ها متنوع بیشتری پیدا کرده اند. طراحی و تصویرگری کتاب ها هم بهتر از سال های گذشته است.»

محقق تاکید ویژه ای بر تغییر و تحولات عرصه تصویرگری می کند و اعتقاد دارد این بخش هنری در کشورمان رشد بسیار خوبی داشته است.

او می افزاید: «دیگر تفاوت عمده نمایشگاه های اخیر با نمایشگاه های قبل، غرفه آرای ناشران است. ناشران غرفه آرای را خیلی جدی تر از قبل دنبال می کنند، به ویژه ناشرانی که غرفه های بزرگ در اختیار دارند، سلیقه ویژه ای در طراحی آنها به خرج می دهند، اما به دلیل جابه جایی هر چند سال یک بار نمایشگاه، مشکلاتی هم وجود دارد که برخی کندتر می توانند خود را با این تغییرات وفق دهند، چرا که هم جای آنها در نمایشگاه عوض می شود و هم گاهی مکان کلی برگزاری تغییر می کند. در مجموع معتقدم اگر محل اصلی نمایشگاه های تهران ساخته شود و محدود غرفه ها برای ناشران مشخص شود، آنها می توانند از ابزار ماندنی تری برای غرفه آرای استفاده کنند.»

محقق به نمایشگاه های دیگر جهان هم اشاره می کند و می افزاید: «در نمایشگاه های دیگر تاحدودی محل غرفه ناشران مشخص است و این ثبات به آنها اجازه برنامه ریزی مطلوب تری می دهد.»

گزارشی از حضور ورزشی ها در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

پر شور مثل دنیای هیجان انگیز ورزش

بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۴ اردیبهشت ماه با حضور ناشران داخلی و خارجی در مصلا بزرگ امام خمینی (ره) تهران آغاز به کار کرد. در راهروهای شهبستان مصلا که قدم می زنی کتاب هایی با موضوعات گوناگون به چشم می خوردند؛ از کتاب های عمومی گرفته تا موضوعات مهندسی، پزشکی و سایر رشته های تخصصی. در این میان هر کتابی مخاطب خاص خودش را دارد، اما از آنجا که ورزش از موضوعات جذاب و پرطرفدار است، استقبال از کتاب های ارایه شده حوزه تربیت بدنی و ورزش در این نمایشگاه نیز بسیار زیاد است.

هر چند ناشران کتاب های ورزشی در کشور ما کم شمارند، اما مانند سال های گذشته حضوری فعال و پر شور در نمایشگاه دارند؛ به گونه ای که از نخستین ساعات آغاز به کار نمایشگاه، تعدادی از علاقه مندان به کتاب های ورزشی مقابل این غرفه ها در جستجوی کتاب های جدید این حوزه اند.

تخصصی ها، کم شمار اما با دست های پُر

«بامداد کتاب»، «علم و حرکت» و «فرزین» نام هایی آشنا برای علاقه مندان به کتاب های ورزشی اند و اغلب مراجعه کنندگان برای یافتن کتاب های مورد نیازشان ابتدا سراغ این پیشگامان نشر ورزشی در کشور می روند.

امسال انتشارات بامداد کتاب که در سالن دانشگاهی نمایشگاه کتاب حضور دارد، ۴۰۰ عنوان کتاب تخصصی در حوزه ورزش به مخاطبان ارایه کرده است که ۷۰ عنوان این کتاب ها آثار تازه منتشر شده اند.

این در حالی است که سال گذشته این انتشارات با ۳۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه کتاب شرکت کرده بود.

یکی از شاخص ترین کتاب هایی که در این غرفه به چشم می آید، کتاب «روای صعود» نوشته محمدحسن نجاریان، از ورزشکاران بنام کشورمان است. این کتاب خاطره نخستین صعود گروهی از کارگران به قله «برود پیک» با ارتفاعی بیش از ۸۰۰۰ متر است که به همراه شرح وقایع این صعود، به خواننده آموزش کوهنوردی هم می دهد.

«نشر ورزش» که در کنار بامداد کتاب فعالیت می کند و به نوعی شعبه دوم این نشر محسوب می شود، در همین غرفه کتاب های ورزش عمومی را ارایه می کند که این کتاب ها علاوه بر ورزشکاران، برای عموم افراد جامعه که علاقه مند به یادگیری اصول صحیح ورزشی اند، مناسبند و کارایی دارند. نشر ورزش تقریباً پنج ماه است که فعالیت جدی را در حوزه انتشار کتاب های عمومی ورزش آغاز کرده است و در این دوره از نمایشگاه با ۳۰۰ عنوان کتاب های جدید به نمایشگاه کتاب آمده و در سالن عمومی نمایشگاه حضور دارد.

«علم و حرکت» از دیگر ناشران تخصصی و دانشگاهی در حوزه ورزش است. این انتشارات که با ۱۱۰ عنوان کتاب به نمایشگاه کتاب آمده، نمایندگی برخی دیگر از ناشران حوزه تربیت بدنی مانند «پژوهشکده تربیت بدنی» را هم دارد و کتاب هایی که مولفانشان آنها را منتشر کرده اند نیز در غرفه این انتشارات دیده می شود.

۱۴ عنوان از کتاب های این انتشارات چاپ اولند و برخی دیگر هم پس از چند سال، دوباره تجدید چاپ شده اند. «روش های تحقیق در تربیت بدنی»، «روابط عمومی ورزشی؛ مدیریت ارتباطات سازمانی»، «آمار در تربیت بدنی»، «روزنامه نگاری ورزشی»، «فعالیت بدنی و فیزیولوژی محیط» و «رژیم های غذایی برای ورزشکاران» از جمله

کتاب های جدید انتشارات علم و حرکت به حساب می آیند که برای مقطع کارشناس ارشد و دکترای رشته تربیت بدنی مناسبند.

روبن شاهوردیان، مدیر مسوول انتشارات علم و حرکت با اشاره به این که سال گذشته با ۹۵ عنوان کتاب به نمایشگاه آمده بودند می گوید: «امسال چاپ برخی از کتاب ها ما تمام شد و فرصتی برای تجدید چاپ نداشتیم که اگر آن کتاب ها تجدید چاپ می شدند، آثار بیشتری را به مخاطبان عرضه می کردیم.»

وی همچنین اظهار داشت: «حدود ۱۲ عنوان از کتاب های این انتشارات در مراحل نهایی انتشار قرار دارند که پس از برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، در اوایل تیرماه، روانه بازار نشر خواهند شد.»

انتشارات فرزین از دیگر ناشران تخصصی ورزش است که بیشتر کتاب های شطرنج و برخی کتاب های عمومی ورزش را منتشر می کند. این انتشارات که غرفه اش در سالن ناشران عمومی بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران قرار دارد، ۱۲۰ عنوان کتاب به نمایشگاه آورده که ۸۰ عنوان آنها از تازه های نشرند.

«آخر بازی های رخ در شطرنج»، «شطرنج دینامیک» و «رموز استراتژی در شطرنج مدرن» از جدیدترین کتاب های نشر «فرزین» محسوب می شوند و به گفته غیائی، مدیر مسوول این انتشارات، کتاب «رموز استراتژی در شطرنج مدرن» یکی از بهترین کتاب های شطرنج جهان، تا کنون برنده سه جایزه سال آمریکا و انگلیس شده است.

او اظهار داشت: «جان واتسون» نویسنده این کتاب که از بهترین نویسندگان کتاب های شطرنج دنیاست، در این اثر تئوری های کتاب «سیستم من» را که جنبه انقلابی و بحث انگیز دارند به نقد کشیده

از آنجا که ورزش از

موضوعات جذاب و

پرطرفدار است، استقبال از

کتاب های ارایه شده حوزه

تربیت بدنی و ورزش در

این نمایشگاه نیز بسیار

زیاد است

و بعضی از اصول آن را حک و اصلاح کرده است. در زمینه ورزش و تربیت بدنی برخی ناشران عمومی مانند انتشارات دستان و پیام عدالت نیز کتاب هایی را به به نمایشگاه آورده اند که مورد استقبال علاقه مندان به کتاب های ورزشی قرار گرفته اند.

ضعف رسانه های ورزشی نمایان شد

داریوش کمالی، از مربیان ورزشی کشورمان است. او در بخش ناشران عمومی به دنبال کتاب مرجع درباره دوپینگ می گشت، اما به گفته خودش، هرچه بیشتر می گشت، کمتر می یافت.

وی با تاکید بر این که انتشار کتابی مرجع درباره دوپینگ از ضرورت های جامعه ورزشی کشور به شمار می آید، گفت: «باید در این حوزه به گونه ای فعالیت کنیم تا هم آبروی ورزشی خود را در جهان از دست ندهیم و هم جوانان و ورزشکاران را از نابودی نجات دهیم.»

در حالی که کمالی در گفت و گو با خبرنگار کتاب هفته از چنین موضوعی شکایت می کرد و چاپ نشدن کتاب در این حوزه را به باد انتقاد گرفته بود، شاهوردیان (مدیر مسوول نشر علم و حرکت) با صبر زیاد به او توضیح داد که «اتفاقات کتاب های متعددی در این حوزه منتشر شده اند و نشر علم و حرکت نیز آثار گوناگونی درباره دوپینگ منتشر کرده است.» گویا در این میان ضعف اطلاع رسانی در حوزه کتاب های ورزشی، حرف اول و آخر را می زند.

کتاب هایی مانند «دارو و ورزش» اثر انتشارات دستان، «دوپینگ و سلامت ورزشکاران حرفه ای» اثر بامداد کتاب، «قوانین و مقررات و فهرست مواد ممنوعه دوپینگ» اثر انتشارات فدراسیون بدنسازی و پرورش اندام، «دایره المعارف دوپینگ» و «دوپینگ و داروهای نیروزا» از نشر تلاش و همچنین کتاب های «طراحی رژیم های غذایی»، «مکمل های غذایی برای ورزش های قدرتی» و «مکمل های غذایی برای ورزش های استقامتی» عنوان برخی از کتاب هایی اند که درباره دوپینگ منتشر شده اند.

به هر حال، بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که امروز چهارمین روز برپایی خودش را پشت سر می گذارد، با حضور ناشران کتاب های تربیت بدنی و حوزه ورزش، حال و هوایی پر نشاط به خود گرفته است. البته دکوراسیون برخی از این غرفه ها مانند غرفه نشر بامداد کتاب که به طرز قابل توجهی با وسایل مربوط به ورزش کوهنوردی تزیین شده است، در ایجاد چنین شور و حالی بی تاثیر نیست.

اگرچه در طول سال تحصیلی شاهد برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی کتاب برای تامین منابع علمی دانشگاه‌ها هستیم، اما نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصتی برتر برای عرضه کتاب‌های دانشگاهی و علمی است. ناشران تخصصی نیز این فرصت را غنیمت شمرده و هر سال حضوری چشمگیر در این نمایشگاه دارند. امسال نیز نسبت به سال قبل با استقبال بیشتری از طرف ناشران تخصصی مواجه بودیم و بنا به گفته کارشناسان ۴۵۰ ناشر کتاب دانشگاهی با بیش از ۴۳ هزار عنوان در نمایشگاه حضور دارند که فضایی به مساحت ۶۱۰۰ مترمربع دارای ۸ سالن و ۳۸۶ غرفه به آنها اختصاص یافته است. به همین مناسبت با تعدادی از آنها گفت‌وگو کرده‌ایم و از کیفیت و کمیت کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه کرده‌اند، پرسیده‌ایم.

ناشران تخصصی از چگونگی حضورشان در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌گویند

دانشگاهیان و ناشران تخصصی

گفت‌وگو با ایرج ضرغام، مدیر انتشارات فاطمی

تبادلات فکری در غرفه‌های علمی آموزشی

انتشارات فاطمی از سال ۱۳۶۱ کار خود را به عنوان ناشر کتاب‌های علمی آموزشی آغاز کرده است. این انتشارات با بیش از ۴۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه امسال حضور یافته است که ۸۸ عنوان از این کتاب‌ها در سال ۸۸ و ۸۹ چاپ شده‌اند و به مخاطبانی در حوزه‌های دانشگاهی، آموزش و پرورش و کودک و نوجوان عرضه می‌شوند. با ایرج ضرغام، مدیر انتشارات فاطمی که دارای مدرک کارشناسی رشته تحصیلی زبان و ادبیات فارسی است درباره فعالیت‌هایشان برای حضور در نمایشگاه گفت‌وگو کرده‌ایم.

حمید محسنی، مدیر نشر کتابدار:

ناشران تخصصی افزایش یافته‌اند

«کتابدار»، یک ناشر خصوصی در حوزه تولید کتاب‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی و نشر است که از سال ۱۳۷۲ شروع به کار کرده و هر سال نیز در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور دارد. امسال نیز این ناشر با ۱۶۰ عنوان کتاب جدید در نمایشگاه حضور دارد که بنا به گفته حمید محسنی، مدیر انتشارات ۴۰ عنوان آنها چاپ اول هستند. با وی که به عنوان عضو هیأت علمی سازمان تحقیقات کشاورزی نیز فعالیت می‌کند گفت‌وگو کرده‌ایم و از کیفیت کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه کرده‌اند پرسیده‌ایم.

در سال‌های آغازین حضورمان در نمایشگاه از مولفان، مترجمان، دانشجویان و علاقه‌مندان حوزه کتابداری در روزهای مختلف دعوت می‌کردیم تا در غرفه ما حاضر شوند و به تبادل فکر و اندیشه بپردازند، اما متأسفانه در سال‌های اخیر به دلایلی که شاید یکی از آنها کمبود فضای مناسب است، امکان برگزاری چنین نشست‌های علمی وجود ندارد. امسال چه مساحتی به نشر کتابدار اختصاص یافته است؟ حداقل مترآز که ۱۲ مترمربع است.

مهدی خانی، مدیر انتشارات آوای قلم
و مدیر اجرایی انتشارات خائیران

با اطلاع جامع به نمایشگاه بیایید

آوای قلم و خائیران دو ناشر تخصصی حوزه محیط زیست هستند که در مجموع حدود ۱۳۰ عنوان کتاب در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه کرده‌اند. آنها فعالیت خود را در زمینه تولید کتاب‌های رشته‌های مختلف محیط زیست مثل حقوق، مدیریت، طراحی، مهندسی، بهداشت محیط، آب و فاضلاب و ... از سال ۱۳۸۰ آغاز کرده‌اند.

با مهدی خانی، مدیر انتشارات آوای قلم و مدیر اجرایی انتشارات خائیران درباره آثاری که این ناشر ارائه کرده است، گفت‌وگو کرده‌ایم. وی دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد در رشته مهندسی کشاورزی اصلاح نباتات از دانشکده کشاورزی کرج است.

چه تعداد از کتاب‌هایی که در نمایشگاه امسال عرضه می‌کنید چاپ اول هستند؟

حداقل ۲۰ عنوان از کتاب‌هایی که در نمایشگاه به مخاطبانمان عرضه کرده‌ایم به تازگی چاپ شده‌اند و به عنوان شاخص‌ترین آنها می‌توانیم به کتاب‌های مدیریت جامع پسماند، راهنمای مدیریت پسماند و درباره مهندسی پسماند اشاره کنیم. این سه کتاب همه نیازهای علمی کشور در حوزه زباله و مواد زائد جامد را در ایران پاسخ می‌دهند که با همکاری سازمان شهرداری‌ها چاپ شده‌اند.

کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه می‌کنید تالیفی‌اند یا ترجمه؟
ما در ایران واردکننده علم هستیم و بیشتر کتاب‌های تخصصی نیز ترجمه هستند. حتی بسیاری از کتاب‌هایی که به عنوان تالیف وارد بازار نشر می‌شوند محصول جمع‌آوری مقالات ترجمه‌ای هستند؛ اما سیاست ما در نشر کتاب این گونه است که فقط کتاب‌هایی با ارزش بالا را ترجمه می‌کنیم و گاهی مطالب آنها را با شرایط بومی کشورمان تغییر می‌دهیم. همچنین مفاهیمی را که متناسب با شرایط بومی کشورمان نیست حذف می‌کنیم و عکس‌هایی از مناطق مختلف ایران را به آنها می‌افزاییم.

فکر می‌کنید بازدیدکنندگان چگونه می‌توانند در فرصت محدودی که دارند به کتاب‌های مورد نظرشان دسترسی داشته باشند؟

در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی لوح فشرده‌ای با نام کتیبه تهیه می‌شود که حاوی اطلاعات همه کتاب‌های منتشر شده در هر سال است. به این دوستان توصیه می‌کنم اطلاعات موجود در کتیبه را به جای سالی یک بار هر سه یا شش ماه به روز کنند و در اختیار دانشگاه‌ها، مراکز علمی، صنعتی و دولتی قرار دهند. باین شیوه مراجعه‌کنندگان به نمایشگاه با آگاهی کامل و بدون اتلاف وقت، کتاب‌های مورد نظرشان را از ناشران مربوطه خریداری کنند.

آیا به مخاطبانانتان تسهیلاتی می‌دهید تا کتاب‌های مورد نیازشان را با شرایط مناسب خریداری کنند؟

چون هزینه پست و حمل و نقل کتاب در ایام نمایشگاه گران است به همه دوستان و آشنایی که از شهرهای دور و نزدیک می‌آیند توصیه می‌کنیم برای انتقال کتاب‌هایشان به سازمان‌های مربوطه شان عجله نکنند. آنها می‌توانند کتاب‌های مورد نظر را خریداری کنند تا بعد از اختتامیه آنها را برایشان ارسال کنیم.

چه تعداد از کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه می‌شوند تالیف و چه تعداد ترجمه‌اند؟

سیاست کاری ما در نشر کتابدار این است که با توجه به خلأهای موجود در زمینه منابع علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی، اقدام به انتشار کتاب کنیم. اگر به این نتیجه برسیم که کتاب‌های موجود بهتر می‌توانند پاسخگوی نیازهای علمی جامعه دانشگاهی باشند، آن زمان به سمت ترجمه می‌رویم. با چنین سیاستی حدود ۸۰ درصد کتاب‌هایی که تولید می‌کنیم تالیف و بقیه ترجمه‌اند که بالطبع به همین نسبت بیشتر کتاب‌های ما در نمایشگاه تالیفی‌اند.

چگونه نیازهای علمی کتابداران و اطلاع‌رسانان را شناسایی می‌کنید؟
از آنجا که یک ناشر تخصصی هستیم، ارتباطی حرفه‌ای با کتابخانه‌ها، کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی داریم. همچنین به طور مرتب در همایش‌های تخصصی آنها حضور داریم و مسائل علمی روز آنها را می‌شناسیم. یکی از اقدامات موثر ما در تولید کتاب‌های روز کتابداری این است که شرح درس‌های کتابداری را از وزارت علوم بگیریم و تا قبل از شروع سال تحصیلی، کتاب‌های آموزشی کتابداران را به آنها ارائه کنیم؛ همین‌طور حضور داریم ما در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و ارتباط با کتابداران سبب شده است از نیازهای علمی آنها آگاه باشیم و متناسب با این نیاز کتاب تولید کنیم.

به عنوان ناشری که هر سال در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت می‌کنید حضور ناشران کتابداری و اطلاع‌رسانی را در این همایش بزرگ علمی فرهنگی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

از همان سال‌های نخستین که در نمایشگاه حاضر می‌شدیم شاید فقط چند ناشر دولتی و کتابخانه ملی و مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران تعداد کمی کتاب‌های تخصصی کتابداری را عرضه می‌کردند، اما در سال‌های اخیر شاهد بوده‌ایم ناشران خصوصی به این حوزه وارد شده‌اند که شاید ۶۰ تا ۷۰ عنوان کتاب در سال چاپ می‌کنند. همین امر سبب شده است کتابدارانی که به نمایشگاه می‌آیند با حجم گسترده‌ای از کتاب‌های حوزه اطلاع‌رسانی و کتابداری مواجه شوند و انتخاب کتاب برتر برایشان دشوار باشد.

آیا در نمایشگاه، برنامه‌های جنبی برای کتابداران و اطلاع‌رسانان برگزار می‌کنید؟

کتاب‌های انتشارات فاطمی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران چه عناوینی را شامل می‌شوند؟

موسسه فاطمی سه سال پیش برنامه توسعه ۱۰ ساله‌ای تدوین کرده است که بر اساس آن کیفیت و کمیت کتاب‌های ما هر سال ارتقا می‌یابند. این سیاست سبب شده است امسال با دستی پر وارد نمایشگاه شویم و عناوین متعددی از کتاب‌های علمی آموزشی را در حوزه‌های آموزش عالی، علمی عمومی و کودک و نوجوان به مراجعه‌کنندگان تقدیم کنیم. این عناوین با رشته‌های تخصصی مختلفی مرتبط هستند که می‌توان به ریاضی، فیزیک، شیمی، نجوم، کامپیوتر، مهندسی و ترویج علم اشاره کرد. همه کتاب‌ها با این موضوعات در سه سالن ناشران عمومی، دانشگاهی و کودک و نوجوان به بازدیدکنندگان ارائه می‌شوند.

آیا این عناوین اطلاع‌رسانی هم شده‌اند؟

بله، انتشارات فاطمی سه کاتالوگ جدید برای مولفان، مترجمان، ویراستاران، شخصیت‌های علمی-فرهنگی و همچنین کاتالوگی برای ۷۰۰ دانشگاه، مرکز و موسسه آموزش عالی در کشور ارسال کرده است که مخاطبان به واسطه آنها می‌توانند از عناوین کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه شده‌اند، مطلع شوند.

آیا برنامه‌هایی تدارک دیده‌اید که پدیدآورندگان کتاب و مخاطبان با یکدیگر ملاقات کنند؟

برنامه‌های متعددی در این باره داریم که از جمله آنها برگزاری جلسه دیدار مولفان با مدرسان و سرپرست‌های تیم‌های المپیادهای علمی کشوری و جهانی است. از این افراد دعوت شده تا ایام نمایشگاه مطابق با جدول زمان‌بندی در دو نوبت صبح از ساعت ۱۰ تا ۱۲ و عصر از ساعت ۱۴ تا ۱۶ در سالن شبستان که غرفه اصلی انتشارات فاطمی است حضور یابند و با مولفان کتاب‌های علمی به تبادل نظر بپردازند. برپایی این دیدارها بر عهده بخش ناب انتشارات است که برای تامین منابع آموزشی مفید نخبگان و استعداد‌های برتر کشور فعالیت می‌کند.

مخاطبان با چه تسهیلاتی می‌توانند کتاب‌های شما را تهیه کنند؟

هم‌زمان با افتتاح بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران سایتی را راه‌اندازی می‌کنیم که به علاقه‌مندان این امکان را می‌دهد که بدون حضور در محل نمایشگاه کتاب‌های مورد نیازشان را با همان تخفیف ۱۰ درصد تهیه کنند. این تسهیلات برای دوستان شهرستانی در نظر گرفته شده است که شاید فرصتشان محدود باشد و نتوانند به انتشارات فاطمی به‌طور حضوری مراجعه کنند.

به عنوان ناشر علمی که هر سال در نمایشگاه حضور دارید، کیفیت کتاب‌های تخصصی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

افزایش روزافزون ناشران فعال و مخاطبان علاقه‌مند سبب شده که رقابت خوبی در حوزه تولید کتاب‌های علمی با کیفیت برتر ایجاد شود. در چند سال اخیر شاهد ورود ناشران جوان به این حوزه بوده‌ایم که به نظر می‌رسد می‌توانند با کمک تکنولوژی‌های چند رسانه‌ای نشر پرباری را در عرصه تولید کتاب‌های علمی روز رقم بزنند.

با رمان نویسان جهان در نمایشگاه کتاب بیست و سوم

جست و جو در هزار توهای روح انسان معاصر

تا تیغ های جوجه تیغی

سالی که گذشت، سالی پر بار برای ترجمه رمان های مطرح جهان بود. اگر از ترجمه و انتشار دوباره کلاسیک های بزرگ جهان بگذریم - که در یکی دو سال اخیر پرونده ای پرو پیمان را به خود اختصاص داده اند - ترجمه مهم ترین آثار جهانی با فاصله ای اندک از زمان انتشارشان، اتفاقی خجسته را برای دوستداران ادبیات رقم زد.

ترجمه و انتشار اخبار مربوط به این آثار، همپای انتشارشان در سطح جهان از یک سو و موفقیت هایی که برخی از آثار پس از چند سال کسب کردند از سوی دیگر، انگیزه اصلی مترجمان برای پرداختن به این کتاب ها بوده است.

مروری بر این آثار برتر که در بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران (۱۵ تا ۲۵ دیهشت ماه در مصلا) هم عرضه شده اند، موضوع این گزارش را به خود اختصاص داده است.

روایتی از زندگی آخرالزمانی

«جاده» کورمک مک کاترتی یکی از رمان هایی است که گرچه چند سالی از انتشار آن در جهان می گذرد، اما ساخت فیلمی با اقتباس از این رمان، خیلی ها را متوجه آن کرد. این رمان که در ژانر ادبیات آخرالزمانی می گنجد، عرضه کننده سبکی است که پس از جنگ جهانی دوم که خطر نابودی زمین بر اثر جنگ هسته ای، به هراسی جهانی تبدیل شده بود، بیش از پیش مطرح شد. در «جاده»، کورمک مک کاترتی راوی سرگذشت پدر و پسری بی نام است که در آمریکای ویران شده بر اثر بلائی نامشخص، در جستجوی جایگاهی امن هستند. پدر و پسر هر یک متعلق به یک نسلند؛ پدر که مرگ را حس می کند، فقط به خاطر پسر سعی می کند زنده بماند، اما پسر واقفگراست. او به همین جهان بعد از آخرالزمان تعلق دارد و همه واقعیت ها را همان قدر که زشت و عریان است، می بیند. این رمان با ترجمه الهه دهنوی منتشر شده است.

آخرین اثر ریچارد براتیگان کتاب دیگری است که در سال گذشته منتشر شد. «یک زن بدبخت» که ۱۶ سال پس از مرگ براتیگان و توسط دخترش در اختیار ناشر آثار او قرار گرفت، در سال ۲۰۰۰ به عنوان آخرین اثر براتیگان منتشر شد. این رمان، داستان سفر براتیگان در سال های پایانی زندگی اوست. خط سفر، موضوع اصلی این رمان و ژانر آن سفرنامه ای ست. این اثر که به نوعی مستند هم به حساب می آید، ارائه کننده اندیشه های نویسنده ای خسته و بیزار از جامعه آمریکایی است. حسین نوش آذر مترجم و مروارید ناشر این اثر است.

ادبیات اسکاندیناوی در ایران

آثاری از کنوت هامسون، نویسنده برنده جایزه نوبل نروژی نیز برای نخستین بار در اختیار مخاطبان ایرانی قرار گرفت. «رزا» و «بنونی» دو اثری هستند که هر دو با ترجمه قاسم صنعوی روانه بازار نشر شدند. این دو رمان

به هم پیوسته اند، اما می توان هر یک از آنها را به صورت مستقل هم خواند. در آثار هامسون پدیده ها و عناصری چون گرسنگی و پوچ گرایی جایگاه

خاصی دارند و ترندها و نیرنگ های ثروتمند شدن به عنوان یکی از عوامل از خود بیگانگی در آثار او به نوعی تبلور می یابد. اینها موضوع هایی است که در رمان بنونی نیز مطرح می شود.

«هرگز ترکم کن» رمان معروف کازنوایشی گورو نویسنده ژاپنی نیز با برگردان مهدی غبرایی منتشر شد. این اثر از سوی نشر افق به بازار آمد. با این حال ممکن است این کتاب برای خیلی از کتابخوان ها تازگی نداشته باشد چون سال پیش ترجمه دیگری از این رمان را نشر ققنوس منتشر کرده بود. این رمان تکان دهنده با طرح داستانی درباره انسان های شبیه سازی شده، بیان کننده حس شکنندگی انسان معاصر است. مجله تایم این رمان را که در سال ۲۰۰۵ منتشر شد و در فهرست نامزدهای جایزه های بوکر، آرتور سی کلارک و انجمن ملی منتقدان کتاب آمریکا جای داشت، به عنوان بهترین کتاب ادبیات جهان در دهه گذشته میلادی انتخاب کرد.

در سفر با ویلیام ترور

«سفر فلیشا» یکی دیگر از آثار ویلیام ترور نویسنده ایرلندی ساکن انگلستان است که طی دو سه سال اخیر به چهره ای آشنا برای خوانندگان فارسی زبان تبدیل شده است. «سفر فلیشا» داستانی است که بر زمینه های عمیق روانشناختی شکل گرفته و با این حال به عنوان یک رمان، بسیار تاثیر گذار و پرجاذبه است. فلیشا دختر یک خانواده فقیر ایرلندی در جستجوی پسری که دوستش دارد به انگلستان می رود، اما نه تنها پسر را پیدا نمی کند، بلکه با آدم های دیگری آشنا می شود که هر یک بار مشکلات زندگی شان را در رفتارهای عجیب و مرموزشان به نوعی بروز می دهند. این رمان جوایز معتبر وایت برد و ساندری اکسپرس را از آن خود کرده است. آتوم آگویان، فیلمساز معروف کانادایی - ارمنی با اقتباس از این رمان در سال ۱۹۹۹ فیلمی با همین نام ساخت.

جدیدترین اثر تونی موریسون «بانوی سیاه پوست» برنده جایزه نوبل نیز از دیگر آثاری است که به فاصله کمی از انتشار آن در جهان، در ایران نیز به بازار آمد. «یک بخشش» که داستان برده داری در نیمه قرن هفدهم است، از زاویه ای

درد انسان قرن بیست و یکم

بودیت هرمان هم پیمان «الیس» با ترجمه محمود حسینی زاد در نمایشگاه ۲۳ حضور دارد. او که این رمان را سال پیش منتشر کرده، آن را پنج داستان

کوتاه مربوط به هم می داند که یک شخصیت محوری دارند و او کسی نیست جز «الیس». هرمان، روزنامه نگار ۳۸ ساله آلمانی که از نویسندگان جوان قرن بیست و یکم است، مثل دیگر نویسندگان هم نسلش از ادبیات کلاسیک آلمانی که بر فلسفه، جغرافیا و سیاست متمرکز بود، عبور کرده و زندگی را وارد داستان کرده است. دردها، غم ها و شادی های انسان معاصر از ویژگی های این رمان است.

اما یکی از حاضران پر و پا قرص و احتمالا پرفردار نمایشگاه امسال کسی نیست جز دن براون. کتاب او «نماد گمشده» را که پس از «کد داوینچی» به بازار کتاب آمد، بلافاصله در ایران نیز در پشت و پتترین کتابفروشی ها دیدیم و به عادت هر اثر پرفروش دیگری، این اثر نیز با سه یا چهار ترجمه وارد بازار کتاب شد.

جدیدترین رمان ماریو بارگاس یوسا بانام «دختری از پرو» با ترجمه خجسته کیهان هم یکی از این کتاب هاست. این رمان کوتاه که در سال ۲۰۰۶ با عنوان «دختر بد» منتشر شد، داستان دختری پرویی است که در نوجوانی در کوبای فیدل کاسترو به یک چریک مبارز تبدیل می شود و هنوز یک دهه از این ماجراجویی ها نگذشته، در پاریس به عنوان همسر یک سیاستمدار فرانسوی دیده می شود.

یک بار دیگر دن آرام

«دن آرام» نیز در سالی که گذشت بانام «داستان های دن» منتشر شد. این اثر میخائیل شولوخوف که سال ها پیش توسط «م. به آذین» و «احمد شاملو» منتشر شده بود، این بار با ترجمه محمدعلی عمویی به بازار کتاب آمده است.

از سال بلو، برنده نوبل ادبیات نیز «و این حقیقت» رمانی کوتاه در ماه های اخیر وارد بازار شد. بسیاری از منتقدان این کتاب - که توسط نشر افراز به بازار آمده - را عصاره سال های نویسندگی او می دانند. بلو در این رمان که در سال ۱۹۹۷ منتشر شد، زندگی گروهی از انسان های هیجانی و آتشی مزاج را در شهر شیکاگو نقل می کند. از بلو که علاوه بر جایزه نوبل، سه بار نیز برنده جایزه پولیتزر شده، آثار متعددی در ایران چاپ شده است.

رو در رو با بانوی سالخورده

مروارید، ناشر رمان «ترور بیست خوب» اثر دوریس لسنینگ برنده جایزه نوبل ادبیات است. این رمان که از آثار برجسته بانوی سالخورده انگلیسی است، مثل دیگر آثار لسنینگ مضمونی سیاسی دارد و کشمکش ها و بازی سر نوشت را در یک گروه از شبه نظامیان چپگرا که در کوچه پس کوچه های لندن سرگرداند، بازمی گوید. لسنینگ در این اثر هم مثل همیشه زندگی انسان هایی را تحلیل می کند که به مسیری هراس آور کشانده شده اند.

دوستداران آثار گراهام گرین نیز می توانند در نمایشگاه امسال جستجوگر اثر دیگری از این نویسنده باشند. «سفر به دنیای خاله آگوستا» که نام اصلی آن «سفرهایی به همراه خاله ام» است، در ظاهر به شرح سفرهای خاله و خواهرزاده ای می پردازد، اما در

واقع بیانگر سفر مرد میانسالی است که از دنیایی امن به عمق دنیای پر آشوب جمعی از افراد شرور سفر می کند.

این کتاب هم پیش از این با یکی دو ترجمه دیگر منتشر شده بود، اما این بار نشر علم آن را روانه بازار کتاب کرده است.

«آوای گرسنگی» رمان جدید ژان ماری گوستاو لوکلزیو هم با ترجمه مهتاب صبوری از سوی نشر افراز به بازار آمد. لوکلزیو که سال پیش به عنوان برنده جایزه ادبی نوبل برگزیده شد، بلافاصله با هجوم مترجمان برای ترجمه آثارش روبه رو شد. داستان این رمان در پاریس ۱۹۳۰ می گذرد و زندگی دختر جوانی به نام اتل را روایت می کند که باید خود و خانواده اش را که به دلیل مسایل سیاسی روز از هم دور افتاده اند، نجات دهد.

آسترخوانی در ایران

پل آستر، نویسنده نیویورکی محبوب این سال ها هم در رأس خیلی از خبرهای حوزه کتاب جای داشت. انتشار کتابی از او به نام «ناپیدا» که قرار بود همزمان با انتشارش در جهان در ایران هم ترجمه و چاپ

شود، اگرچه با کمی تاخیر وارد بازار کتاب ایران شد، اما در نوع خود اولین حرکت در این راستا بود. خجسته کیهان مانند خیلی از آثار آستر، ترجمه این رمان را هم برعهده داشت. آستر به عنوان یک قصه گوی حرفه ای، در این اثر هم سه داستانی تودرتو را روایت کرده است؛ داستانی که باز یک پای آن نویسنده ای است که با ماجراهایی عجیب روبه رو می شود. از آستر - هر چند بیشتر کارهایش به فارسی ترجمه شده - اما اثر دیگری هم برای نخستین بار در سال ۸۸ منتشر شد. این اثر یعنی «مرد در تاریکی» هم به فاصله نه چندان زیادی از انتشار در جهان در ایران منتشر شد. وی در این اثر که شاید پس از «الیاتان» سیاسی ترین اثر او باشد، شماییلی از جورج بوش را آفریده و کابوس های مردی را بررسی می کند که چنین تجربیاتی دارد. البته او در این اثر هم همچنان به مقوله های مورد علاقه اش از جمله سینما و موسیقی پرداخته است.

اما دوستداران آثار فیلیپ راث نیز از این سرعت بی نصیب نماندند و شاهد انتشار یکی از جدیدترین آثار راث در ایران شدند. در این کتاب که انتشارات نیلوفر آن را منتشر کرده، این نویسنده آمریکایی که یکی از بازماندگان نسل رمان نویسان پس از جنگ این کشور است، دغدغه خودش را پی می گیرد و جریان های سال را که دو مین سال جنگ کره است، با زندگی سرباز جوانی روایت می کند که جانش را در پی اعزام به این نبرد از دست می دهد.

و البته «تیغ های جوجه تیغی» را هم نباید از قلم انداخت که برخلاف عنوان غلط اندازش، با نگاهی فلسفی که در پس داستانی از زندگی روزمره پنهان شده، آدم ها را می کاود. نویسنده کتاب «موریل باربری» فرانسوی با این اثر جوایز متعددی را از آن خود کرده است.

۱۶ اردیبهشت؛ سالمرگ استاد یگانه

فروزانفر؛ مرکز ثقل ادبیات نوین فارسی

به مولوی» را هم در همین غرفه دریابید. البته این کتاب اخیر را از غرفه انتشارات «کتاب پارسه» هم می توان خواست؛ تشخیص این که کدام چاپ را بیشتر می پسندید با خودتان. «سخن و سخنوران»، یکی از مهم ترین آثار استاد فروزانفر، دو چاپ معروف دارد که معروف ترش را انتشارات خوارزمی با آن جلد های زرد شهره خاص و عام منتشر کرده. ولی زوار هم چاپ دیگری از این کتاب را دارد. تالیف مهم دیگر فروزانفر، «شرح احوال و نقد و تحلیل آثار شیخ فریدالدین محمد عطار نیشابوری» است. این کتاب هم در غرفه زوار در اختیار شماست. غرفه فرهنگستان زبان و ادب فارسی هم فراموش نشود. در این غرفه «معانی و بیان» را با تنظیم استاد محمد دبیرسیاقی بر اساس تقریرات فروزانفر خواهید یافت. نشست پای درس و بحث فروزانفر درباره معانی و بیان، برای اهلس دلنشین ترین چیزی است که می توان تصور کرد.

تصحیح فروزانفر از دیوان عطار هم البته مشهور است. برای خریدش به غرفه انتشارات میلاد سر بزنید. اما تصحیح «رساله قشیریه»، دیگر اثر فروزانفر را از موسساتی چون دنیای کتاب و زوار می توان گرفت. فایده چاپ زوار از این اثر، این است که شرح حالی از استاد فروزانفر و مآخذ ابیات عربی را نیز به قلم احمد مهدوی دامغانی به پیوست دارد و کل متن هم یک بار توسط ایرج بهرامی ویراسته شده است.

یک کتاب خوب و مختصر و مفید درباره فروزانفر، دو سال پیش منتشر شد: «زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی زنده یاد استاد بدیع الزمان فروزانفر»؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی. یک اثر بسیار جالب نیز دو سال پیش منتشر شد: «تقریرات استاد بدیع الزمان فروزانفر در شعبه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران (۱۳۲۰ تا ۱۳۲۲ شمسی)» درباره تاریخ ادبیات ایران؛ تندنویسی و مقدمه و حواشی و فهراس از محمد دبیرسیاقی. این تاریخ ادبیات ارتباط چندانی به دیگر تاریخ ادبیات های معروف، چون برتلس و یان ریپکا و ادوارد براون و امثال آن ندارد؛ خود استاد برایتان تاریخ ادبیات را با پیوندهای هوشمندانه ای که بین ادبیات فارسی و علوم اسلامی، چون تفسیر و کلام و فلسفه تشخیص می دهد، بازگو می کند. این کتاب را انتشارات خجسته منتشر کرده است.

معنوی و دیوان کبیر را با تصحیح فروزانفر از همین غرفه بخواهید. فراموش نکنیم که شمار بسیاری دیوان شمس و مثنوی در جای جای نمایشگاه هست که «به اهتمام» آقایی و «بر اساس» نسخه تصحیحی فروزانفر یا نیکلسون ارائه شده. بهتر است این «به اهتمام» ها را چندان باور نکنیم؛ مگر آنجا که با یکی از نام هایی که در بالا به عنوان شاگردان خوش اقبال فروزانفر و بهار و عباس اقبال ذکر شد، برخورد کنیم. اما غرفه دیگری که دست خالی از آن باز نخواهید گشت، غرفه انتشارات «زوار» است که در سال های گذشته شماری از بهترین آثار تحقیقی استادان زبان و ادبیات فارسی صد سال گذشته را تجدید چاپ کرده است. از زوار می توانید «نقد» و شرح قصاید خاقانی بر اساس تقریرات استاد بدیع الزمان فروزانفر/ اثر محمد استعلامی» را بخواهید. مطمئن باشید پشیمان نخواهید شد. به رغم وجود «فرهنگ اصطلاحات خاقانی» استاد ضیاءالدین سجادی و «گزارش دشواری های دیوان خاقانی» دکتر میرجلال الدین کزازی، هنوز هم راهگشای بسیاری از مشکلات خاقانی دوستان است. رساله دکترای فروزانفر، «رساله در تحقیق احوال و زندگانی مولانا جلال الدین محمد مشهور

لغت نامه تنظیم شده به روش های نوین را دهخدا به دست داده است. یک سوی شخصیت علمی فروزانفر، به شدت متأثر از این بزرگان و روش های نوین تحقیقاتی آنهاست.

ولی در سوی دیگر، نام های دیگری به چشم می خورند که تأثیری دست کم به همین اندازه اساسی و سرنوشت ساز در شکل گیری شخصیت علمی فروزانفر داشته اند. نام هایی چون شمس العلما گرکانی، دو ادیب (ادیب نیشابوری در مدرسه نواب مشهد و ادیب پیشاوری در مدرسه سپهسالار تهران)، حاج میرزا حسین سبزواری، حاج شیخ مرتضی آشتیانی، حاج شیخ مهدی خالصی، میرزا طاهر تنکابنی، علامه آقا حسین نجم آبادی و آقا مهدی آشتیانی. او از این استادان علوم قدیمه را فرا گرفت؛ علمی چون فقه و اصول، ادبیات عرب تحریر اقلیدس و قسمت الهیات کتاب اسفار صدر المتالیهین ملاصدرا، شرح چغمینی (یعنی شرح کتاب «الملخص فی الهیئه» اثر محمود بن محمد عمر چغمینی که از مشهورترین کتاب ها در علم هیئت و نجوم قدیم است. اشارات و شفا و کلیات قانون ابن سینا. نگاهی کوتاه به این فهرست دایره اطلاع و دانش فروزانفر را بهتر مشخص می کند. چه چیزی از علوم قدیم بود که او نمی دانست؟ یا دست کم بخشی مهم از آن را نمی دانست؟

پس فروزانفر دو بال عمده داشت. اگر چه دانش او عموماً در علوم قدیم، ادبیات کهن فارسی و عربی و نجوم و هیئت، نیز عرفان و فلسفه اسلامی بود، روش و متد برخورد او با این متون در تحقیقات و پژوهش هایش، نوآیین بود. یکی از بهترین نمونه های این روش تحقیق، در رساله ای نمودار است که درباره قدیم ترین اسناد از زندگی خیام نوشته است. رساله دیگر او درباره حیات مولوی بلخی هم آنقدر جذاب و به لحاظ اسلوب، آنقدر محکم و نو بود که مدرک دکترای دانشگاه تهران را برایش به ارمان آورد؛ آن هم با تأیید بزرگانی چون علی اکبر دهخدا و سید نصرالله تقوی. فروزانفر همواره این دو بال را قدر نهاد و زندگی علمی خود را صرف تحقیق های نوآیین در عرفان و ادب ایران کرد.

فروزانفر در نمایشگاه کتاب

اگر در پی مهم ترین آثار فروزانفر هستید، حتماً سری به غرفه انتشارات امیرکبیر بزنید و مثنوی

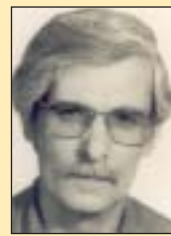
ادبیات امروز ایران، فارغ از جریانات غیر معمولی که در همه جای دنیای غرب از جریان اصلی ادبیات اند، زاینده یک قرن گذشته است. روش علمی تحقیق و پژوهش در ادبیات ایران بیش از همه با علامه محمد قزوینی و علی اکبر دهخدا آغاز شد که هر دو، بخش مهمی از حیات علمی خود را در خارج از ایران گذراندند. علامه قزوینی که از فرط دقت علمی بسیار کم کار و گزیده کار بود، در خلال سال های طولانی اقامتش در اروپا (۲۰ سال) با روش تحقیق اروپاییان آشنا شد و سپس این روش را به بسیاری از شاگردانش در ایران منتقل کرد. دهخدا نیز که تنها سه سال کوچک تر از قزوینی بود، اگر چه بر خلاف قزوینی تنها سه سال در اروپا اقامت داشت، و اگر چه باز بر خلاف قزوینی که از لندن تا پاریس و برلین را زیر پا گذاشته بود، تنها در استانبول و عمدتاً در وین اقامت داشت، ولی به خوبی روش تحقیق اروپاییان را فرا گرفته بود. همین دهخدا یکی از سه استادی است که رساله دکترای بدیع الزمان فروزانفر را تأیید کرد و فروزانفر را به رتبه استادی دانشگاه تهران رساند.

کمی پیش از فروزانفر؛ نگاهی اجمالی

فروزانفر متولد ۱۲۷۶ شمسی است. جادار برای آن که دوران مهم پیش از ظهور فروزانفر را کمی بهتر بشناسیم و درکی گسترده تر از آن داشته باشیم، سه مستشرق بزرگ اروپایی، رینولد نیکلسون، لویی ماسینیون و ادوارد براون را به یاد آوریم. براون متولد ۱۲۴۱ شمسی، نیکلسون متولد ۱۲۴۷ شمسی و ماسینیون متولد ۱۲۶۲ شمسی است. علامه قزوینی متولد ۱۲۵۶ شمسی و دهخدا نیز متولد ۱۲۵۹ شمسی بوده اند. اگر این تاریخ ها را کنار هم بگذاریم، دوران درخشان تحقیقات ادبی درباره ادبیات فارسی را بهتر در خواهیم یافت. از ۱۲۴۱ تا ۱۲۶۲، یعنی تنها طی بیست سال، پنج تن از مهم ترین پژوهشگران فرهنگ و ادب ایران متولد شده اند. بسیاری دیگر نیز زاده همین دوره اند؛ بزرگانی چون یان ریپکا و برتلس. نخستین تصحیح انتقادی و مهم مثنوی مولوی را نیکلسون، نخستین تاریخ ادبیات فارسی نظام مند را براون، نخستین تحقیقات علمی درباره حلاج را ماسینیون، نخستین تصحیح های مهم از متون مثنوی تاریخ و ادب ایران (چون مرزبان نامه، تاریخ جهانگشا، المعجم فی معاییر اشعار العجم و چهار مقاله نظامی عروضی) را محمد قزوینی و نخستین

۱۷ اردیبهشت

کوچ اوستا و نمایشگاه کتاب

مهرداد اوستا را دست اندر کاران شعر پس از انقلاب به خوبی می شناسند. او در حالی که هنوز از نیمه نخست سومین دهه زندگی اش چیزی نگذشته بود، در بیست و چند سالگی، استاد ادبیات دانشگاه تهران شد و در بیست و دو سالگی، تصحیح دیوان سلمان ساوجی، شاعر بزرگ قرن هشت را در دست داشت. برخی از شاعران انقلاب، از او به عنوان پدر شعر انقلاب یاد می کنند. اوستا متولد ۱۳۸۰ خورشیدی، در بروجرد بود و ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۰ در تهران درگذشت. وی آثار زیادی شامل شعر و پژوهش ادبی از خود به یادگار گذاشته است. شهرت او در شعر تا آنجاست که بعضی بعد از ملک الشعرای بهار، دومین قصیده سرای بزرگ معاصرش می دانند. شعر معروف «وفا نکردی و کردم، خطا ندیدی و دیدم / شکستی و نشکستم، بریدی و نبریدم» را همه ما شنیده ایم

تصحیح این کتاب را در ۲۲ سالگی به عهده گرفت که نشانه هوش و آگاهی بالای او در همان جوانی است. سلمان یکی از شاعرانی بود که در کنار خاقانی، خواجوی کرمانی و سعدی، بیشترین تأثیر را بر شعر حافظ به جا گذاشت. کتاب دیگر، «رسائل خیام، شامل نوروزنامه و رساله وجود» به اهتمام اوستاست.

۴. سری به غرفه سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم بزنید و سراغ تولیدات مکتوب اداره های کل استان ها را بگیرید. کتاب «یادمان نخستین کنگره بزرگداشت استاد اوستا/ گردآوری و تنظیم اکرم زین العبادی؛ ویراستار علی حسن زاده؛ با همکاری علی اشرف شریعتمداری» از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان منتشر شده است و حاوی اطلاعات مفیدی درباره اوستاست. این کتاب در کنار «افسوس بی سخن: یادنامه استاد اوستا» که سوره مهر به چاپ رسانده، شناخت نامه خوبی از شاعر ما به دست خواهند داد.

۵. تکا. شرکت توسعه کتاب ایران که در چند سال گذشته بیش از دو بیست عنوان از تولیدات شعر و داستان کشور را در کیفیتی مناسب منتشر کرده است، مقصد بعدی شماست. در غرفه تکا کتاب «آن صبح پرنیانی» را می یابید که گزیده ای سنجیده و مناسب از بهترین شعرهای اوستا را در خود جای داده است.

و بسیار کم اند از ما که شاعرش را بشناسند؛ مهرداد اوستا. برای رسیدن به کتاب های او در نمایشگاه کتاب، این غرفه ها را از یاد نبرید: ۱. کتاب نیستان. در غرفه این ناشر، گزیده مشهوری از شعرهای اوستا را خواهید یافت.

۲. سوره مهر. غرفه این ناشر، مهم ترین منبع آثار اوستاست؛ چون خود اوستا از نخستین یاران حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی پس از انقلاب بود. «مهر و آتش: رویارویی اسطوره های آیین مهر و مزدیسنا در شاهنامه»، «از امروز تا هرگز: مجموعه شعر»، «درد سخن گفتن: گزیده غزل»، «از کاروان رفته»، «افسوس بی سخن: یادنامه استاد اوستا/ زیر نظر هادی سعیدی کیاسری»، «امام، حماسه ای دیگر»، و «روش تحقیق در منطق زیبایی و انسان شناسی/ به کوشش بهروز ایمانی» کتاب های در دسترس اوستا در غرفه سوره مهرند. آخرین کتاب این فهرست، همین کتاب اخیر است که سال گذشته منتشر شد. «اپالیزیان» دیگر اثر اوستاست که این ناشر منتشر کرده است.

۳. زوار. یکی از مهم ترین آثار اوستا را در غرفه انتشارات زوار خواهید دید: «کلیات قصائد، غزلیات، قطعات، رباعیات، ترجیعات، ترکیبات و مثنویات خواجه جمال الدین سلمان ساوجی/ شرح حال و تحقیق از رشید یاسمی؛ با مقدمه و تصحیح مهرداد اوستا. اوستا

کنج «هویزه» روی زمین است

کربلای هویزه و اشک «تیمور ترنج»

مریم اسدی جعفری: شعر دفاع مقدس، با فاصله کمی از آغاز جنگ تحمیلی، با گرفت و با کنگره های شعر دفاع مقدس، شکوفا شد. سرایش شعر درباره مجاهدت ها در این نبرد نامتقارن، از محوری ترین مضامین به کار رفته در آثار شاعران این حوزه هستند. با توجه به برگزاری جشنواره های تخصصی شعر با محوریت حماسه هویزه مانند: هفتمین دوره از همایش سوختگان وصل، اهمیت آزادسازی هویزه از دیدگاه شاعران آشکار می شود. اما به عقیده حسین اسرافیلی، شاعر انقلاب و دفاع مقدس، پرداختن به جزئیات جنگ تحمیلی مانند: حماسه هویزه، در حیطه مسوولیت شعر دفاع مقدس نیست. البته ممکن است در یک مقطع خاص، مجموعه شعر مستقلی درباره یکی از موضوعات فرعی جنگ منتشر شود. وی در این باره می افزاید: «کلیات شعر دفاع مقدس، به حفظ ارزش هایی مانند مقاومت و پایداری در همه شهرهای جنگ زده ایران پرداخته و همان طور که رزمندگان، از مرزهای جغرافیایی و عقیدتی خود دفاع کرده اند، شاعران نیز از این خصایص، با دید کلی دفاع می کنند. مگر این که یک فعالیت پژوهشی در حوزه اشعار مرتبط با هویزه، مجنون، خرمشهر یا کردستان صورت گیرد.»

این شاعر پیشکسوت، به ابیاتی از اشعار خود که درباره حماسه هویزه سروده اشاره می کند و می گوید: «شاعران، با توجه به احساسات خود به سرایش می پردازند، اما شاعران بومی یک منطقه مانند هویزه یا آبادان که جنایات صدام را از نزدیک لمس کرده اند، به شعر سرایی درباره مظلومیت زادگاه خود توجه بیشتری نشان می دهند.» اسرافیلی، از سفر خود به یکی از کنگره های شعر دفاع مقدس در جنوب ایران یاد و تاکید می کند: «روزی همراه زنده یاد تیمور ترنج، در خرابه های خرمشهر، مشغول پیاده روی بودیم که ناگهان او در کنار یکی از خانه های مخروبه نشست و گریه کرد. آن جا منزل سابق زنده یاد ترنج بود.» خالق کتاب «شرح شرحه آتش»، تاکید می کند که وظیفه شاعر، این نیست که درباره اتفاقات، اثر خلق کند. بلکه شعریک امر حسی است. البته نباید فراموش کرد که شهرهایی مثل خرمشهر و هویزه، پس از عقب نشینی نیروهای بعثی عراق، با خاک یکسان شده بودند و به همین سبب، یادمان هایی برای حفظ این واقعه در این مناطق، بنا کرده اند.

حسین اسرافیلی، فداکاری های شهید علم الهدی در هویزه را به یاد می آورد و می گوید که این حماسه آفرینی ها در همه مناطق جنگی رخ داده اند و این فداکاری ها، به دست تمام رزمندگان و سرداران شهید صورت گرفته اند. پرویز بیگی حبیب آبادی، شاعر دفاع مقدس با تایید سخنان اسرافیلی، جغرافیای دفاع مقدس را به عنوان یکی از شاخصه های مدنظر شاعران معرفی و اضافه می کند: «هویزه، خرمشهر، آبادان، گیلانغرب و دیگر مناطق جنگی، جزء جدایی ناپذیر شعر دفاع مقدسند.» وی با اشاره به واقعه عاشورا، ادامه می دهد: «آنچه از کربلا، شهادت امام حسین (ع) و یارانش برای ما به یادگار مانده، با آنچه که در جبهه ها رخ داده، تطبیق داده می شوند. «کربلای هویزه»، عبارتی است که به نوعی، با مطابقت معنایی، جغرافیایی، حماسی و معنوی روبه رو شده و القاکننده این معناست که آنچه در کربلا رخ داده، در دوران دفاع مقدس، تداوم یافته است.» مدیرمسئول انتشارات فصل پنجم، شعر دفاع مقدس را شاعر همه زمان ها و مکان ها می داند و معتقد است: «شاعران دفاع مقدس، از آرمان ها، هويت، گذشته، حال و آینده دفاع خود می کنند. به همین دلیل وقتی در اشعار خود به شهید حسین علم الهدی یا شهید محمدابراهیم همت اشاره می کنیم، در واقع در حال دفاع از رشادت ها و فداکاری های همه شهیدان هستیم.»

روی زمین پهن است. تمام آدم ها خودشان هستند. حتی اگر از زندگی روزمره شان صحبت کنند، شما را صاحب خاطره جنگی کرده اند.»

وی که به دلیل وجود ضعف های تکنیکی با داستان نویسی سفارشی درباره جنگ مخالف است و برخی زندگی نامه های داستانی را سبب نازل شدن ادبیات داستانی دفاع مقدس می داند، تدوین خاطرات ناصر ربیعه (فرمانده سپاه سوسنگرد در زمان سقوط هویزه)، عبدالرسول جاسم پور (از پاسداران سوسنگرد) و علی بالشی (عضو شورای فرماندهی سپاه) را در ارتباط با حماسه و آزادسازی هویزه در دست انتشار دارد.

از سوی دیگر، داستان نویسی مانند شهرام شفیعی، برای خلق اثر داستانی اش دو سرمایه حقیقی و عاطفی را تلفیق کرده و دستمایه کار خود قرار می دهد تا دیده ها و شنیده های پس از اشغال و تخریب هویزه که سال ها بعد شکل خاطره به خود گرفته، بیامیزد و اثری داستانی ارائه دهد.

وی با بررسی آثار مکتوب و دریافتن ضعف در جوه داستانی و دراماتیک، «هویزه سر خط» را به عنوان اولین داستان معمای یا پلیسی دفاع مقدس به چاپ می رساند که چندان هم از انتشار آن به خاطر طراحی نامناسب جلدش خرسند نیست.

به اعتقاد این داستان نویس، تعداد افرادی که اهمیت شان در جنگ زیاد است و می توان درباره آنها کار کرد، بیش از کسانی است که ما می شناسیم و نامشان را ثبت کرده ایم و شاید بسیاری از آنها نیز از دست رفته باشند.

تهیه، تدوین و انتشار آثاری از حماسه و آزادسازی هویزه و خرمشهرها و خاطرات سهام خیم و علم الهدی ها، بهانه ای است برای این که به یاد آوریم چه رخ داد و چه گذشت. آنها چه کردند و حاصل کارشان چه شد و اکنون در چه روزگاری به سر می بریم.

وی، شگفتی و حماسه سهام خیم را به تصویر می کشد. یاحسینی، او را پرتوس فداکار این شهر نام می نهد. دختری ۱۲ ساله ای که ۹ آبان ۱۳۵۹ پس از پرتاب سنگ به سوی نیروهای ارتش متجاوز صدام، هدف گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید.

«با وجود این حوادث و نقش آفرینی افرادی اینچنین، شهر هویزه دیگر نیازی به حفاری برای یافتن آثار تاریخی ندارد. فقط کافی است ضبط را روشن و مصاحبه را آغاز کنید. فرق نمی کند با چه کسی. همین که آن فرد، در آشپزخانه، خط مقدم و یا سمت فرماندهی جنگ بوده باشد، خاطراتش بالقوه یک کتاب را می سازد، به شرطی که بتوان از این افراد اطلاعات گرفت.»

یاحسینی با بیان این مطالب گفت: «در هویزه کنج

هویزه از توابع شهرستان دشت آزادگان در نوار غربی استان خوزستان و هم مرز با کشور عراق است. نام این منطقه با دو واقعه تاریخی؛ شهادت سهام خیم و حسین علم الهدی پیوند خورده است. هنوز چند ماهی از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران نگذشته بود که ۱۶ دی ماه سال ۱۳۵۹، در عملیات نصر، علم الهدی و جمعی از دانشجویان پیرو خط امام (ره) در محاصره ارتش بعث عراق گرفتار شدند و حماسه هویزه را آفریدند و به شهادت رسیدند. پس از شهادت آنها، شهر هویزه به مدت یک سال و نیم به اشغال نیروهای متجاوز عراق در آمد.

در جریان عملیات بزرگ بیت المقدس، رزمندگان با نزدیک شدن به مرزهای بین المللی و استقرار در ۱۷ کیلومتری نوار مرزی، موفق شدند در روز ۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۱، شهر هویزه را که با خاک یکسان شده بود، از اشغال ارتش متجاوز عراق خارج کنند.

خلق حماسه هایی اینچنین و شهادت علم الهدی و سهام خیم ها، خاطره نویسان و داستان نویسان را به تکاپو واداشت که تا زمان نگذشته و هنوز دیر نشده، یاد آنها را که رفته اند زنده کنند و خاطرات آنها را که مانده اند به ثبت برسانند.

مثلا قاسم یاحسینی، خاطره نویس ساکن بوشهر و آشنا و با حال و هوای اهالی آن مناطق توانست قانون کتاب های وصفی و انشایی را که از بیرون به درون حوادث هویزه نگریسته بودند، نقض کند و پای صحبت و خاطرات هویزه ای ها بنشیند. وی در مجموعه آثارش درباره هویزه، نخستین بار سراغ سرهنگ یونس شریفی، از نزدیکان شهید حسین علم الهدی رفت و در کتاب «گزارش به خاک هویزه»، خاطرات و ناگفته های یونس شریفی از ۶ ماه اول جنگ و همراهی با علم الهدی را به ثبت رساند.

این خاطره نویس در اثری دیگر با عنوان «سهام خیم، دختری از هویزه»، در گفت و گو با خانواده

بهانه های کاغذی جست و جوی خاطرات

اینجا از بوی باروت و خون خبری نیست. خاکریزهای واژگون دیده نمی شوند و سنگرها شکلی دیگر دارند. اینجا از کیسه های شن و خاک خبری نیست. دیوارهای چوبی نگرند و سرخ و خاکی جبهه را رنگارنگ ها در بر گرفته اند.

اینجا همه با هم جمعند؛ تانک و مین و آرپیجی، خاک و خون و گلوله، گریه و شیون و خنده در برگ برگ کتاب ها گرد آمده اند و کلمه کلمه، جمله جمله، سطر به سطر، صفحه به صفحه از خرمشهر تا هویزه، از اروند تا قلاویزان، از همت تا باکری و شیرودی ها می گویند. اما هنوز هستند کسانی که برای مانایی یاد روزگاران گذشته در تلاشند.

بیست و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران با حضور ناشران داخلی و خارجی گشوده شد. نشر شاهد، سوره مهر، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و ناشران خصوصی مانند مجنون، فصل پنجم و نیلوفران گرد آمده اند تا آنچه را که از جنگ تحمیلی باقی مانده، انتقال دهند.

فرقی نمی کند از کدام شهر آمده اند. خاطره خوانند یا در جست و جوی قصه و رمان. از «دا»، «بابا نظر» و «شنام» تا «خطر نج با ماشین قیامت»، «سفر به گرای ۲۷۰ درجه» و «عقاب های تپه ۶۰» همه موجودند. مخاطبان شان یامی داند چه می خواهند یا کتاب ها را ورق می زنند، گزینش می کنند و به سبدهای خرید خود می افزایند. شهریور سال جاری، سی سال از آغاز جنگ تحمیلی می گذرد و هنوز تا تب و تاب آن روزها نیتاده و همچنان اهالی جبهه های دفاع مقدس پیشگامند. مانند، سردار سرلشکر یحیی رحیم صفوی، مشاور عالی فرمانده کل قوا که در نخستین ساعات آغاز به کار نمایشگاه کتاب از نشر ویژه در بخش ناشران بین المللی دیدن و با گشتی در دیگر غرفه ها حال و هوای هنوز فراموش نشده جنگ را برای دیگر مشتاقان کتاب تداعی کرد.

سجاد صاحبان زند

نهضت تنباکو یکی از نقاط عطف تاریخ معاصر ایران است و چنانچه بسیاری بر آن پای فشرده اند، اگر چنین رویدادی به وقوع نمی پیوست، جنبش مشروطه هرگز روی نمی داد. با این همه آنچنان که باید، جوانب مختلف نهضت تنباکو بررسی نشده است. به مناسبت سالگرد این نهضت، گفت و گویی با سید مصطفی تقوی، کارشناس تاریخ و یکی از اعضای موسسه تحقیقات تاریخ معاصر انجام داده ایم. در این گفت و گو همچنین به دلیل سالگرد درگذشت مرحوم نائینی، در مورد این شخصیت سیاسی - علمی نیز سخن به میان آمده است. مرحوم آیت الله نائینی یکی از بزرگان جنبش مشروطه بود که چنانچه گفته شد، بر پایه نهضت تنباکو شکل گرفت. تقوی معتقد است که در همه این موارد، ما چنان که باید به تولید کتاب، اندیشه و تحلیل نپرداخته ایم و در این حوزه جای کار بسیار است.

گفت و گو با سید مصطفی تقوی، درباره نهضت تنباکو و مرحوم آیت الله نائینی

انقلاب اسلامی، افق گسترده‌ای برای پژوهشگران

ایشان نوشتند و یکی دو کتاب دیگر، ما تقریباً چیزی در مورد ایشان نداریم. البته در آثاری پراکنده، به ایشان پرداخته شده، ولی به طور کلی آنچنان که باید به شخصیت ایشان نپرداخته ایم. در سال ۱۳۷۹ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی اصفهان، همایشی را با محور شخصیت ایشان برگزار کرد که مجموعه مقالات آن تحت عنوان «تیبان اندیشه» منتشر شد. این کتاب قابل مراجعه است و گوشه‌هایی از اندیشه ایشان در آن بررسی شده است. دکتر احمد بهشتی هم کتابی با عنوان «اندیشه‌های سیاسی نائینی» نوشته که انتشارات بوستان کتاب قم آن را در سال ۱۳۸۲ منتشر کرده است.

یعنی شخصیت علمی ایشان جدا از جنبش مشروطه جای کار بیشتری دارد...

بله، مسایلی که ایشان تحت عنوان «دین و دموکراسی»، «دین و دولت»، «دولت و مردم» و «نقش مردم در نظام سیاسی» آن هم در آن دوران مطرح کرده، جای تحلیل و توجه فراوان دارد.

این نکته احتمالاً در مورد میرزا حسن شیرازی به عنوان نیروی محرک نهضت تنباکو هم وجود دارد. درست است؟

آیت الله میرزا حسن شیرازی پیش از مرحوم نائینی مرجع شیعه بوده است که در مورد اندیشه‌های سیاسی ایشان هم بسیار بسیار اندک کار شده است. اصولاً کار روی اندیشه سیاسی شیعه، پس از انقلاب اسلامی جدی شد و مورد توجه قرار گرفت. کتاب‌هایی که ما در مورد جنبش مشروطه داریم، اغلب کتاب‌هایی قدیمی هستند که از جمله آنها می‌توان به «دخانیه» شیخ حسن کربلایی اشاره کرد که به همت رسول جعفریان منتشر شد. در کتاب‌های «قرارداد تحریم تنباکو» نوشته آقا محمد زنجانی و «رساله دخانیه» نوشته محمدعلی هیدجی (به همت دکتر علی اکبر ولایتی) به شرح و توصیف حوادث پرداخته شده که مواد تحلیل را فراهم می‌کنند. کتاب «قرارداد رژمی» و «تحریم تنباکو؛ اولین مقاومت منفی در ایران» تألیف ابراهیم تیموری یا «جام تنباکو» نوشته یعقوب آژند، «سده تحریم تنباکو» تألیف موسی نجفی و رسول جعفریان (مجموعه مقالات)، اما هنوز خلأ‌های فراوانی در عرصه پژوهش در مورد مرحوم شیرازی و نهضت تنباکو وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد.

برخی پژوهشگران تاریخ معاصر، از آثار نویسنده‌هایی چون احمد کسروی بهره می‌گیرند. کتاب‌هایی که نویسندگانی چون کسروی کار کرده‌اند تا چه اندازه می‌تواند مورد استناد و استفاده پژوهشگران معاصر باشد؟

تاریخ‌نگارانی مثل کسروی که باید آنها را در دسته سکولارها قرار داد، کاستی‌هایی در اندیشه‌هایشان دارند؛ چرا که تحولات سیاسی در ایران همواره مبتنی بر مذهب و مسایل مذهبی بوده است. کتاب‌های او و دیگر مورخان آن دوره، می‌تواند مورد استفاده ما باشد اما باید متوجه دیدگاه‌های او باشیم. پژوهشگر باید آن تحلیل‌هایی را که مبتنی بر سکولاریسم نوشته شده و تشخیص دهد و در کار خود دخالت ندهد. اما به هر حال، نزدیکی فردی مثل کسروی به آن رویدادهای تاریخی سبب شده تا او بسیاری از مسایل تاریخی را از زاویه دید خودش بگوید و شرح دهد.

نظر شما تا چه اندازه حق مطلب درباره شخصیت‌هایی مثل ایشان ادا شده است؟

مرحوم نائینی از آنجایی که از شخصیت‌های مذهبی و علمای دینی تراز اول زمان خود بود، دارای اهمیتی ویژه در تاریخ معاصر ایران است، چرا که علماً بیشترین نقش را در تحولاتی چون جنبش مشروطه داشته‌اند. از همین رو بررسی شخصیت‌هایی مانند ایشان، دارای اهمیت بسیار زیادی است و نگاهی موشکافانه به زندگی ایشان حتماً ناگفته‌های زیادی را پیش روی ما خواهد گذاشت. همچنان که گفتم، نقش شخصیت‌هایی مثل ایشان، کمتر مورد توجه و تحلیل قرار گرفته است، چرا که به طور کلی، تاریخ‌نگاران غربگرا، کمتر به نقش علماً توجه داشته‌اند. علمایی چون مرحوم نائینی، نقشی بی‌بدیل در جنبش مشروطه داشته‌اند؛ چرا که جنبش و بسیج مردمی بدون حضور آنها به هیچ وجه امکان نداشت. روشنفکران سکولار چنین وانمود می‌کنند که غربگرایان نهضتی را ایجاد کردند و علماً پیرو آن بودند و پشت سر آنها وارد نهضت شدند. با چنین رویکردی، نقش مرحوم نائینی حتماً ناگفته‌های بسیاری دارد. اما بررسی شخصیت مرحوم نائینی را نمی‌توان به تاثیرات او در جنبش مشروطه محدود کرد. او به عنوان یک متفکر و اندیشه‌ورز نیز نقشی مهم و غیر قابل انکار دارد. او اولین منشور مشروطیت را به صورت مدون به رشته تحریر درآورده است. کار بزرگ او «تنبیه الامه و تنزیه المله» مخزنی است از اندیشه‌های سیاسی که در آن مقطع تاریخی نوشته شد. بررسی اندیشه‌های سیاسی او، هنوز جای سخن بسیار دارد. اگرچه همین امروز نیز برخی می‌کوشند تا جانبدارانه سراغ این اندیشمندان برونند، اما فارغ از این نگاه‌های ایدئولوژیک و جانبدارانه، بررسی دقیق آثار و اندیشه‌های مرحوم نائینی، برای امروز ما یکی از ضروریات به حساب می‌آید. اگر ما می‌خواهیم شناخت درستی از جنبش مشروطه داشته باشیم، باید متفکرانی چون نائینی را بیشتر بشناسیم. شناخت شخصیت‌های عالمی مانند او، برای امروز ما نیز بسیار کارآمد خواهد بود. به جز شرحی که مرحوم طالقانی در سال ۱۳۳۴ بر کتاب «تنبیه الامه و تنزیه المله»

اکنون کتاب‌هایی که به نهضت تنباکو می‌پردازند، جدا از اینکه بخواهیم اندیشه بازکاوانه‌شان را کنار بگذاریم، آیا حق مطلب را ادا کرده‌اند؟

منابع و کتب گوناگونی در این زمینه نوشته شده که وجوه مختلف تاریخ‌نگارانه ماجرا را پیش روی ما می‌گذارند اما به گمان من این پدیده هنوز جای کار فراوانی دارد.

به نظر شما هنوز می‌توان به یافتن اسنادی امیدوار بود که وجوهی دیگر از ماجرا را پیش روی ما بگذارند؟ یا آنکه ما باید با نگاهی تحلیلی به همان اسناد گذشته بنگریم؟

بخش عمده‌ای از آنچه ما باید از مشروطه و وقایع مربوط به آن بدانیم، در قالب سند‌های موجود به دست ما رسیده است. البته همواره احتمال آنکه سند یا منبعی اطلاعاتی از نهانخانه بایگانی شخصی فردی کسب شود وجود دارد که زوایای دیگری از این رویدادها را در اختیار ما بگذارد. حتی این احتمال وجود دارد که سند‌هایی در وازرتخانه و نهادهای دولتی باشد که در ظاهر ارتباط کمی با این ماجرا داشته باشند، اما در نهایت در این مورد نیز اطلاع رسان باشند. اما ما با همین مقدار داده‌های سندی و مکتوبی که می‌توانیم، امکان بررسی دقیق و موشکافانه آن را داشته‌ایم و داریم. با این همه آنچه اهمیت دارد این است که در مقطع مشروطیت و تنباکو، بخشی از تاریخ به هر حال کمتر مورد توجه قرار گرفته است، چرا که طیفی از مردم که شکل دهنده این وقایع بوده‌اند، در میان تاریخ‌نگاران نماینده‌ای نداشته‌اند تا اتفاقات آنها را به درستی ثبت کنند. نویسنده‌هایی که این حوادث را ثبت کرده‌اند، اغلب تحصیلکرده‌گان فرنگ بودند و از منظر غربی به آن نگرسته‌اند. آنها می‌کوشیدند تا منورالفکرهای غربگرا را که دارای کمترین پایگاه اجتماعی بودند، همه کاره ماجرا معرفی کنند. این بود که تاریخ‌نگاری در آن دوره با گرایش ایدئولوژیک و خاص شکل گرفت. به همین دلیل است که ما نیاز داریم به همان منابع قدیمی با نگاهی علمی و غیرجانبدارانه، تحلیلی نو ارائه بنویسیم.

یکی از شخصیت‌های مطرح، مهم و تاثیرگذار جنبش مشروطه، مرحوم آیت الله نائینی است. به

نهضت تنباکو در کنار جنبش مشروطه، از نقاط عطف تاریخ معاصر ما هستند. به نظر شما کتاب‌هایی که در این مورد منتشر شده‌اند، تا چه اندازه کافی هستند و آیا ما در حد و اندازه‌های این وقایع تاریخی، به آنها توجه داشته‌ایم؟

ما به دلیل تحولاتی که در عرصه تاریخ‌نگاری معاصر داشته‌ایم، اصولاً به نوعی واکاوی بنیادین در این عرصه نیازمندیم. تاریخ‌نگاری معاصر ایران در طول صد و پنجاه سال اخیر سه دوره را پشت سر گذاشته است. در مرحله اول که تا سال‌های پیش از مشروطه ادامه داشت، تاریخ‌نگاری وابستگی جدایی‌ناپذیری با دربار و درباریان داشت. تاریخ در این دوره با توجه به نظر حاکمیت نوشته می‌شد. این شیوه تاریخ‌نگاری نگاهی خاص به حوادث داشت. پس از جنبش مشروطه، تحولی در تاریخ‌نگاری صورت گرفت. در این دوره، علاوه بر آنکه تاریخ‌نگاری حوزه و عرصه عمومی را دربرگرفت، تعداد قلم به دستانی که در این حوزه کار می‌کردند، افزایش یافت. یعنی کسانی که در عرصه تاریخ‌نگاری کار می‌کردند، از عرصه حکومت و حاکمیت فراتر رفتند و دیگر طبقات جامعه هم به شرح و ثبت حوادث پرداختند. مرحله دوم یکی از مراحل حساس و مهم تاریخ‌نگاری ماست. در این مرحله تاریخ‌نگاری ما از آن مرحله سنتی و درباری فاصله گرفت. در این مرحله تاریخی، عمدتاً قلم در دستان روشنفکران غربگرا به گردش درآمد. روشنفکران غربگرا، در دوره پهلوی تا اندازه بسیار زیادی همراه حاکمیت بودند. از همین رو، تحولات سیاسی و اندیشگی ایران را بیشتر از نگاه غربگرایانه بررسی کرده‌اند و این نکته سبب شده تا کتاب‌ها و آثار ایشان، همه جنبه‌های تحولی تاریخ ایران را دربرنگیرد. مرحله سوم تاریخ‌نگاری به سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی برمی‌گردد. یعنی با توجه به تحولاتی که در بنیان سیاسی، فرهنگی و اندیشگی ایران صورت گرفت، عملاً توجه به تاریخ، تاریخ‌نگاری و ضرورت‌های آن دچار تغییر شد. این تغییر و تحول، با توجه به تکامل فکری جامعه صورت گرفت و همین تحول در نگاه تاریخ‌نگارانه سبب شد تا ما نیازمند بازنگری در همه مسایل تاریخی گذشته از جمله نهضت تنباکو و جنبش مشروطه باشیم.

شما معتقدید که تاریخ‌نگاری پس از انقلاب، نگاهی بی‌طرف به حوادث داشته است؟

بله. انقلاب همان قدر که در ساختار سیاست و جامعه ما تغییر ایجاد کرد، یک تحول معرفتی هم ایجاد کرد. اسناد انبوهی که در دوران قبل انباشته بود؛ همچون اسناد ساواک، اسناد وزارتخانه‌ها، اسناد نهادهای امنیتی و نظامی و اسناد رجال و شخصیت‌ها، پس از انقلاب در اختیار پژوهشگران قرار گرفت تا آنها نگاهی عمیق‌تر نسبت به تاریخ ایران داشته باشند. افزون بر این، انقلاب ما، افقی گسترده را پیش روی پژوهشگران قرار داد، چرا که انقلاب‌ها و به ویژه انقلاب ما، مولد نیاز جامعه‌ها هستند. بنابراین همان نیازی که جامعه ما را به سوی انقلاب کشاند، او را به سوی تحولات معرفتی رهنمون کرد. در نتیجه ما در این مقطع نیازمند آنیم که به رفع مشکلات تاریخی‌نگاری دو دوره قبلی بپردازیم و بتوانیم با استفاده از منابع و داده‌های تازه تاریخی، به تکمیل و تکامل معرفتی نسل امروز و فردایمان همت کنیم.

تأملی بر دانشنامه ۶ جلدی صهیونیسم و اسرائیل

تألفی زیربنایی برای شناخت صهیونیسم

حدود یک قرن است که افکار عمومی جهان با پدیده‌ای به نام صهیونیسم روبه‌روست؛ به گونه‌ای که بر اثر آن، جو نامساعدی اغلب کشورهای افرا گرفته است. کمتر انسان ذی شعوری است که در مقابل این پدیده، مکث و تأمل نکرده باشد، و نسبت به توطئه‌ها و دسیسه‌های آن در جهان، و نیز در برابر سرنوشت مردم خویش، بی‌اعتنا باشد. این پدیده، در کشورهای غربی، به ویژه در ایالات متحده آمریکا، مدت زمانی است که ماهیت و چهره ضد بشری و سلطه‌گرانه خود را به نمایش گذاشته، و در مقاطعی از تاریخ این کشور، به صورت قدرتی فهرآمیز بروز کرده است. به ویژه پس از کاشته شدن مولود نامیمون آن (اسرائیل) در خاورمیانه تبعات آن گریبانگیر بسیاری از کشورهای جهان، به ویژه منطقه خاورمیانه، شده است.

دانشنامه ۶ جلدی صهیونیسم و اسرائیل را که مجید صفاتاج گردآوری و تألیف کرده است چندین پیش از سوی انتشارات آرون منتشر شد. این اثر از آن جهت درخور است که کاربرد همه‌جانبه‌ای برای شناخت صهیونیسم و اسرائیل دارد و منبع مناسبی برای پژوهشگران این حوزه است. در ادامه، به مناسبت چاپ این اثر، نگاهی داریم بر پدیده صهیونیسم و آنچه در این ۶ جلد به آن پرداخته شده است.

اندیشه‌های فریبکارانه صهیونیسم

مسئله صهیونیسم، نه فقط با اموری - که همه می‌دانند - نظیر کنترل مالی و تجاری، به دستگیری قدرت سیاسی، اشغال سرزمین، در انحصار گرفتن نیازمندی‌های مردم جهان و کنترل مستبدانه رسانه‌های خبری و تبلیغی در سراسر جهان، سروکار دارد، و می‌کوشد تا به اهداف مورد نظر خود، که تسلط مادی و معنوی بر ملت‌های جهان است، دست یابد، بلکه در حوزه‌های فرهنگی نیز وارد می‌شود. از این طریق با عمق زندگی مردم جهان تماس می‌گیرد و تلاش می‌کند ملت‌ها را همچون رومه‌های گوسفند، رام خود کند، آنان را به زنجیر و تازیانه بسپارد یا به قربانگاه بکشاند. در نهایت با استفاده از هرج و مرج و آشوب حساب شده و سازمان یافته‌ای که امروزه کشورهای جهان را دچار مشکل کرده است، نفوذ و سلطه خود را در همه جا گسترش دهد.

بنابراین، صهیونیسم نهالی نوپا و گذرا نیست، بلکه در اعماق وجود برخی جوامع بشری ریشه گرفته، و گذشته طولانی آن، با پروتکل‌ها، دسیسه‌ها و برنامه‌های پیشگویانه سردمداران آن - که مضمین آینده‌نگری ابتکاری و سنجیده‌ای است - در ارتباط است. این دسیسه‌ها، با دقت و کوشش فراوان، همراه با اندیشه‌های فریبکارانه، توسط صهیونیست‌ها طراحی و اجرا می‌شود. هر چند آنها از راه‌های مختلف و با شیوه‌های گوناگون به توطئه علیه جهان بشریت می‌پردازند، اما هرگز از اغراض توسعه طلبانه و هژمون‌گرایانه خود دور نمی‌افتند.

در برخی کشورهای غربی، به ویژه در آمریکا، این واقعیت وجود دارد که اقلیت یهود، طی شصت سال، به مرتبه‌ای از قدرت و سیطره رسیده است که دستیابی به آن، برای هیچ نژاد و مذهب و مرام و مسلک دیگری، حتی با جمعیتی ده برابر جمعیت یهودیان در این کشور، میسر نیست. نفوذ صهیونیسم در تار و پود دستگاه هیات حاکمه آمریکا، از همین مساله نشأت می‌گیرد. اما حامیان، مجریان و کارگزاران و پیروان آن در فلسطین اشغالی در حالی که بیش از شصت سال از برپایی دولت اسرائیل می‌گذرد، هنوز

نتوانسته‌اند بحران مشروعیت خود را حل کنند. این دولت با وجود تمام قدرت، ثروت و امکاناتی که دارد، هنوز نتوانسته آرامشی را که قوم یهود بعد از قرن‌ها سرگردانی، انتظار آن را می‌کشد، فراهم کند. حتی بستن قراردادهای صلح بین رژیم صهیونیستی و بعضی دولت‌های عرب همسایه و تاسیس سفارتخانه‌های اسرائیل در این کشورها هم کارساز نبوده است.

صهیونیست‌ها با وجود نفوذ اختاپوس وار بر مطبوعات و رسانه‌های گروهی جهان و اقتصاد جهانی، تنها نتوانسته‌اند، بهشتی مجازی و مضحک برای خود در سرزمین‌های اشغالی بسازند.

رژیم صهیونیستی با نگاهی مذهبی بر سر کار آمد، هر چند در باطن عناصر این رژیم دیدگاه‌های مذهبی نداشتند. اما کم‌کم با قدرت گرفتن خاخام‌ها و رونق هر چه بیشتر مدارس مذهبی، طلبه‌های دینی یهود، گروه عظیمی شدند که نظرات دینی خود را بر دولت صهیونیستی تحمیل کردند. آنها این چنین القاء کرده‌اند که فلسطینی و به ویژه مسجدالاقصی میراث‌پدران آنهاست و این سرزمین را باید از آلودگی غیر یهودیان پاک کنند.

شعار و خیال آنها «همه سرزمین من، از نیل تا فرات» است. اما آنها فقط با این خیال زندگی نکرده‌اند، بلکه تلاش کرده‌اند که از نظر سیاسی، سلطه و نفوذی باورنکردنی بر افکار مردم جهان داشته باشند و این خیال را در آستانه وقوع دیده و برای عملی شدن آن از هیچ کاری فروگذار نکرده‌اند.

آموزش‌های خرافات‌گونه که رنگ دینی دارند، میان این قوم به فعالیت‌های آزادی‌بخش تبدیل شده است. به اعتقاد صهیونیست‌ها این آموزه‌های خرافات‌گونه، قوم یهود را به رستگاری می‌رساند.

فتنه‌ها و دسیسه‌های شیطانی

اگرچه پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت امام خمینی (ره) توانست بساط صهیونیست‌ها را از کشور ایران اسلامی برچیند، و سلطه آنها را بر این آب و خاک پایان دهد - و نیز دیگر ملت‌ها را به مقابله با این پدیده شوم قرن بیستم ترغیب کند - ولی هنوز محافل قدرتمند صهیونیستی جهان، و لابی‌های آنها، از یک لحظه در دشمنی و توطئه‌گری بر ضد ملت مسلمان و انقلابی ایران کوتاهی نکرده‌اند، و انواع دسائیس را برای انهدام پایه‌های نظام اسلامی به کار بسته‌اند. شاید به دلیل همین دسیسه‌های شیطانی و توطئه‌های صهیونیست‌ها بود که حضرت امام خمینی (ره)، با بیداری و هوشیاری، به مبارزات و افشاکاری‌های خود بر ضد آمریکا و صهیونیست‌ها ادامه دادند، و از فتنه‌ها و دسیسه‌های شیطانی آنها پرده برداشتند. ایشان، درباره گسترش و افزایش خطر صهیونیسم برای مسلمانان و جهان اسلام فرمودند: «من

صهیونیست‌ها با وجود

نفوذ اختاپوس وار بر

رسانه‌های گروهی و اقتصاد

جهانی، تنها توانسته‌اند

بهشتی مجازی و مضحک

برای خود در سرزمین‌های

اشغالی بسازند

همان گونه که بارها در سال‌های گذشته قبل و بعد از انقلاب هشدار داده‌ام، مجدداً خطر فراگیری غده چرکین و سرطانی صهیونیسم را در کالبد کشورهای اسلامی گوشزد می‌کنم، و حمایت بی دریغ خود و ملت و دولت و مسوولان ایران را از تمامی مبارزات اسلامی ملت‌ها و جوانان غیور و مسلمانان، در راه آزادی قدس اعلام می‌نمایم.»

بر همین اساس اهمیت فهم موضوع صهیونیسم و شناخت ماهیت، سیاست‌ها، ابزارها و... ضروری است. به ویژه برای ملل مسلمانی که از هر سو مورد طمع و توطئه‌های این جریان سلطه‌گر جهانی است.

مرجع علمی و تحقیقی

دانشنامه صهیونیسم و اسرائیل یک مرجع و اثر علمی و تحقیقی و حرکتی زیربنایی و اساسی در راستای جبران خلأ منابع و مأخذ معتبر نسبت به صهیونیسم و مولود نامشروع آن اسرائیل است که می‌تواند نیاز علمی جامعه تحصیلکرده پژوهشگران و علاقه‌مندان به تحقیقات را در این حوزه برآورده سازد و به راحتی اطلاعات مورد نیاز مرتبط با صهیونیسم را در اختیار رسانه‌های نوشتاری و دیداری و شنیداری و نیز مراکز علمی، پژوهشی و سیاسی قرار دهد.

اهداف و انگیزه‌های تدوین و تألیف دانشنامه صهیونیسم و اسرائیل بنا به گفته مولف آن، مجید صفاتاج به طور مشخص عبارتند از:

۱- لزوم اهتمام به شناسایی پدیده صهیونیسم، به عنوان یک واجب‌عینی بنابر اصل «مقدمه الواجب کالواجب»
۲- شناساندن صهیونیسم در ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، تاریخی، اقتصادی، نظامی و...

۳- اشاعه فرهنگ مبارزه با صهیونیسم از طریق تهیه طرح‌ها، برنامه‌ها، برآوردها و حتی تهیه و تولید فیلم‌های سینمایی و مستند تاریخی و مناسب و ایجاد امکان دسترسی عموم مردم به زوایای مختلف این امر مهم.

۴- تهیه یک اثر تحقیقی مرجع و منبع مهم اطلاع‌رسانی تاریخی که بتواند نیازمندی‌های یک تصمیم‌گیر تدبیر و با برنامه‌های صحیح اجرایی را برای مراجع ذیربط در مساله صهیونیسم و اسرائیل فراهم کند.

۵- ایجاد بستری مناسب برای پیگیری موضوع صهیونیسم و اسرائیل در مراکز علمی و سطوح مختلف مراکز آموزشی کشور، از دبستان تا دانشگاه‌ها، و نیز تغذیه مراکز پژوهشی و پژوهش‌های راهبردی

و سیاسی - نظامی کشور.

۶- ایجاد زمینه کار و فعالیت برای نیروهای مختلف در مقابله با صهیونیسم و بهره‌گیری از تمامی امکانات فرهنگی، هنری، سیاسی و نهضتی، برای بالا بردن توان همه‌جانبه جمهوری اسلامی ایران، به عنوان هسته مرکزی و کانون جوشش مبارزه با صهیونیسم و اشغالگران قدس، در امر تامین و تغذیه فکری و هدایت جامعه مسلمین و حرکت‌های ضد صهیونیستی در جهان و اقدام به هر چه بیشتر مردمی کردن شکل مبارزه و جهاد علیه صهیونیسم بین‌المللی.
۷- ایجاد امکان سرمایه‌گذاری بنیادی و زیربنایی درازمدت و پرهیز از برخوردهای کم‌رنگ و زودگذر در رویارویی با پدیده شوم صهیونیسم و رژیم صهیونیستی.

۸- کشف و مقابله با تحریف تاریخ، نشر اباطیل و نیز توهّمات و ادعاهای صهیونیستی و افسانه‌هایی که تحت پوشش تاریخ، به شیوه‌های مختلف تبلیغاتی، سیاسی و اقتصادی، بر محافل بین‌المللی و حتی بر موسسات علمی جهانی، در شرق و غرب تحمیل شده است و همچنین فراهم کردن امکان صحیح مقابله با آنها.

در راستای اهداف و انگیزه‌های فوق‌الذکر، دایرة‌المعارف شش جلدی حاضر با عنوان «دانشنامه صهیونیسم و اسرائیل» تدوین و تألیف شده است. در این اثر جامع - که دارای بیش از دو هزار مدخل است - حتی المقدور تلاش شده تا موضوعات و مدخل‌های مورد نظر به گونه‌ای علمی اقتباس، تدوین و تألیف شود. از این رو، در این دانشنامه، افزون بر صد‌ها مدخل تحقیقی و تألیفی، مقاله‌هایی را هم وجود دارد که عیناً از دیگر مراجع اقتباس شده است. دلیل این امر، غنای علمی برخی از مدخل‌های اقتباس شده است که مولف را از تألیف دوباره آنها بی‌نیاز کرده است. به ویژه بعضی مدخل‌هایی که قبلاً با استناد به بعضی مدارک متقن و غیرقابل دسترسی تألیف شده است. نمونه‌های این گونه مدخل‌ها را می‌توان درباره سازمان‌های یهودی صهیونیستی فعال در ایران دوره شاهنشاهی جست‌وجو کرد که قبلاً در کتاب «سازمان‌های یهودی و صهیونیستی در ایران» با استفاده از مدارک و اسناد ساواک رژیم شاه ایران توسط موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی تألیف و منتشر شده است.

علاوه بر این، در پایان مطالب برخی مدخل‌ها که از بولتن «رویداد و گزارش» موسسه ندا اقتباس شده، ضمن درج منبع اصلی، منابع اینترنتی نیز برای تبیین بهتر صحت و اتقان مطالب مدخل‌های مورد نظر در ذیل مأخذ موضوع درج شده است.

مولف این دانشنامه در بخشی از مقدمه کتاب از مسوولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ویژه دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی و نیز علی شجاعی صائین، مسوول خانه کتاب وزارت ارشاد ایجاد تسهیلات لازم برای انتشار این اثر تشکر کرده و آورده است: «امید است که دانشنامه صهیونیسم و اسرائیل، مرجعی باشد تا همه پژوهشگران، صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران نظام آموزشی و امور فرهنگی و هنری و تبلیغاتی کشور، سهم و مسوولیت بزرگ خویش را ایفا کرده و با بهره‌گیری از این منبع غنی و با برنامه‌ریزی مناسب، سازماندهی یک حرکت عظیم فرهنگی و بسیج عمومی را در شناساندن چهره اصلی و ماهیت نژادپرستانه، ترویرستی و توسعه طلبانه صهیونیسم بین‌المللی به ویژه رژیم صهیونیستی میسر سازند.»

برنده جایزه پولیتزر امسال در بخش رمان، نه یک کتاب پر فروش بود و نه کتابی محبوب با تبلیغات گسترده و ناشری معروف. نویسنده این اثر هم مثل ناشر آن، نویسنده‌ای نامی نبود که مدام بر سر زبان‌ها باشد. «بندزن» نوشته «پل هاردینگ» کتابی بود که با انتخاب شدنش به عنوان برنده پولیتزر انگشت حیرت را بر دهان اهالی ادبیات گذاشت. به طوری که منتقدان روزنامه‌ها و مجلات ادبی معتبری مثل «نیویورکر» و «لس آنجلس تایمز» را به ستایش واداشت. متن حاضر گفت‌وگویی است که پل هاردینگ با «هاروارد بوک ریویو» داشته و در آن از داستان و شیوه نوشتن‌اش گفته است.

گفت و گو با برنده بخش رمان جایزه پولیتزر

نوشتن از مرگ را دوست ندارم

که بعد زیبایی شناختی مرگ و بیماری‌های کشنده را در خود منعکس می‌کنند. به عنوان مثال رمان‌های توماس مان، مثل «گوه جادویی» یا «دکتر فاستوس»، آثار بسیار ارزشمند و بزرگی هستند. اما در عین حال دوست ندارم که اینگونه موضوعات را به عنوان درونمایه اصلی داستانم انتخاب کنم. در حقیقت سعی کردم صرع را، خودخواسته تا آنجا که ممکن بود غیر احساسی در داستان بگنجانم. هوارده، شخصیتی که از این بیماری رنج می‌برد، کاملاً این واقعیت را در داستان تجربه می‌کند.

در این رمان، تعداد کمی دیالوگ به چشم می‌خورد و هیچ نقل قول یا گیومه‌ای هم وجود ندارد. آیا دلیل خاصی برای آن وجود دارد؟

از نقل قول و گیومه خوشم نمی‌آید. خط تیره را هم دوست ندارم و فکر می‌کنم عدم وجود نسبی دیالوگ نیز فقط به خاطر تمایل نداشتم خودم است. وقتی کاراکترهای داستانی به ذهنم خطور می‌کنند هیچ‌گاه با هم گپ و گفت و گو ندارند. به گمانم حتی خود من هم به درون زندگی آنها کشیده می‌شدم و همه چیز خود به خود رخ می‌دهد.

آیا اکنون مشغول نوشتن کار جدیدی هستید؟
بله، روی رمان دوم کار می‌کنم که درباره نسل بعدی همان خانواده در رمان «بندزن» است.

داستانم خانم «مارلین رابینسون» آن روزهای گفت، به این معنی که کتاب به خودی خود باید تمثیلی از موضوعش باشد. درباره «بندزن» باید بگویم که یکی از آن هارمونی‌های تصادفی بود که از دل پروسه نگارش بیرون آمد. من دائماً در حال بازنویسی هستم. جمله‌ای در کتاب وجود ندارد که حداقل ده بار بازنویسی‌اش نکرده باشم. حتی بعد از چاپ هم. و همین روزها وقتی مشغول زندگی روزمره هستم، به خاطر ویرایش ذهنی جملات، دچار حواس پرتی می‌شوم.

آیا منابع غیرداستانی هم برای نوشتن کتاب داشته‌اید؟

پیش فرض اولیه داستان بر اساس داستان‌های روایت شده در دفترهای خاطرات اجداد مادری‌ام است، به عنوان مثال، پدر پدر بزرگ مادری‌ام، بیماری صرع داشت و به محض اینکه متوجه شد زنش قصد دارد او را به یک آسایشگاه بسپارد خانه را ترک کرد. این همه چیزی بود که پدر بزرگم برام تعریف کرده بود، بسیار کلی و بی جزئیات. به همین خاطر من بر اساس این واقعه تخمیل را به کار انداختم و شروع به نوشتن کردم تا داستان به حجم کافی دلخواهم برسد.

حملات صرعی و مرگ و تجربه‌های مرموز در قالب داستان رخ می‌دهند، از بیرون که به چنین موضوعاتی نگاه می‌کنیم، آنها را کاملاً زشت، نامفهوم و غیر رمانتیک می‌بینیم...

بله، اگر به خودم بود، هرگز راجع به کاراکتری

کتاب «بندزن» با این جمله شروع می‌شود: «جرج واشنگتن کراسبی هشت روز قبل از مرگش دچار اوهام و خیالات شده بود...» و هشت روز بعد با مرگ جرج واشنگتن داستان به پایان می‌رسد. به چه دلیل شما خود خواسته در اولین خط داستان چنین روایت پر کنش و تنش را جای داده‌اید؟
فکر می‌کنم این کششی که شما از آن صحبت کرده‌اید، همان پیرنگ است؛ چیزی که اصلاً علاقه‌ای به آن ندارم. اگر شما شخصیت داستانی‌تان را خوب پرداخته باشید، دیگر نیازی به پیرنگ نخواهد داشت. پیرنگ تابع شخصیت است و خود به خود ظهور پیدا می‌کند. من عادت سبک شناختی خاص خود را دارم که داستان را به یک باره می‌زایم و به هیچ حقه یا تردستی یا آتور که «توماس مان» نام آن را «تاثیر محض» می‌گذارد متوسل نمی‌شوم. به نظر من داستان در روایت شکل می‌گیرد. همچنین معتقدم آگاهی نسبت به اینکه چه اتفاقی قرار است رخ دهد، در واقع منجر به خلق تنش و کششی دراماتیک می‌شود و در حقیقت، در لایه دیگری از داستان جای دارد. یک نوع تنش وجود دارد که اجتناب ناپذیر است و هر قدر بیشتر درگیر کاراکتر داستان‌تان می‌شوید، پافشاری‌تان برای جلوگیری از مرگ اعلان شده‌اش بیشتر می‌شود. «بندزن» به شکل یک شمارش معکوس برای مرگ شخصیت اصلی داستان طراحی و ساختار بندی شده است. هشت روزی که برای او طول می‌کشد تا بمیرد به نحوی شباهت به مدت زمانی دارد که یک ساعت دیواری سالم از حرکت باز ایستد.

واژه «بندزن» را می‌توان به مفاهیم مختلفی (بند زن دوره گرد و فروشنده و تعمیرکار) تعبیر کرد و به کار بست، و نه فقط برای اشاره به شغل «جرج» و «هوارده». آن را حتی به کار خودتان هم می‌توان نسبت داد، این طور که انگار بیشتر کار نوشتن شامل بازنویسی است یا به تعبیری «بند زنی» رمان تا زمان تکاملش. آیا واقعا نوشتن این رمان هم اینگونه بود؟

بی شک همین طور بوده، با در نظر گرفتن پیش فرض‌های مختلف داستان، واقعا اجتناب ناپذیر بود. دلخواه نویسنده این است که کتاب در برگیرنده معنای ذاتی خود باشد، همانطور که معلم نویسندگی

درباره نویسنده برنده جایزه پولیتزر

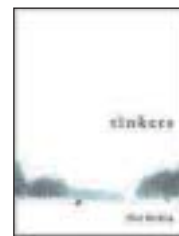
پل هاردینگ، استاد دانشگاه آیوا، نویسنده شگفتی ساز پولیتزر امسال شد. او در بوستون بزرگ شده و برای یک دوره شش ساله وارد دانشگاه ماساچوست شد و به تحصیل در رشته ادبیات خلاصه پرداخت. او از ابتدا دانشجوی برجسته‌ای در این رشته به شمار می‌آمد، اما علاقه به موسیقی او را به سمت ساز می‌کشاند و او برای مدتی نوازنده جاز یک گروه موسیقی راک شد. بعد از فارغ التحصیلی از دانشگاه ماساچوست نزدیک به ۱۰ سال در کتابفروشی‌های مختلف مشغول به کار شد و در همان موقع با گروه به تورهایی برای اجرای زنده و ضبط برنامه رفت. بعد از آن هم پاشیده شدن گروه، او فرصتی را برای نوشتن یافت و با اینکه پیش از آن چیزی ننوشته بود. اما از آنجا که کتابخوان خوبی بود، انگیزه زیادی برای نوشتن در او وجود داشت. او همیشه رویای نویسنده شدن را در سر می‌پروراند اما جایزه پولیتزر را رویایی دست نیافتنی می‌دانسته است. انتخاب داستان «بندزن»، اولین کار ادبی او، موجب شگفتی همه دوستداران ادبیات و خود او شد، به طوری که او در وصف احساسش اینگونه بیان می‌کند: «انگار در قصه‌های پریان زندگی می‌کنم که آرزو این قدر نزدیک است.»

تعمیرکار فنی ساعت‌های قراضه و خرد، اکنون از قید و بند زمان و خاطره خلاص شده تا به پدر صرعی‌اش که هفت دهه پیش از دست داده بود بپیوندد. در بازگشتش به شگفتی و رنج کودکی بی‌رنگ و محوش در جنگل‌های «ماین» دنیایی طبیعی را کشف می‌کند که با دنیای واقعی هر روزه تفاوت دارد و از او جدا نشدنی است، دنیایی تهدیدگر، اما امید بخش.

«بندزن» رمانی است درباره میراث خودآگاهی و موجودیت پرمفرد هویت از نسلی به نسل دیگر، زمانی آندوه آور، همراه با واقعیت‌های زندگی؛ غزل آندوهانکی در رنای عشق، شکست، و زیبایی بی‌رحم طبیعت، زمانی ۱۹۱ صفحه‌ای و تغزلی پیرامون روزهای احتضار یک مرد و رابطه‌اش با پدر. رمان «بندزن» نقدها و نظرهای بسیار خوبی را دریافت کرده است. این رمان از سوی انتشارات «بله ویو لیتری» که نشری نوپا و کوچک است، روانه بازار شده است.

پل هاردینگ خود درباره چاپ کتابش از سوی این نشر چنین می‌گوید: «حقیقتش را بخواهید من هیچ وقت فکر نمی‌کردم که این کتاب را چاپ کنم. در سال ۲۰۰۳ یا ۲۰۰۴ بود که کار نوشتن اولیه کتاب تمام شد. من به چند ناشر سر زدم و نسخه اولیه‌اش را در

ماجرای یک ویرانی

«بندزن» اولین اثر داستانی پل هاردینگ، نویسنده آمریکایی است که رقبای خود را در فینال کنار زد و برنده جایزه پولیتزر در بخش رمان شد. زمانی در مورد پیرمردی در حال احتضار، محکوم به مرگ که در تختش واقع در اتاق پذیرایی آریمده و دیوارهای پیرامونش را می‌بیند که در حال ویرانی و فروپاشی هستند. پنجره‌ها از قاب هایشان بیرون می‌آیند. گچ‌های سقف با صدایی هولناک فرو می‌ریزند انگار، ویرانه‌های یک عمر زندگی بر سرش دوش وار آوار می‌شوند: خش خش روزنامه، عکس‌های کهنه و قدیمی، ژاکت‌های پشمی، ابزار زنگار بسته، و ساعت‌های مفرغین خرد و داغان و خنزر پنزر. ابرهای آسمان بالای سرش، سرنگون می‌شوند و ستارگان به دنبالشان، تا اینکه شب سیاه چون کفن در بر می‌گیرد. مردی که در گیر و دار مرگ دچار اوهام شده است.

قائم مقام و دبیر کمیته نظارت و ارزشیابی نمایشگاه کتاب تهران:

بر خورد سلیقه‌های نداریم

معرفی کتبی مناسب در حوزه‌های مختلف است. تیمی متخصص تحلیل محتوای نمایشگاه، بررسی و اعلام می‌کند کتاب‌هایی که نامناسب تشخیص داده شده‌اند، متعلق به چه گرایش‌هایی‌اند، مثلاً اگر کتابی به زبان لاتین در رده دین به عنوان کتاب مناسب و یا نامناسب معرفی می‌شود، کارشناسان معلوم می‌کنند که گرایش داخلی آن در کدام یک از حوزه‌های قرآنی، حدیث، فلسفه اسلامی، کلام، مطالعه تطبیقی ادیان و... قرار دارد. یا در ابتدا تشخیص داده می‌شود این کتاب تالیفی است یا ترجمه، تخصصی است یا علمی ترویجی، تحقیقی و ترویجی است یا از جنس ویراستاری علمی. یا تا چه میزان از نوآوری، نظریه پردازی، استنادات کامل، فصل بندی مناسب، جامعیت موضوعی، چینش مناسب مباحث برخوردار است و استحکام و اتقان کتاب در چه حدی است. آیا منجر به تنزل سطح ذائقه عمومی شده، یا آن را ارتقا داده است؟ برای عموم مردم مناسب است، یا پژوهشگران و... عزیزانی که کار تحلیل محتوای کتاب‌های جمع‌آوری شده را انجام می‌دهند به این نکات توجه می‌کنند.

اعضای کمیته نظارت و ارزشیابی در دوره جدید چه کسانی‌اند؟

اکثر ارزشیابان کمیته از اعضای هیأت علمی دانشگاه، دانشجویان مقاطع دکترا و تحصیل‌کردگان حوزه‌ی اند که کتابشناس و کتابخوانند؛ افرادی که در سال‌های گذشته با این کمیته همکاری داشتند و همچنین افرادی که به صورت مخاطب حرفه‌ای در نمایشگاه کتاب حضور دارند، تشکیل شده است.

خواهند شد. همچنین دو کتاب «آموزش کاربردی نرم افزار کاتیا» و «بهداشت کاربردی در پرورش گاو» نوشته خلیل میرزاده رانیز می‌توان از غرفه انتشارات دانش نگار تهیه کرد.

■ نشر مرسل با ۳ غرفه در نمایشگاه

انتشارات مرسل در نمایشگاه امسال با ۳ غرفه عمومی، کودک و دانشگاهی ۲۰۰ عنوان کتاب را عرضه می‌کند. در غرفه کودک ۵۰ عنوان کتاب تربیتی کودک و نوجوان ارائه می‌شوند. از کتاب‌های نشر مرسل می‌توان به «راز خوشبختی در کلام امیرالمومنین (ع)»، «داستان‌هایی از یاد خدا» و نیز کتاب «چرا عاشورا» اشاره کرد. کتاب «یاد خدا» چهارمین جلد از مجموعه «لطف خدا، قهر خدا، عشق خدا» است که هر ۴ جلد آن در نمایشگاه ارائه می‌شوند.

■ کتاب‌های مسجد جمکران

انتشارات مسجد مقدس جمکران امسال با ۴۰۰ عنوان و ۵۰ کتاب بیش از سال گذشته، به نمایشگاه آمده است. از آثار جدید این موسسه می‌توان به ابقری الحسان، ترجمه متن کتاب غیبت شیخ طوسی، تاریخ پیامبر اسلام (ص) و امیرالمومنین (ع)، مجموعه ۹ جلدی در احوالات امام زمان (عج)، ستاره درخشان، کمال الدین، قصه‌های قرآن و انبیا، سفلی گری و پاسخ به شبهات اشاره کرد.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت کرده، نشست‌های جانبی را نیز برای بازدیدکنندگان در نظر گرفته است. همچنین ۴۶ شماره از «فصلنامه مطالعات راهبردی زنان» در نمایشگاه عرضه خواهد شد. کتاب‌های «هویت برتر» نوشته فاطمه بختیاری و «جامعه‌شناسی سازمان‌های غیر دولتی زنان» تدوین شده توسط شورای نویسندگان و کتاب «زن و خانواده» به قلم زهرا آیت‌اللهی، از جمله آثاری‌اند که در نمایشگاه بیست و سوم در غرفه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان عرضه می‌شوند.

■ سرنگونی دولت مصدق در غرفه دانش نگار

انتشارات «دانش نگار» با ۲۰۰ عنوان کتاب دانشگاهی در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت کرده است. ۱۶ عنوان کتاب جدید حاصل و دستاورد این انتشارات برای نمایشگاه امسال است.

کتاب «سرنگونی دولت مصدق به روایت سند سازمان» CIA اثری از دونالد ویلبر و ترجمه بهمن سرحیان و سلمان قاسمیان، همراه هشتمین ویرایش کتاب «مبانی فیزیک» (الکتریسیته و مغناطیس) تألیف عبدالحسن بصیره دو کتاب برگزیده این انتشاراتند. جلد یک و دو کتاب «حساب دیفرانسیل و انتگرال»، «شیمی آلی پیشرفته» (ساختار و مکانیزم) و «شیمی فیزیک» با ترجمه ابراهیم عامل محرابی در نمایشگاه عرضه

جمع‌آوری می‌شوند. سپس در این کمیته تصمیم گرفته می‌شود که در نهایت کتاب‌های جمع‌آوری شده، به ناشر بازگشت داده شود یا نه. مثلاً کتاب‌هایی که مروج و آژة الخلیج العربیه باشند، بازگشت داده نخواهند شد.

اغلب زمانی که از نوع فعالیت‌های کمیته نظارت و ارزشیابی صحبت می‌شود، این تصور در ذهن مخاطبان شکل می‌گیرد که فعالیت‌های این کمیته، صرفاً جمع‌آوری کتاب‌هایی است که با ضوابط معین همخوانی ندارند!

یکی از فعالیت‌های ما جمع‌آوری کتاب‌هایی است که با شؤون و اصول نمایشگاه سازگار نیست. نحوه برخورد ما با کتاب‌هایی که در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شوند، یک چرخه و فرایند سه مرحله‌ای است. مرحله اول شامل برخورد سلبی است که طی آن اگر تشخیص داده شود کتابی از ضوابط اعلام شده در آئین‌نامه تخلف کرده، جمع‌آوری می‌شود. مرحله دوم مشتمل بر بحث‌های ایجابی است. در هر دوره نمایشگاه کتاب برتر، غرفه برتر و ناشر برتر معرفی می‌شود که در این انتخاب نظرات کمیته نظارت و ارزشیابی دخیل است و ما در کمیته، کتاب‌های ارزشمندی را که شناسایی می‌شوند به دبیرخانه کتب ارزشمند معرفی می‌کنیم. در مرحله سوم نیز، بحث تحلیل محتوا را داریم که امسال برای نخستین بار اجرا می‌شود و بر اساس نتایج آن یک گزارش آماری تهیه می‌کنیم.

دغدغه‌ای که برخی از ناشران - فارغ از سیاه‌نمایی‌هایی که عمدتاً برای تخریب چهره نمایشگاه می‌شود - دارند، تاثیر سلیق ارزبابان در نحوه ارزشیابی کتاب‌هاست. چه راهکارهایی برای رفع این دغدغه ناشران در نظر گرفته شده است؟

کتبی که نامناسب تشخیص داده شده‌اند، صرفاً بر اساس شاخص‌های کمی و کیفی بوده که در آئین‌نامه به صورت روشن تعریف شده‌اند. آئین‌نامه شفاف است و ضوابط کاملاً معینی دارد و ارزبابان که از برجسته‌ترین متخصصان در هر حوزه‌ای‌اند، نمی‌توانند مستقل از آئین‌نامه عمل کنند و ما این اطمینان را به ناشران می‌دهیم که شاهد برخورد سلیقه‌ای نخواهند بود.

رویکرد کمیته نظارت و ارزشیابی در نمایشگاه کتاب امسال چیست؟

در کمیته ارزشیابی تلاش می‌کنیم به تحولات و تغییرات و جهت‌گیری‌های کلان وزارت ارشاد در ۴-۵ سال اخیر توجه کنیم، چون این کمیته به یک معنا مسؤول محتوای نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است. مهم‌ترین اتفاقی که در این ۴-۵ سال اخیر در وزارت ارشاد افتاد، این بود که ما یک تغییر جهت و یک تغییر نگاه کلی در این وزارتخانه داشتیم؛ یک بازگشت مترقیانه و پیشروانه به آرمان‌های انقلاب و ارزش‌های انقلابی و اسلامی و ملی که مورد خواست قاطبه مردم بود.

کمیته نظارت و ارزشیابی در دوره جدید چه برنامه‌هایی برای سالم سازی فضای نمایشگاه از نظر عرضه کتاب دارد؟

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یکی از دستاوردهای مهم فرهنگی بعد از انقلاب اسلامی است که امسال شاهد برگزاری بیست و سومین دوره آن هستیم. از آنجا که این رویداد فرهنگی یکی از شاخص‌های اصلی توسعه فرهنگی محسوب می‌شود بنابراین، دست‌اندرکاران امر فرهنگ همواره تلاش می‌کنند تا در هر دوره با برنامه‌ریزی دقیق‌تر و اتخاذ خط مشی متناسب، با کیفیت و کمیت بهتر از دوره پیش برگزار شود. تخصصی شدن کمیته‌های برگزاری نمایشگاه یکی از این گونه برنامه‌هاست. در این میان توجه به کیفیت محتوای کتاب و ارایه کتاب‌های سودمند و مورد نیاز جامعه و در راستای تقویت ارزش‌های دینی، ملی و فرهنگی منجر به تشکیل کمیته نظارت و ارزشیابی شده است.

اگر کتابی با ضوابط اعلام شده از سوی وزارت ارشاد همخوان نباشد چه برخوردی با آن صورت می‌گیرد؟

اگر کتابی توسط هیأت علمی کمیته ارزشیابی در هر یک از حوزه‌های عربی، لاتین و فارسی با آئین‌نامه‌های ابلاغی توسط معاونت فرهنگی وزارت ارشاد مطابقت نداشته باشد و دارای اشکالاتی در محتوا، طرح، جلد، تصاویر، اصول کلی و چارچوب نمایشگاه باشد، این کتاب‌ها توسط مجموعه دوستانی که در کمیته ارزیابی مسؤولیت دارند، شناسایی و

غرفه به غرفه، کتاب به کتاب

ادامه از صفحه ۱۱

آثاری چون «حقوق کاربردی ۱ و ۲»، «انواع قراردادها»، «مجموعه سوالات آزمون سردفترداری»، «حقوق بین‌الملل» و «مجموعه قوانین امکان خصوصی و دولتی» در فهرست کتاب‌های جدید رسانه تخصصی‌اند.

■ تجلی نور بدون غرفه

انتشارات تجلی نور به دلیل برخی مشکلات در برنامه‌ریزی‌هایش، کتاب‌هایش را توسط دیگر ناشران در نمایشگاه عرضه خواهد کرد. بیش از پنج عنوان کتاب از نشر تجلی نور برای ارائه در نمایشگاه به دیگر ناشران سپرده خواهد شد. دو مجموعه کتاب داستان و یک عنوان رمان، چند اثر با محور فیلم‌نامه و همچنین مجموعه کتاب «همراه» در حوزه کتاب‌های درسی و آموزش و پرورش در بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهند گرفت.

■ کتاب‌هایی در باره مسایل اجتماعی و حقوقی زنان

در غرفه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان هر روز یک نویسنده و کارشناس حضور می‌یابد. این انتشارات که با بیش از ۵۰ عنوان کتاب در موضوعات اجتماعی و حقوقی مرتبط با زنان در بیست و سومین

ناقوس دوباره همینگوی

مهدی غبرایی، مترجم

سال گذشته چند کتاب با ترجمه من راهی بازار نشر شد. یکی از این کتاب‌ها «پس از تاریکی» نوشته هاروکی موراکامی نام داشت. همچنین ترجمه مشترک من و مصطفی اسلامیه از رمان «میلیونر زاغه‌نشین» نوشته ویکلاس سواروپ نیز به بازار آمد که هر دو این کتاب‌ها از سوی انتشارات کتابسرای نیک منتشر شدند. البته چاپ دوم رمان «کارشناس» اثر ر. ک. نارایان نیز توسط همین انتشارات پس از حدود ۱۷ سال عرضه شد.

کتاب دیگرم «شوهر دلخواه» اثر ویکرام ست، شاعر هندی تبار مقیم انگلستان بود که نشر چکاوک آن را راهی بازار نشر کرد.

«پرستوهای کابل» نوشته یاسمینا خضرا، نویسنده الجزایری تبار نیز توسط انتشارات آمیتیس از دیگر کتاب‌های منتشر شده با داستانی درباره افغانستان است. زمانی از کازئو ایشی گورو با عنوان «هرگز ترکم مکن» نیز از دیگر کتاب‌های من است که اخیراً توسط نشر افق در بازار کتاب عرضه شد. همچنین کتاب «کوری» اثر ژوزه ساراماگو نیز توسط نشر مرکز به چاپ پانزدهم رسیده است.

اما این روزها برخی از کتاب‌هایم برای تجدید چاپ مراحل اداری را طی می‌کنند. «دفترهای مالد لائوریس بریگه» اثر راینر ماریا ریلکه و «تربیت اروپایی» نوشته رومن گاری توسط انتشارات نیلوفر و همچنین «عشق و مرگ در کشوری گرمسیر» اثر شیوا ناپیل توسط انتشارات کتابسرای نیک تجدید چاپ خواهند شد.

همچنین به تازگی ترجمه رمان «آوازه‌های شبانه» نوشته کازئو ایشی گورو به پایان رسیده و حروفچینی آن تمام شده است. این کتاب به همراه «داشتن و نداشتن» نوشته ارنست همینگوی توسط انتشارات کتابسرای نیک منتشر خواهند شد.

از همینگوی رمان «این ناقوس مرگ کیست؟» را نیز ترجمه کرده‌ام که نشر افق آن را منتشر خواهد کرد. این روزهایی که دیگر از آثار موراکامی را نیز در دست ترجمه دارم، اما تا پایان ترجمه و سپردن آن به ناشر، ترجیح می‌دهم عنوان آن را بیان نکنم.

پیکاسو برای نوجوانان

شادی جمشیدی، مترجم کودک و نوجوان

آخرین کتابم با عنوان «بوقلمون را نخورید» که یک داستان طنز برای گروه سنی نوجوان است توسط انتشارات چرخ و فلک راهی بازار نشر شد. کتاب حاضر ترجمه داستان‌های «ماریون» نوشته فانی ژولی و «آنتوان» نوشته کلود گوتمان بود.

اما این روزها چند کتاب در دست انتشار دارم که از میان آنها دو کتاب به احتمال زیاد در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ارائه می‌شوند.

«یک روز با هم در کارگاه پیکاسو» نوشته ورونیک آنتوان عنوان یکی از این کتاب‌هاست که توسط مرکز نشر صدا منتشر می‌شود. این کتاب هم برای گروه سنی نوجوان است و زندگی پیکاسو را از بدو تولد تا زمان درگذشتش به طور کامل توضیح می‌دهد. همچنین تمام موضوعات مرتبط با تابلوهای پیکاسو و سبک کو بیسم در این کتاب آمده است. کتاب دیگر «ماجراجی خرگوش کوچولو» اثر پاسکال تولاد با تصویرگر ماری‌لر ویینی است که توسط همین برای گروه سنی کودک در دست چاپ است.

البته انتشارات بهار نیز ترجمه من از کتاب «نقش نور در چهره» را در دست انتشار دارد، اما این کتاب به نمایشگاه امسال نمی‌رسد. این کتاب برای دانشجویان رشته نقاشی بسیار مفید خواهد بود.

اکنون بیشترین فعالیت برای مجله «سلام بچه‌ها» است که در استان قم به چاپ می‌رسد. به تازگی برای همین مجله چندین داستان چینی و ژاپنی را البته از زبان فرانسوی ترجمه کرده‌ام و چند مقاله علمی در ارتباط با تفاوت کربن و زغال سنگ یا طرز تهیه شیشه نوشته‌ام.

همچنین مقالات دیگری را در ارتباط با کودک و روان‌شناسی کودکان ترجمه کرده‌ام که در نشریات و روزنامه‌های مختلف از جمله روزنامه همشهری به چاپ رسیده‌اند.

در نظر دارم این مقالات را که تعداد آنها حدود ۱۲ مقاله است و بیشتر به روان‌شناسی کودک و روان‌شناسی خانواده می‌پردازند، در قالب کتابی با عنوان «روان‌شناسی کودک» احتمالاً توسط مرکز نشر صدا منتشر کنم.

پرداخت استعاره در رمان

محمد رضا نظری، نویسنده و منتقد ادبی

رمان کوتاهی با عنوان «فرار» در سال ۱۳۸۷ نوشته شد و به تازگی آن را برای چاپ به انتشارات ققنوس سپرده‌ام که امیدوارم امسال منتشر شود.

«فرار» حاصل ساخت و پرداخت من در نماد و استعاره‌های دیگرگونه‌ای با ساختاری کاملاً متفاوت است. داستان در طول فاصله زمانی محدود به چند ساعت روایت می‌شود و به واسطه تداوی‌های آزاد ذهنی به صورت سیلان ذهن، البته قابل تجسم تشکیل می‌شود.

۳۰ صفحه از داستان به طوری کامل به صورت جریان سیلان ذهن و داستانی است که شخصیت اصلی رمان یعنی فردی به نام «ارژن» در نوجوانی نوشته است. یکی از ویژگی‌های این رمان که من همیشه دغدغه آن را هنگام نگارش کتاب داشته‌ام استفاده حداقل از گفت و گوهایی محاوره‌ای است.

به دلیل تلاش من در ساخت نماد و استعاره امیدوارم رمان «فرار» بتواند مرجع خوبی برای طرح داستان، رمان و نمونه‌ای برای نگارش هدفمند و گویا قرار گیرد.

«ژاله کش» در نمایشگاه

شیوا مافانلو، مترجم

جدیدترین کتابم که از توزیع آن در تهران یکی دوهفته می‌گذرد، ترجمه رمان «ژاله کش» نوشته ادویچ دانتیکیاست. این رمان

جایگاه مهمی در ادبیات معاصر، به ویژه ادبیات مهاجرت دارد و نامزد جایزه پن فاکتر، نامزد جایزه استوری و نامزد جایزه منتقدان آمریکا بوده است.

نویسنده این اثر به خواهر من یادداشتی بسیار خواندنی خطاب به خواننده ایرانی نوشته است که در ابتدای ترجمه «ژاله کش» آمده است. این کتاب در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در غرفه نشر چشمه عرضه می‌شود.

مجموعه داستان «روی پله‌های کنسر واتوار» سومین مجموعه‌ای است که از دونالد بارتمی ترجمه کرده‌ام و نشر افق آن را در نمایشگاه کتاب امسال ارائه کرده است. ترجمه‌های پیشین من از این نویسنده با عنوان‌های «زندگی شهری» توسط نشر بازتاب نگار و «زن تسخیر شده» توسط نشر مرکز منتشر شده‌اند. همچنین چاپ جدید «زن تسخیر شده» (با اندکی ویرایش) امسال در غرفه نشر مرکز عرضه می‌شود.

سه زندگی نامه برای گروه سنی نوجوان ترجمه کرده‌ام که توسط نشر ققنوس منتشر می‌شوند. زندگی نامه‌های «میکل آنژ»، «اسکندر» و «ادیسون» عنوان این کتاب‌ها هستند.

دو رمان کوتاه نوجوانان از مجموعه «فیر استریت» را در ژانر تخیلی برای نشر ویدا ترجمه کرده‌ام که

امیدوارم این کتاب‌ها مخاطبان جدیدی از گروه سنی نوجوان پیدا کند. این دو کتاب همراه زندگی‌نامه‌هایی که ترجمه کرده‌ام در نمایشگاه کتاب امسال ارائه شده‌اند.

اما یک مجموعه از کارهای جدیدم مراحل آماده‌سازی و چاپ را طی می‌کنند. از جمله آنها سومین مجموعه داستان تالیفی ام است که پنج داستان را شامل می‌شود. این مجموعه را با عنوان «راز» برای چاپ به نشر ثالث سپرده‌ام. داستان‌های مجموعه «راز» نسبت به کارهای پیشین من کمی طولانی‌تر شده‌اند. اما ترجمه سه کتاب کلاسیک در رده سنی نوجوانان با عنوان‌های «سفرهای گالیور»، «سفر به مرکز زمین» و «زیبایی سیاه» را نیز برای چاپ به همین انتشارات سپرده‌ام.

دو کتاب هم برای کتابسرای تندیس ترجمه کرده‌ام. یکی از این کتاب‌های داستانی با عنوان احتمالی «عمارت معصوم» نوشته پی. دی. جیمز است که وجه مشخصه آن نثر زیبا و داستان پر تعلیق و جذاب جیمز است. کتاب دوم «ستاره‌ها» نام دارد و نوشته پل ترو است. این کتاب یک مصاحبه و بیوگرافی حول محور زندگی بازیگران تنها و سرخورده‌ای است که سیستم ستاره‌سازی هالیوود، تنهایی مهلکی را برایشان رقم می‌زند.

تکنیک‌هایی برای طنزنویسی

محسن سلیمانی، نویسنده و مترجم

مدتی است در حوزه طنز به فعالیت مشغول هستم بر همین اساس کتابی ۶۰۰ صفحه‌ای را در دست تالیف دارم که در مراحل پایانی به سر می‌برد. این کتاب با عنوان «اسرار و ابزار

طنزنویسی» که عنوانی برگرفته از یکی از آثار مرحوم منوچهر احترامی و دربرگیرنده مجموعه‌ای از مقالات درباره طنزنویسی است. محور اصلی کتاب، تکنیک‌های طنزنویسی است، ولی خیلی به مباحث نظری حوزه طنز وارد نمی‌شود. آموزش این تکنیک‌ها که با مثال‌های متعدد از طنزنویسان ایرانی و خارجی همراه شده است می‌تواند برای طنزنویسان مفید و موثر باشد.

تعدادی از این مقاله‌ها از طنزنویسان آمریکایی و انگلیسی است و برخی از آنها مقالات فارسی در این حوزه را شامل می‌شود.

بخش دیگر این کتاب، مصاحبه با طنزنویسان است که طی این مصاحبه‌ها شرایط خانوادگی این افراد، حوزه مطالعاتی آنها، تحصیلات و اینکه چگونه به طنز روی آورده‌اند توضیح داده شده است. در این بخش مصاحبه‌های موجود با طنزنویسان کشور خودمان که در قید حیات نیستند نیز آورده شده و تلاش می‌کنم تا چند تن از طنزنویسان حاضر هم مصاحبه‌ای را انجام دهم تا در کتاب بگنجانم.

برخی از تکنیک‌های طنزنویسی را که در کتاب آورده‌ام از دل همین مصاحبه‌ها به دست آمده‌اند. همچنین استفاده از مثال‌های ایرانی، رنگ و بوی ایرانی بیشتری به کتاب بخشیده است.

به نظر من این نخستین بار است که در زبان فارسی طنز این گونه مطرح می‌شود. کتاب را تا چند ماه دیگر برای چاپ تحویل انتشارات سوره مهر می‌دهم.

در حاشیه این کار، کتاب‌های دیگری را هم تدوین کرده‌ام که یکی از آنها «دور دنیا با لیخند» با ترجمه لطیفه‌های دوران انقلاب روسیه و لطیفه‌های دیگر کشورها اختصاص دارد. مقدمه‌ای هم بر این کتاب نوشته‌ام که در آنجا به تشریح چگونگی پیدایش لطیفه در جوامع و زبان‌های مختلف و ساختار آن پرداخته‌ام.

کتاب دیگر «شوخی بچه‌های شیطان» نام دارد. در این کتاب نیز تمام لطیفه‌ها و شوخی‌هایی که کودکان، محور و قهرمان آنها هستند آورده شده است. هر دو این کتاب‌ها توسط انتشارات هرمس در دست چاپ است و احتمال دارد در نمایشگاه کتاب امسال ارائه شوند. این روزها که در حوزه طنز کار می‌کنم متوجه شده‌ام ادبیات طنز بسیار سودمندتر و امیدبخش‌تر است و خواننده‌را به زندگی بازمی‌گرداند.

یادداشت

احسان عباسلو

مدیر سرای اهل قلم

نمایشگاه کتاب؛ فرصتی برای سرای اهل قلم

از دو سال پیش مسوولیت برگزاری نشست‌های سرای اهل قلم را در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بر عهده دارم. در این دو سال، سیاستی که پیشه کردیم مشارکت تمامی نهادها،

مؤسسات و مراکز دولتی و غیردولتی در برنامه‌های سرای اهل قلم بود. در حقیقت نمی‌خواستیم فرصت برپایی نشست، تنها به سرای اهل قلم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا خانه کتاب محدود شود.

بر همین اساس به درج فراخوان در جراید و رسانه‌ها اقدام کردیم تا مؤسسات فرهنگی و علمی‌ای که مایل به برگزاری نشست در روزهای برپایی نمایشگاه‌اند، عنوان نشست و اسامی سخنرانان خود را اعلام کنند. البته برگزاری هر نشست برای تأیید ابتدا در جلسه هیأت تصمیم‌گیرنده سرای اهل قلم با توجه به معیارهایی چون نیاز جامعه فرهنگی و فضای نمایشگاه کتاب بررسی شده است.

امسال هرچه تلاش کردیم تأیید از آنش نشست در هر روز داشته باشیم، این امکان فراهم نشد اما هدف ما حداکثر استفاده از این اتفاق فرهنگی است. البته بیش از ۱۴۰ عنوان نشست از سوی مراکز مختلف پیشنهاد شد که ما در نهایت تنها قادر به برپایی ۶۵ نشست در ایام نمایشگاه هستیم.

نباید فراموش کرد که نمایشگاه کتاب یک اتفاق فرهنگی ویژه است و توجه مخاطبان را بیش از پیش به خود معطوف می‌کند. از سوی دیگر، در ایام نمایشگاه توجه رسانه‌ها و جراید نیز معطوف به نمایشگاه است پس شایسته است تا نهایت بهره را از این مساله ببریم.

از سوی دیگر، بهترین مکان و زمان برای نمایان کردن فعالیت‌ها و سیاست‌هایی که سرای اهل قلم دنبال می‌کند، نمایشگاه کتاب است؛ چرا که در این ایام سرای اهل قلم می‌تواند با مخاطبان خود ارتباط بیشتری برقرار و اعلام هویت کند. همچنین، به طور مستقیم با خواننده در نشست‌ها می‌توان از برپایی این نشست‌ها ذائقه مخاطبان را سنجید.

برای سنجش ذائقه مخاطبان در هر نشست فرم‌های ارزیابی و نظرسنجی در اختیار شرکت‌کنندگان قرار می‌گیرند تا در برنامه ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های آینده سرای اهل قلم به کار گرفته شوند. البته در ارتباط با سیاست‌های سرای اهل قلم، من تنها تصمیم‌گیرنده نیستم بلکه به طور طبیعی یک هسته فکری برای برنامه‌های سرا تصمیم‌گیری می‌کند.

من به عنوان مدیر سرای اهل قلم، معتقدم نظر مخاطبان امری بسیار پیش‌برنده در اهداف این نهاد فرهنگی است. اما در برخی مواقع شرایط به گونه‌ای پیش می‌رود که بهتر است هسته فکری سرا طبق برنامه‌های پیشنهادی خودش ادامه مسیر دهد. این طبیعت هر مرکز فرهنگی است.

البته آنچه اهمیت دارد، توجه به نظر مخاطبان و پاسخ به نظر آنهاست اما بعید است که یک مرکز فرهنگی بتواند صددرصد پاسخگوی مخاطبان باشد. امیدوارم مانند سال‌های پیش، علاقه‌مندان، صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران مباحث علمی و فرهنگی از برنامه‌های متنوع سرای اهل قلم در بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران استفاده‌ای بهینه کنند؛ چرا که تلاش شده این برنامه‌ها از تنوع موضوعی بسیاری برخوردار باشند و سلیقه جمع بیشتری از مخاطبان ما را پوشش دهند.